

Billedkunst - 2012

Fagets identitet

I billedkunst defineres billeder bredt som visuelle kommunikative udtryk, og faget integrerer således arbejdet med nutidige og forskellige historisk og kulturelt forankrede billedgenrer og -medier. Billedmæssige kvalifikationer og kompetencer udvikles på baggrund af billedmæssig viden, forståelse og udtryksfærdighed og sættes i billedkunstfaget i et samspil med fagdidaktiske kundskaber og færdigheder, så der herigennem dannes grundlag for udvikling af såvel faglige som tværfaglige undervisningskompetencer. Undervisning i faget sigter desuden mod udvikling af specifikke kompetencer i at anvende billedmæssige fremstillingsformer og forskellige – herunder elektroniske - billedmedier som redskab for kommunikation, formidling og undervisning i skolen generelt.

Mål

Målet er, at den studerende opnår kompetence i

- at forbinde og anvende skolefagets hovedområder og fagdidaktik i en begrundet og reflekteret undervisning i billedkunst.
- at kommunikere i, differentiere mellem og reflektere brugen af forskellige billedmæssige fremstillingsformer, genrer og medier.
- at udvælge, begrunde og formidle relevante faglige indholdsaspekter og relevante undervisnings- og arbejdsmetoder.
- at udvælge, begrunde og evaluere mål med undervisning i billedkunst under hensyntagen til centrale bestemmelser om faget i skolen og i forhold til elever på forskellige klassetrin og med forskellige forudsætninger.
- at planlægge, gennemføre og evaluere billedmæssige fremstillingsprocesser under hensyntagen til de særlige forhold, der gør sig gældende, når der arbejdes med æstetisk fremstilling og med forståelse af sådanne processers potentiale i forhold til udvikling af erkendelse og af elevers innovative kompetencer.
- at analysere, reflektere, diskutere, udvikle og formulere sig kvalificeret i skrift og tale om undervisning i billedkunst i forskellige kontekster og i samspil med forskellige målgrupper; herunder elever og forældre.
- at bruge billedmæssige fremstillingsformer og forskellige billedmedier og IT som redskaber i lærerprofessionen generelt og til kommunikation, formidling og undervisning i billedkunst og i andre fag.

Centrale kundskabs- og færdighedsområder:

Med henblik på udvikling af undervisningskompetencer i faget står arbejdet med fagdidaktik centralt og relaterer sig til de faglige studier i billedfremstilling og billedkundskab. I den forbindelse inddrages resultater af relevant forskning og udviklingsarbejde. Indholdet er:

- Viden om og færdigheder i at begrunde, tilrettelægge, gennemføre, dokumentere og evaluere undervisningsforløb med progression og mål i forhold til elever på forskellige klassetrin og med forskellige forudsætninger.
- Viden om og færdigheder i at anvende relevante metoder til differentiering og evaluering af undervisning i faget.

- Viden om og forståelse af lærings- og udviklingspotentialer ved fremstillende, receptivt og analytisk arbejde med forskellige former for billedmæssige udtryk; herunder billedmæssige fremstillingsprocessers potentiale i forhold til udvikling af erkendelse og af elevens innovative kompetencer.
- Begreber om visuelle kvalifikationer og kompetencer relateret til det globaliserede samfund, arbejdslivet, fritids- og kulturlivet og til undervisning og formidling.
- Skolefagets udvikling, herunder fagsyn, begrundelser, indhold og centrale bestemmelser om faget i skolen.

Fagområder i linjefaget

Billedmæssige kvalifikationer og kompetencer hviler på billedmæssig viden, forståelse og udtryksfærdighed og udvikles i et samspil mellem praktisk billedfremstillende og billedkundskabsmæssige studier.

A: Indenfor *billedfremstilling* arbejdes der praktisk undersøgende, eksperimenterende og analytisk reflekterende med fremstilling af billeder. Der arbejdes indenfor følgende kategorier med forskellige afsæt og med varieret anvendelse og kombination af materielle og elektroniske billedmedier:

Billedkategorier, der refererer til kunsthæder.

Billedkategorier der refererer til børne- og ungdomskultur.

Billedkategorier der refererer til mediebilder og visuel kommunikation.

Billedkategorier der refererer til andre visuelle kulturfænomener.

B: Indenfor *billedkundskab* arbejdes der med følgende indhold:

- Analyse- og samtalemeter, der bidrager til oplevelse, beskrivelse, refleksion, fortolkning og sammenligning af billedmæssige udtryk, og som kan anvendes som redskaber i forbindelse med undervisning, vejledning og evaluering i faget.
- Teorier og problemstillinger til belysning af kulturelt forankrede billedmæssige koder.
- Teorier og problemstillinger til belysning af forskelle og ligheder mellem billedsprog og verbalsprog.
- Teorier og problemstillinger til belysning af visuel kommunikation, visuel kultur samt billed-, kunst- og æstetiksyt.
- Historiske og samtidige genrer indenfor dansk og international kunst.

Indhold

Undervisningsindholdet udvælgel på en sådan måde,

- at kravene i bekendtgørelsen opfyldes,
- at de studerende får mulighed for at opfyldel fagets mål, og
- at de studerende får mulighed for at arbejde, med fagets centrale kundskabs- og færdighedsområder

Studiet i billedkunst kendetegnes ved:

- at skabe mulighed for, at relationer mellem billedfremstilling, samtale og faglig teori kan være bærende elementer i den studerendes personlige dannelse og uddannelse

- at der fokuseres på læring og udvikling i produktive samt receptive billed- og arbejdsprocesser, således at æstetisk produktion indgår som erkendemåde og den æstetiske læreproces med udgangspunkt i sansemæssige erfaringer.

- at de studerende får viden og erfaring med børns billedsproglige præsentationer og udtryk.
- at de studerende erhverver sig alsidige billedsproglige kompetencer indenfor plane, rumlige og digitale billeder

Samspil med praktik og andre fag

Undervisningen og studiet vil ske i samspil med fællesfaget praktiks ckf'er for 3. og 4. studieår. Studerendes praktikerfaringer indgår i undervisningen som udgangspunkt for diskussioner om fagdidaktik og fagets betingelser som skolefag. Før og i forlængelse af praktikken er de studerende forpligtet på at fremlægge refleksioner over praktikerfaringer eller udarbejde en didaktikrapport. Der kan aftales tværfaglige forløb med andre linjefag, og fagets tematiske arbejdsform gør det aktuelt at andre fags fagligheder berøres, som læsning og skrivning, visuel kommunikation, geometri og rumkonstruktion, cross-over design, naturens former og materialer m.m. Erfaringer og produkter fra deltagelse i praktisk-musisk kursus kan indgå ved den afsuttende prøve.

Mundtlige og skriftlige sprogfærdigheder

Der arbejdes med analyse- og samtalemeter, der bidrager til oplevelse, beskrivelse, refleksion, fortolkning og sammenligning af billedmæssige udtryk, og som kan anvendes som redskaber i forbindelse med undervisning, vejledning og evaluering i faget. Desuden inddrages teorier og problemstillinger til belysning af forskelle og ligheder mellem billedsprog og verbalsprog samt overvejelser over fagets muligheder for at bidrage til udviklingen af børns mundtlige og skriftlige sprogfærdighed.

Internationale emner

I undervisningen arbejdes der med historiske og samtidige genrer indenfor dansk og international kunst og de kulturelt forankrede billedmæssige koder. Herunder også begreber om visuel kommunikation og billedets forskellige muligheder for udvikling af kompetencer relateret til det globaliserede samfund

Informations- og kommunikationsteknologi

Elektroniske billedmedier indgår både som selvstændige produktioner eller i en kombination med de materielle former i det undersøgende, eksperimenterende og analytisk reflekterende billedarbejde. Desuden bruges billedmæssige fremstillingsformer og forskellige billedmedier og IT som redskaber i lærerprofessionen generelt og til kommunikation, formidling og undervisning i billedkunst og i andre fag.

Forskningsresultater og innovation

Med henblik på udvikling af undervisningskompetencer i faget står arbejdet med fagdidaktik centralt og relaterer sig til de faglige studier i billedfremstilling og billedkundskab. I den forbindelse inddrages resultater af relevant forskning og udviklingsarbejde. De billedmæssige fremstillingsprocessers potentiale i forhold til udvikling af erkendelse og af elevers innovative kompetencer er ligeledes et fagdidaktisk kernepunkt.

Evaluering og dokumentation

I studiet arbejder den studerende med metoder til differentiering og evaluering af undervisning i faget såvel i folkeskolen som i uddannelsen, herunder at de studerende får viden og erfaring med at anvende portefølje som arbejds- og evalueringsredskab i billedskabende arbejdsprocesser i eget studium og undervisningspraksis.

Deltagelsespligt (ud over de generelle regler)

Studiet kendetegnes ved at der udvikles fællesskaber, som præges af medindflydelse, engagement og ansvarlighed med dertilhørende forpligtelser.

- Den studerende laver en portefølje som skal indeholde:
Faglige og fagdidaktiske refleksioner i relation til studiet, billedsproglige notater, skitser, udkast o.l. samt færdig arbejder.
Porteføljen skal godkendes før den studerende kan indstilles til eksamen.
Derudover skal den studerende
- have godkendelse af 3 studieprodukter.
- deltage aktivt ved mindst 1 udstilling eller performance
- deltage aktivt ved studiebesøg på mindst 2 kunstmuseer og/eller gallerier/eller studieudflugter.

Innovation og iværksætteri

Den studerende skal i uddannelsen lære at anvende metoder og samarbejdsformer, der kan udvikle skoleelevers innovative kompetencer, herunder vilje og evne til i et tværfagligt samspil at tænke kreativt og udvise virkelyst. Jf. § 18.

Linjefagets lærere og studerende – evt. i samarbejde med andre – planlægger, gennemfører og evaluerer et forløb, hvori der indgår overvejelser om stimulering af skoleelevers systematiske arbejde med idéudvikling og iværksætteri i et tværfagligt samspil blandt skolefagene.

Mødepligt mv. fremgår af almen studieordning

Eksamen:

Læreren udformer et antal problemstillinger, der danner grundlag for lodtrækning til den afsluttende prøve. Problemstillingerne skal tilsammen være dækkende for fagets mål og CKF, og de skal enkeltvis lægge op til såvel faglig som didaktisk refleksion.

Den studerende skal gennem studiet have fremstillet en række billeder til en udstilling, der kan repræsentere såvel bredde som dybde i billedarbejdet i relation til fagets indhold i skolen og i uddannelsen.

Mundtlig prøve

Den studerende udarbejder en skriftlig opgave på 5 sider på baggrund af den lærerstillede lodtrukne problemstilling. Opgaven afleveres en uge efter, at den studerende har fået meddelt resultatet af lodtrækningen. Opgaven danner udgangspunkt for den mundtlige prøve, men indgår ikke i bedømmelsen.

Prøven består af to dele

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

1. En samtale om udstillingen.

2. En samtale med udgangspunkt i den skriftlige opgave og dertil knyttet billedmateriale.

Samlet eksaminationstid: 45 minutter.

Der gives en karakter som en samlet bedømmelse af udstillingen og præstationen ved den mundtlige prøve.

Biologi - 2012

Fagets identitet

Biologi i læreruddannelsen handler om, hvordan den studerende kan bruge viden om levende organismer og deres omgivende miljø til at varetage og videreudvikle en varieret og fagligt udbytterig biologiundervisning i skolen med fokus på at udvikle elevernes naturfaglige kompetencer. Centralt for linjefaget er forhold om miljø, evolution, sundhed og praktisk anvendelse af biologi, der danner baggrund for stillingtagen i forhold omhandlende menneskets samspil med naturen og den samfundsmæssige udnyttelse og anvendelse af biologi. Endvidere er koblingen mellem modeller, teorier og praktisk-eksperimentelt arbejde væsentlige elementer i faget.

Mål

Målet er, at den studerende tilegner sig faglige og didaktiske kompetencer i at undervise i skolefaget biologi.

Den studerende skal tilegne sig kompetence til

- a) at forestå en biologiundervisning, der tager udgangspunkt i elevernes egne oplevelser, undersøgelser og opfattelser, og som udvikler og vedligeholder glæden ved naturen og lyst til at beskæftige sig med biologiske emner og problemstillinger,
- b) at målsætte, tilrettelægge, planlægge og gennemføre biologiundervisning på baggrund af en analyse og vurdering af skolefagets indhold, herunder praktisk-eksperimentelt arbejde,
- c) at overveje og beskrive faglige mål ud fra et kendskab til elevens læringsforudsætninger i relation til naturfagene,
- d) at skabe og vedligeholde et overblik over biologifagets karakteristika på baggrund af natur/teknikundervisningen og i samarbejde med skolens øvrige naturfag på 7. til 9. klassetrin,
- e) at diskutere problemstillinger med biologisk indhold i forhold til eget og andres fagsyn med henblik på at kunne forestå og udvikle en almindende biologiundervisning, der kan danne grundlag for stillingtagen og handlen i forhold til menneskets samspil med naturen,
- f) at inddrage fagets særlige forudsætninger i flerfagligt samarbejde med andre undervisere i skolens naturfagsundervisning i 1. til 9. klasse samt andre af skolens tværgående emner og problemstillinger,
- g) at diskutere skole- såvel som læreruddannelsesfagets indhold i et større perspektiv, historisk-erkendelsesmæssigt samt i forhold til samfundsudviklingen,
- h) at kunne formulere og vurdere faglige mål og progression i naturfaglige kompetencer, herunder progression i forhold til elever med forskellige forudsætninger,
- i) at kunne foretage begrundede valg af relevante former for undervisningsmaterialer, herunder it-baserede,
- j) at evaluere klassens og den enkelte elevs faglige udgangspunkt og udvikling ved brug af varierede evalueringsformer og
- k) at overveje og begrunde eksempler på fagmetodik i skolefaget biologi, herunder inddragelse af it som fagdidaktisk værktøj og medie.

Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Fagdidaktiske elementer

Indholdet er:

- a) Fagdidaktik med udgangspunkt i centrale, eksemplariske problemstillinger fra videnskabs- og skolefaget.
- b) Praktisk-eksperimentelt arbejde, herunder sikkerhedsmæssige aspekter.

- c) Observation, analyse og vurdering af biologiundervisning i forbindelse med praktikforløb og eget studieforløb.
- d) Overvejelser over progression og differentiering af biologiundervisning på baggrund af et kendskab til elevers forforståelse, begrebsdannelse og andre læringsforudsætninger.
- e) Analyse og vurdering af undervisningsmidler, herunder it-baserede.
- f) Analyse af skolefagets begrundelse, formål, indhold og historiske udvikling.
- g) Analyse af evaluering, dokumentation og brug af test og evalueringresultater i linjefaget og skolefaget.
- h) Analyse af forskellige fagsyn.
- i) Nationalt og internationalt forsknings- og udviklingsarbejde inden for undervisning i biologi og andre naturfag.
- j) Udviklings- og samarbejds muligheder i biologi og de øvrige skolefag.
- k) Biologifaget i samspil med det omgivende samfund, herunder både forvaltning, erhverv, interesseorganisationer og etiske problemstillinger.
- l) Videnskabsfaget biologi og videnskabsteori set i relation til skolefaget, herunder fagidentitet, metoder og udviklingsperspektiver.
- m) Børns udvikling på forskellige alderstrin
- n) Undervisningsdifferentiering og løbende evaluering med særlig henblik på forskellige alderstrin.
- o) Iagttagelse og beskrivelse af relationer mellem elever og mellem lærer-elev med særlig henblik på forskellige alderstrin

Faglige elementer

Indholdet er viden om:

- a) De levende organismer og deres omgivende natur med henblik på at kunne illustrere væsentlige biologiske begreber, teorier og sammenhænge samt vurdere og diskutere miljøproblemer, naturforvaltning og bæredygtig udvikling.
- b) Sundhed og fysiologi i et biologisk perspektiv, herunder basale fysiologiske funktioner og cellulære processer. Der inddrages sundhedsmæssige problemstillinger i forbindelse med livsstil, levevilkår og livskvalitet.
- c) Genetik, evolutions- og adfærdsbiologi, herunder indsigt i naturvidenskabelige teorier om biologisk evolution, basale genetiske forhold samt adfærd.
- d) Biologiens anvendelse i produktion, bioteknologi, natur- og sundhedsforvaltning.

I arbejdet med ovenstående områder inddrages:

- a) Praktisk-eksperimentelt arbejde, herunder feltbiologi med henblik på at kunne planlægge, gennemføre, vurdere og evaluere undersøgelser i laboratoriet og naturen samt varetage ansvaret for ekskursioner i naturen og til virksomheder.
- b) Økologiske, udviklingsmæssige, samfundsmæssige og etiske perspektiver.
- c) It som fagdidaktisk værktøj og medie.

Fagdidaktik

- 1) Børns udvikling på forskellige alderstrin.
- 2) Undervisningsdifferentiering og løbende evaluering med særlig henblik på forskellige alderstrin.
- 3) Iagttagelse og beskrivelse af relationer mellem elever og mellem lærer-elev med særlig henblik på forskellige alderstrin.

Fagets tilrettelæggelse

Indhold

Undervisningsindholdet udvælges på en sådan måde,

- At kravene i bekendtgørelsen opfyldes,
- At de studerende får mulighed for at opfylde fagets mål, og
- At de studerende får mulighed for at arbejde med fagets centrale kundskabs- og færdighedsområder.

Biologi er et teoretisk og praktisk fag, der tager sit udgangspunkt i biologiske sammenhænge og menneskets samspil med naturen. Undervisningen skal give kendskab til naturvidenskabelige tankegange og metoder og sætte dem i relation til biologifaget i skolen. Der lægges vægt på forståelsen af fagudtryk, faglige begreber og teorier og af naturens overordnede sammenhænge og naturens samspil med mennesket. Naturvidenskabernes anvendelsesområder drøftes med inddragelse af naturfilosofiske, etiske betragtninger og globale perspektiver. Der diskuteres forskellige natursyn, og hvorledes den naturvidenskabelige erkendelse er ændret over tid. Forskellige traditioner for naturfaglig formidling, og naturfagenes rolle i det samlede skolebillede, herunder det indbyrdes samspil med skoles øvrige fag, diskuteres.

Studieforløbet inddeles i moduler, der tilsammen dækker fagets ckr'er. Efter hvert forløb udarbejdes et arbejdsprodukt, der dokumenteres i en elektronisk portefolie, og som indgår i lodtrækning til eksamen.

Der arbejdes i en vekselvirkning mellem en teoretisk tilgang til emnerne og en anvendelsesorienteret praksis i laboratoriet og i naturen. Alternative læringsrum inddrages i undervisningen.

Der afholdes en studietur og flere ekskursioner til udvalgte lokaliteter og virksomheder.

Samspillet med praktik, andre fag og videnskabsteoretiske emner frem mod bachelorprojektet

Faget indgår i en bredere sammenhæng med læreruddannelsens øvrige fag, hvor biologi for den enkelte studerende kan bidrage til fagets begrundelse og rolle i samfundet og skolen, og dets samspil med andre fag gennem skoleforløbet.

Faget indgår i samspillet med praktikfaget ved, at den studerendes arbejder med mål, dokumentation og evaluering af egen læring og lærerfaglige udvikling i praktikken. Praktikken på 4. årgang kan i særlig grad bidrage til den studerendes arbejde med professionsbachelorprojektet.

Den studerende skal i løbet af studiet opøve færdigheder i at indsamle, behandle og anvende relevant empiri fra skolevirkeligheden i form af oplevelser, erfaringer og viden fra praktikken. Samt opøve færdigheder i at sammentænke og anvende relevante faglige, fagdidaktiske og pædagogiske teorier, begreber og metoder, og anvende disse som grundlaget for at begrunde og argumentere for lærerfaglige handlinger med professionel indsigt og kritisk distance i et udviklingsperspektiv.

Mundtlige og skriftlige sprogfærdigheder

Den studerende skal i løbet af fællesforløbet opøve skriftlige og mundtlige færdigheder i at formulere og formidle faglige problemstillinger. I løbet af studiet indgår overvejelser om fagets muligheder for at bidrage til udviklingen af børns mundtlige og skriftlige sprogfærdigheder.

Informations- og kommunikationsteknologi

Informations- og kommunikationsteknologi integreres i relevant omfang i studiet, hvor denne kan bidrage til at udvikle fagets emner, begreber og metoder.

Forskningsresultater og innovation

I studiet inddrages resultater af nationale og internationale forsknings-, forsøgs- og udviklingsarbejder, der er relevante for biologilærerprofessionen og egnede til at bidrage til at udvikle og anvende ny professionel viden. I relevant omfang indgår overvejelser om stimulering af skoleelevers systematiske arbejde med idéudvikling og iværksætteri i et tværfagligt samspil blandt skolefagene.

Evaluering og dokumentation

I studiet arbejder den studerende løbende med målsætning, dokumentation og evaluering af folkeskoleelevers læring, undervisning, egen læring og lærerfaglige udvikling gennem forskellige evaluerings- og dokumentationsformer. Som en integreret del af i studiet udarbejdes en elektronisk portefolie som lærings- og evalueringsredskab.

Deltagelses- og mødepligt (udover generelle regler)

Der gennemføres et obligatorisk laboratoriekursus og en studietur af en uges varighed med deltagelsespligt. Der er desuden mødepligt på mindst én af de planlagte ekskursioner.

Deltagelsespligten dokumenteres desuden ved udarbejdelse af en elektronisk portefolio.

Innovation og iværksætteri

Den studerende skal i uddannelsen lære at anvende metoder og samarbejdsformer, der kan udvikle skoleelevers innovative kompetencer, herunder vilje og evne til i et tværfagligt samspil at tænke kreativt og udvise virkelyst. Jf. § 18.

Linjefagets lærere og studerende – evt. i samarbejde med andre – planlægger, gennemfører og evaluerer et forløb, hvori der indgår overvejelser om stimulering af skoleelevers systematiske arbejde med idéudvikling og iværksætteri i et tværfagligt samspil blandt skolefagene.

Mødepligt mv. fremgår af almen studieordning

Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til prøven, aflevere mindst fire studieprodukter, der tilsammen dækker fagets mål og CKF og viser både faglige og fagdidaktiske kompetencer, og hvor emne og besvarelse er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til den afsluttende prøve.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

Mundtlig og praktisk prøve

Den studerende får oplyst resultatet af lodtrækningen dagen før eksaminationen.

Den studerende skal i forbindelse med prøven gøre rede for og demonstrere praktisk arbejde i faget, herunder egne eksperimenter, undersøgelser og fremlæggelse af primærmateriale. Studieproduktet danner udgangspunkt for den mundtlige prøve, men indgår ikke i bedømmelsen.

Samlet eksaminationstid: 45 minutter.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

Dansk – aldersspecialisering mod begynder- og mellemtrin – 2012

I specialiseringsforløbet vendt mod begynder- og mellemtrinnet arbejdes med en fordybelse i de danskfaglige kundskabs- og færdighedsområder, der især udvikler kompetencer knyttet til læreropgaver i danskundervisningen i 1.-6. klasse.

Mål

Målet er, at den studerende opnår kompetence til

- a) at analysere og vurdere sprog og tekster til 1.-6. klasse i forskellige genrer og i forskellige medier på et reflekteret metodegrundlag,
- b) at beskrive, analysere og vurdere eksempler på danskundervisning, læring og dannelsesprocesser i 1.-6. klasse,
- c) at overføre analytiske kompetencer fra et område til et andet, arbejde tværfagligt og kunne kombinere viden og kunnen fra danskfagets og de pædagogiske fags områder,
- d) at planlægge, gennemføre og vurdere en differentieret danskundervisning i 1.-6. klasse,
- e) at finde, vurdere og udarbejde undervisningsmidler og -materialer, herunder it-baserede,
- f) at beskrive anvendelseskriterier for et bredt spektrum af evalueringsformer til løbende og afsluttende evaluering,
- g) at evaluere og reflektere over undervisning i 1.-6. klasse, identificere udviklingsbehov og beskrive dem,
- h) at analysere bestemmelser om faget i forhold til eget og andres fagsyn,
- i) at formulere og analysere professionsfaglige problemstillinger og handlemuligheder med inddragelse af forskningsresultater, der relaterer til undervisning i 1.-6. klasse,
- j) at formidle undervisning og lede arbejdet i klassen i 1.-6. klasse med anvendelse af et hensigtsmæssigt sprog,
- k) at samarbejde med kolleger og andre om danskundervisningen og dens rammer i mundtlig og skriftlig form, ”
- l) at anvende it til kommunikation og vidensdeling og
- m) at anvende fagdidaktiske kundskaber og færdigheder i samspil med almindelige, pædagogiske og psykologiske teorier med henblik på at håndtere undervisning i dansk og andre læreropgaver i en konkret praksis og forholde sig analytisk og reflekterende til praksis.

Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Indholdet er specialiserede fordybelselementer, hvor der på grundlag af kundskaber og færdigheder fra linjefagets fællesforløb arbejdes med planlægning, analyse og vurdering af danskundervisning i 1.-6. klasse.

I arbejdet indgår: a) Børns udvikling på forskellige alderstrin.

- b) Undervisningsdifferentiering og løbende evaluering med særligt henblik på forskellige alderstrin.
- c) Iagttagelse og beskrivelse af relationer mellem elever og mellem lærer-elev med særligt henblik på forskellige alderstrin.
- d) Evaluering af undervisning og læreprocesser.
- e) Færdighed i planlægning, tilrettelæggelse og evaluering af undervisning.
- f) Læsning og skrivning i skolestart og på mellemtrin.
- g) Faglig læsning.
- h) Fortælling og drama, oplæsning og formidling.
- i) Udtale og stavning.
- j) Håndskrivning og skrivning på computer.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

- k) Udtryksfærdighed i forskellige medier.
- l) Sprogudvikling og sproglig vejledning.
- m) Sproglig bevidsthed og sprognormer.
- n) Forståelse af norsk og svensk.
- o) Dansk som andetsprog.
- p) Børnelitteratur.
- q) Litteraturundervisning og kanon.
- r) Billedanalyse.
- s) Filmgenrer og computerspil.
- t) Genre- og mediekendskab.
- u) It i danskundervisningen.
- v) Dansk i tværfaglige sammenhænge.
- w) Undervisningsdifferentiering og specialundervisning og it som understøttende og kompenserende værktøj.
- x) Evalueringsformer i danskundervisningen.

Indhold

Undervisningsindholdet udvælges på en sådan måde,

- at kravene i bekendtgørelsen opfyldes,
- at de studerende får mulighed for at opfylde fagets mål, og
- at de studerende får mulighed for at arbejde med fagets centrale kundskabs- og færdighedsområder.

Fagets genstandsområder er:

- skrift- og mediekulturens tekstformer ("tekstfaget"),
- modersmålet i sammenhæng med kulturteknikkerne : tale, læsning og skrivning ("sprogfaget") samt
- danskundervisningens teori og praksis ("fagdidaktikken").

Dansk er et personlighedsdannende fag, hvor udviklingen af kundskaber og færdigheder udgør en helhed. Dets kerne og sammenbindende element er arbejdet med litteraturen som et vigtigt identitets- og kulturbærende led i udviklingen af individets dannelse. Dette arbejde ses endvidere som et vigtigt element i skolens formidling af et kulturelt, historisk og internationalt fællesskab som en forudsætning for demokrati.

Undervisningen vil veksle mellem forskellige arbejdsformer : kurser, holdundervisning, tværgående forløb, gruppearbejde, emne- og projektor organiseret arbejde med vejledning, studenterorganiseret undervisning, virtuel læring, foredrag samt udarbejdelse af individuelle opgaver. Praktikken og det praktisk-musiske område inddrages i undervisningen.

Undervisningen vil hovedsagelig blive organiseret som studiemønstre, der tilsammen dækker fagets CKF-områder. Valget af de enkelte repræsentative studiemønstre sker efter forslag fra læreren og i samråd med de studerende.

Samspillet med praktik, andre fag og videnskabsteoretiske emner frem mod bachelorprojektet.

Faget indgår i en bredere sammenhæng med læreruddannelsens øvrige fag, hvor dansk for den enkelte studerende kan bidrage med identitetsarbejde, dannelse og kommunikative kompetencer rettet mod de samlede studiekompetencer, den studerende skal opnå i læreruddannelsen. Faget indgår i samspillet med praktikfaget ved, at den studerendes arbejder med mål, dokumentation og evaluering af egen læring og lærerfaglig udvikling i praktikken.

I Dansk – aldersspecialisering mod begynder- og mellemtrin sættes fokus på systematisk observation, analyse og vurdering af praksisforløb og elevers læring.

Praktikforløbet organiseres som et tværfagligt, professionsrettet projekt hvor de studerende undersøger en problemstilling med anvendelse af faglige og pædagogiske teorier.

Praktikprojektet dokumenteres med en praktikrapport, der indgår i en progressionstænkning mhp. professionsbachelorprojektet.

Med henblik på progressionen frem mod og kvalificeringen af professionsbachelorprojektet indgår ligeledes danskmetodiske og danskfaglige teoretiske elementer samt arbejdet med skriftlighed og argumentation løbende i faget.

Den studerende skal i løbet af studiet opnå kompetence til at indsamle, behandle og anvende relevant empiri fra skolevirkeligheden i form af oplevelser, erfaringer og viden fra praktikken. Desuden skal den studerende opnå kompetence til at sammentænke og anvende relevante danskfaglige, fagdidaktiske og pædagogiske teorier, begreber og metoder med henblik på at kunne begrunde og argumentere for lærerfaglige handlinger med professionel indsigt og kritisk distance i et udviklingsperspektiv.

Mundtlige og skriftlige sprogfærdigheder

Den studerende skal i løbet af linjefagsforløbet opøve færdigheder i skriftligt og mundtligt at formulere og formidle faglige problemstillinger modtagerrettet og på korrekt dansk. Den studerende skal på den baggrund som sproglig vejleder være i stand til at bidrage til udviklingen af børns mundtlige og skriftlige sprogfærdighed såvel i dansk som i andre fag..

Internationale emner

Arbejdet med et eller flere af fagets mål og ckf'er tilrettelægges således at den internationale dimension indgår.

Børns mundtlige og skriftlige sprogfærdighed

For både elever der har dansk som modersmål og for elever der har dansk som andetsprog skal den studerende opnå viden om børns skriftsprogsudvikling og samspillet mellem skrive- og læseudvikling på begynder- og mellemtrin. Desuden viden om børns talesproglige udvikling herunder tosprogethed og om samspillet mellem tale- og skriftsprog og om sproglig vejledning.

Informations- og kommunikationsteknologi

Informations- og kommunikationsteknologi integreres i relevant omfang i studiet, hvor denne kan bidrage til at udvikle fagets emner, begreber og metoder.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

Forskningsresultater og innovation

I studiet inddrages resultater af nationale og internationale forsknings-, forsøgs- og udviklingsarbejder, der er relevante for historielærerprofessionen og egnede til at bidrage til at udvikle og anvende ny professionel viden.

I relevant omfang indgår overvejelser om stimulering af skoleelevers systematiske arbejder med idéudvikling og iværksætterier i et tværfagligt samspil blandt skolefagene.

Skoleelevers innovative kompetencer.

Den studerende arbejder i danskfaget med arbejdsformer der kan bidrage til at udvikle skoleelevers innovative kompetencer, herunder vilje og evne til i et tværfagligt samspil at tænke kreativt og udvise virkelyst.

Evaluerings og dokumentation

I studiet arbejder den studerende løbende med målsætning, dokumentation og evaluering af folkeskoleelevers læring, egen læring og lærerfaglige udvikling gennem forskellige evaluerings- og dokumentationsformer

Deltagelsespligt (udover de generelle regler)

I tilknytning til 4 studieforløb udarbejder den studerende et produkt, hvis form, titel og problemstilling vælges i samråd med læreren.

Produkterne indgår sammen med praktikrapporten i den studerendes prøvegrundlag og er betingelsen for indstilling til den eksterne mundtlige og skriftlige prøve.

Særligt tilrettelagt undervisnings- og studieforløb (§26, stk. 1-3)

Med udgangspunkt i skolens undervisningspraksis tilrettelægges studiearbejdet i en periode som et fælles forløb med de pædagogiske fag med henblik på at styrke de studerendes faglige, didaktiske og relationelle kompetencer.

Innovation og iværksætterier

Den studerende skal i uddannelsen lære at anvende metoder og samarbejdsformer, der kan udvikle skoleelevers innovative kompetencer, herunder vilje og evne til i et tværfagligt samspil at tænke kreativt og udvise virkelyst. Jf. § 18.

Linjefagets lærere og studerende – evt. i samarbejde med andre – planlægger, gennemfører og evaluerer et forløb, hvori der indgår overvejelser om stimulering af skoleelevers systematiske arbejder med idéudvikling og iværksætterier i et tværfagligt samspil blandt skolefagene.

Mødepligt mv. fremgår af almen studieordning

Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til prøve, aflevere mindst fire studieprodukter, der tilsammen dækker fagets mål og CKF, og som er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til den mundtlige afsluttende prøve. Der skal dokumenteres både faglig og fagdidaktisk kompetence.

Skriftlig prøve

Opgaverne til prøven stilles af Undervisningsministeriet, som fastsætter tidspunktet for prøven.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

Mundtlig prøve

Den studerende udarbejder en skriftligt opgave, med karakter af professionsopgave på 5 sider på baggrund af lodtrækning mellem de godkendte studieprodukter

Materiale: Valg af tekster til lærerfaglig analyse, karakteristik og vurdering godkendes af eksaminator.

Opgaven afleveres en uge efter, at den studerende har fået meddelt resultatet af lodtrækningen.

Opgaven danner udgangspunkt for den mundtlige prøve, men bedømmelsen foretages alene på grundlag af den mundtlige prøve.

Eksaminationstid: 45 minutter. Den studerendes mundtlige formuleringsevne indgår i bedømmelsen.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

Dansk fællesdel - 2011

Dansk fællesforløb

Fagets identitet

Kernen i danskfaget i læreruddannelsen er arbejdet med dansk sprog og tekster. Den studerende skal i arbejdet med de basale kulturteknikker og metoder til at fortolke og producere tekster opnå kompetence til at undervise i og udvikle faget i skolen. I faget indgår undervisning af elever med dansk som modersmål og elever med dansk som andetsprog.

Linjefaget skal som færdighedsfag, dannelsesfag og kulturformidlende fag bidrage til den studerendes faglige, fagdidaktiske og personlige udvikling i et dansk og internationalt perspektiv.

Dansk – fællesforløb

I fællesforløbet introduceres den studerende til alle fagets grundlæggende videns- og færdighedsområder. Der arbejdes med den studerendes egen udtryksfærdighed i forskellige genrer og medier. Eksempler på undervisning hentes især fra skolens mellemtrin (4.-6. kl.) til belysning af generelle, faglige og fagdidaktiske emner.

Mål

Målet med arbejdet i fagets fællesforløb er, at den studerende opnår følgende grundlæggende lærerfaglige kompetencer, der kvalificerer til fordybelse i specialiseringsforløbet:

- a) Analysere og fortolke sprog og tekster i forskellige genrer og i forskellige medier på et reflekteret metodegrundlag.
- b) Beskrive, analysere og vurdere eksempler på danskundervisning.
- c) Planlægge, gennemføre og evaluere danskundervisning på baggrund af analyse af bestemmelser for faget.
- d) Anvende viden om faget i et historisk perspektiv og beskrive det i et fremtidigt udviklingsperspektiv.
- e) Anvende danskfagets videnskabelige discipliner og forskningsresultater med tilknytning til undervisning i faget dansk af elever med dansk som modersmål og af elever med dansk som andetsprog.
- f) Kommunikere sikkert, hensigtsmæssigt og kreativt på korrekt dansk i forskellige genrer og forskellige medier.
- g) Anvende it til kommunikation og videnssøgning.
- h) Anvende fagdidaktiske kundskaber og færdigheder i samspil med almindidaktiske, pædagogiske og psykologiske teorier med henblik på at håndtere undervisning i dansk og andre læreropgaver i en konkret praksis og forholde sig analytisk og reflekterende til praksis.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Indholdet er:

- a) Kundskaber og færdigheder med relevans for danskundervisning vedrørende erkendelses- og arbejdsformer, børns læring, betydningen af læringsmiljø, herunder undervisningsformer, arbejdsformer, materialer, lærebøger og fysiske rammer.
- b) Vejledning i forskellige typer undervisning i dansk og i forhold til børns udvikling.
- c) Evaluering af undervisning og læreprocesser i danskundervisning.
- d) Færdighed i planlægning, tilrettelæggelse og evaluering af undervisning i dansk.
- e) Kundskab om og færdighed i at forholde sig analyserende til danskfagets begrundelse, formål og indhold i et historisk og nutidigt perspektiv.
- f) Kundskab om læringsteorier og metoder til undervisning i mundtlighed, læsning, skrivning og skriftlig udtryksfærdighed samt undervisning i fiktion og ikke-fiktion i forskellige medier
- g) Færdighed i planlægning, valg, anvendelse og vurdering af materiale og metoder til undervisning i mundtlighed, læsning, skrivning, litteratur og medier.
- h) Færdighed i observation, dokumentation, analyse og vurdering af undervisning i dansk med inddragelse af teori.
- i) Kundskab om børns sproglige udvikling og læreren som sproglig vejleder i tale- og skrift-sprog og i andre udtryksformer.
- j) Evaluering i dansk som udviklings- og læringsredskab.
- k) Nabosprogsdidaktik.
- l) It som fagrelateret anvendelses- og læringsområde.
- m) Andetsprogsdidaktik og dansk som dannelsesfag i den kulturelt mangfoldige skole.

Det talte sprog – tale og lytte

- a) Retorikkens mundtlige genrer (mundtlighed i samtale, samarbejde og diskussion).
- b) Den studerendes egen formidling og oplæsning.
- c) Børns talesproglige udvikling, herunder tosprogethed.
- d) Samspillet mellem tale- og skriftsprog.

Det skrevne sprog – læse og skrive

- a) Den studerendes egne læse- og udtryksfærdigheder.
- b) Forskellige læse- og skriveteknikker og –strategier bestemt af formål, medie og genre.
- c) Læsning og tekstanalyse.
- d) Børns skriftsprogudvikling og samspillet mellem skrive- og læseudvikling.
- e) De basale håndskriftformer på papir og tavle samt tekstbehandling på computer.

Sprog, sprogbeskrivelse og -vurdering

- a) Grundlæggende kundskaber om det danske sprogs bygning, brug, historie og variation som modersmål og andetsprog.
- b) Begreber og metoder fra kommunikationsteori, tekstlingvistik og pragmatik, fonetik og ortografi, semantik, grammatik og sprogsociologi.
- c) Kundskab om nabosprog.
- d) Færdighed i analyse af sprogbrug, sprogets funktion og virkemidler.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

Litteratur og medietekster

- a) Grundlæggende kundskaber om teorier, begreber og metoder til beskrivelse, analyse og vurdering af litteratur og medietekster.
- b) Færdighed i analyse og fortolkning af tekster i forskellige genrer og medier ud fra bevidst valg af teori og metode.
- c) Kundskab om forskellige tekster på dansk, norsk og svensk, oversat litteratur samt ældre og nyere fiktion og ikke-fiktion for børn og voksne.
- d) Kundskab om litteratur- og medieteori, tekst- og genrehistorie.

Indhold

Undervisningsindholdet udvælges på en sådan måde,

- at kravene i bekendtgørelsen opfyldes,
- at de studerende får mulighed for at opfylde fagets mål, og
- at de studerende får mulighed for at arbejde med fagets centrale kundskabs- og færdighedsområder.

Fagets genstandsområder er:

- skrift- og mediekulturens tekstformer,
- modersmålet i sammenhæng med kulturteknikkerne : tale, læsning og skrivning samt
- danskundervisningens teori og praksis.

Dansk er et personlighedsdannende fag, hvor udviklingen af kundskaber og færdigheder udgør en helhed. Litteratur og sprog er danskfagets kerne. Arbejdet med litteratur og sprog er det sammenbindende element, der udgør vigtige identitets- og kulturbærende led i udviklingen af individets dannelse. Dette arbejde ses endvidere som et vigtigt element i skolens formidling af et kulturelt, historisk og internationalt fællesskab som en forudsætning for demokrati.

Undervisningen vil veksle mellem forskellige arbejdsformer som : kurser, holdundervisning, tværgående forløb, gruppearbejde, emne- og projektor organiseret arbejde med vejledning, studenterorganiseret undervisning, virtuel læring, foredrag samt udarbejdelse af individuelle opgaver. Praktikken og det praktisk-musiske område inddrages i undervisningen. Undervisningen vil hovedsagelig blive organiseret som studiemønstre, der tilsammen dækker fagets CKF-områder. Valget af de enkelte repræsentative studiemønstre sker efter forslag fra læreren og i samråd med de studerende.

Samspillet med praktik, andre fag og videnskabsteoretiske emner frem mod bachelorprojektet.

Faget indgår i en bredere sammenhæng med læreruddannelsens øvrige fag, hvor dansk for den enkelte studerende kan bidrage med identitetsarbejde, dannelse og kommunikative kompetencer. Faget indgår i samspillet med praktikfaget ved, at den studerendes arbejder med mål, dokumentation og evaluering af egen læring og lærerfaglig udvikling i praktikken.

I Dansk-fællesforløb sættes fokus på systematisk observation, analyse og vurdering af praksissituationer og elevadfærd, og på de aldersspecialiserede trin sættes fokus på systematisk observation, analyse og vurdering af praksisforløb og elevers læring.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

Praktikforløbet i dansk fællesfag, 1. semester, organiseres som et tværfagligt, professionsrettet projekt hvor de studerende undersøger en problemstilling med anvendelse af faglige og pædagogiske teorier. Praktikprojektet dokumenteres med en praktikrapport, der indgår i en progressionstænkning mhp. professionsbachelorprojektet.

Med henblik på progressionen frem mod og kvalificeringen af professionsbachelorprojektet indgår ligeledes danskmetodiske og danskfaglige teoretiske elementer samt arbejdet med skriftlighed og argumentation løbende i faget.

Den studerende skal i løbet af studiet opnå kompetence til at indsamle, behandle og anvende relevant empiri fra skolevirkeligheden i form af oplevelser, erfaringer og viden fra praktikken. Desuden skal den studerende opnå kompetence til at sammentænke og anvende relevante danskfaglige, fagdidaktiske og pædagogiske teorier, begreber og metoder med henblik på at kunne begrunde og argumentere for lærerfaglige handlinger i et udviklingsperspektiv.

Mundtlige og skriftlige sprogfærdigheder

Den studerende skal i løbet af linjefagsforløbet opøve færdigheder i skriftligt og mundtligt at formulere og formidle faglige problemstillinger modtagerrettet og på korrekt dansk. Den studerende skal på den baggrund som sproglig vejleder være i stand til at bidrage til udviklingen af børns mundtlige og skriftlige sprogfærdighed såvel i dansk som i andre fag..

Internationale emner

Arbejdet med et eller flere af fagets mål og ckf'er tilrettelægges således at den internationale dimension indgår.

Klasserumsledelse og Skole-hjemsamarbejde

I forbindelse med praktikforløber på 1. årgang arbejdes der med klasseledelse og med emner, der vedrører skole-hjemsamarbejdet.

Børns mundtlige og skriftlige sprogfærdighed

For både elever der har dansk som modersmål og for elever der har dansk som andetsprog skal den studerende opnå viden om børns skriftsprogsudvikling og samspillet mellem skrive- og læseudvikling. Desuden viden om børns talesproglige udvikling herunder tosprogethed og om samspillet mellem tale- og skriftsprog.

Informations- og kommunikationsteknologi

Informations- og kommunikationsteknologi integreres i relevant omfang i studiet, hvor denne kan bidrage til at udvikle fagets emner, begreber og metoder.

Forskningsresultater og innovation

I studiet inddrages resultater af nationale og internationale forsknings-, forsøgs- og udviklingsarbejder, der er relevante for lærerprofessionen og egnede til at bidrage til at udvikle og anvende ny professionel viden.

I relevant omfang indgår overvejelser om stimulering af skoleelevers systematiske arbejde med idéudvikling og iværksættelse i et tværfagligt samspil blandt skolefagene.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

Skoleelevers innovative kompetencer

Den studerende arbejder i danskfaget med arbejdsformer der kan bidrage til at udvikle skoleelevers innovative kompetencer, herunder vilje og evne til i et tværfagligt samspil at tænke kreativt og udvise virkelyst.

Evaluerings og dokumentation

I studiet arbejder den studerende løbende med målsætning, dokumentation og evaluering af folkeskoleelevers læring, undervisningen, egen læring og lærerfaglige udvikling.

Særligt tilrettelagt undervisnings- og studieforløb (§26, stk. 1-3)

Med udgangspunkt i skolens undervisningspraksis tilrettelægges studiearbejdet i en periode som et fælles forløb med de pædagogiske fag med henblik på at styrke de studerendes faglige, didaktiske og relationelle kompetencer.

Innovation og iværksætter

Den studerende skal i uddannelsen lære at anvende metoder og samarbejdsformer, der kan udvikle skoleelevers innovative kompetencer, herunder vilje og evne til i et tværfagligt samspil at tænke kreativt og udvise virkelyst. Jf. § 18.

Linjefagets lærere og studerende – evt. i samarbejde med andre – planlægger, gennemfører og evaluerer et forløb, hvori der indgår overvejelser om stimulering af skoleelevers systematiske arbejde med idéudvikling og iværksætter i et tværfagligt samspil blandt skolefagene.

Mødepligt mv. fremgår af almen studieordning

Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til prøven, aflevere fire studieprodukter, der tilsammen dækker bredt inden for fagets mål og ckf, og hvor emne og besvarelse er godkendt af læreren.

Skriftlig prøve

Lokalt stillet skriftlig opgave, fælles for alle studerende på årgangen. Vægt på faglige kompetencer, knyttet til tekstanalyse og lærerfaglig karakteristik.

Materiale: Tekster fra og/eller til skolen og andre lærerfaglige tekster.

Tidsramme: En uge.

Gennemførelse: Hjemmeopgave.

Opgavebesvarelsen må max svare til 10 normalsider à 2600 anslag. Den studerendes skriftlige sprogfærdighed indgår i bedømmelsen

Bedømmelse: Bestået/ikke bestået

Dansk som andetsprog - 2012

Fagets identitet

Linjefaget dansk som andetsprog tager udgangspunkt i, at en stor del af eleverne i folkeskolen er tosprogede og har dansk som deres andetsprog. Faget sigter mod at sætte den studerende i stand til at begrunde, planlægge, gennemføre og evaluere undervisning i dansk som andetsprog. Faget kvalificerer dels til varetagelse af særligt tilrettelagt undervisning i dansk som andetsprog og dels til undervisning i og samarbejde omkring andre fag med henblik på at inddrage et andetsprogs perspektiv i fagene.

Mål

Undervisningen i Dansk som andetsprog har som mål at de studerende skal erhverve sig viden om og indsigt hvordan elever i folkeskolen tilegner sig dansk som andetsprog, hvordan dansk som andetsprog udgør en læringsforudsætning for denne gruppe elever samt indsigt i forskningsområdet dansk som andetsprog. Faget har endvidere den interkulturelle skole som et vigtigt indholdselement.

Målet er at den studerende opnår kompetencer til

- a) at kunne medvirke til fagets fortsatte udvikling, herunder at kunne fortolke og anvende re-sultater af forsknings- og udviklingsarbejde med relevans for dansk som andetsprog,
- b) at kunne forholde sig til bestemmelser om faget i forhold til eget og andres fagsyn samt se faget i et større perspektiv, bl.a. et historisk perspektiv og et udviklingsperspektiv, for på den baggrund at kunne overveje og beskrive faglige mål og faglig progression,
- c) at kunne afdække, vurdere og karakterisere tosprogede elevers udvikling i dansk som andetsprog, herunder vurdere elevernes forudsætninger og behov,
- d) at kunne begrunde, tilrettelægge og evaluere læringsforløb med udgangspunkt i den enkelte lev eller grupper af elever og
- e) at kunne samarbejde med kollegaer og andre om undervisning af tosprogede elever i faget dansk som andetsprog og indgå i samspil med skolens andre fag og i rådgivning og vejledning.

Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Indholdet er:

- a) Færdigheder i at tilrettelægge, gennemføre og evaluere andetsprogsundervisning på baggrund af elevernes sproglige forudsætninger og på baggrund af indsigt i relevante teorier og forskningsresultater.
- b) Færdigheder i at observere og analysere undervisning i dansk som andetsprog, herunder undervisningsmaterialer i dansk som andetsprog og anvendelsen heraf.
- c) Færdigheder i at følge og beskrive den enkelte elevs sproglige udvikling samt færdigheder i at analysere sproglig interaktion med henblik på at støtte tosprogede elevers sprogbrugs- og sprogtilgængeligheds muligheder.
- d) Færdighed i at karakterisere og vurdere sproget i folkeskolens fag med henblik på at støtte de tosprogede elevers faglige udvikling.
- e) Færdigheder i at tilrettelægge og gennemføre sprogundervisning i et sprogligt og kulturelt mangfoldigt klasserum.

Sprog og sprogbrug

Indholdet er:

- a) Sprogsyn og sprogtilgængelighedssyn.
- b) Sprogbeskrivelse i et andetsprogs perspektiv.
- c) Sprogbrug, sproglig variation og sproglig normering.
- d) Kontrastiv analyse og sprogtypologi.
- e) Sprog, identitet og kultur, herunder kulturteori og kulturopfattelser.
- f) Sprogets rolle i fagene i et andetsprogs perspektiv.
- g) Klasserumsinteraktion i flersprogede klasserum.

Andetsprogstilegnelse og tosprogethed

Indholdet er:

- a) Andetsprogstilegnelse.
- b) Tosprogethed og tosproget udvikling, herunder skriftsprogsudvikling på flere sprog.
- c) Intersprogsudvikling og intersprogsanalyse.
- d) Interaktionens betydning for andetsprogstilegnelsen.
- e) Sproglig bevidsthed.
- f) Sproglig evaluering.

Andetsprogpædagogik

Indholdet er:

- a) Andetsprogpædagogiske arbejdsformer.
- b) Sprog- og kulturpædagogik.
- c) Læse- og skriveudvikling på andetsproget.
- d) Mundtlig og skriftlig udtryksfærdighed på andetsproget, herunder kommunikationsstrategier.
- e) Lytteforståelse og lyttestrategier.
- f) Udvikling af tosprogede elevers ordforråd.
- g) Udtale og udtaleundervisning.
- h) Fagets organisering i folkeskolen og skolefagets udvikling i et historisk og fremadrettet perspektiv.
- i) It-baserede arbejds- og kommunikationsformer.

I alle studiemønstre er fagdidaktiske overvejelser et indholdselement.

Fagets tilrettelæggelse, studie- og læringsformer

Undervisningen i Dansk som andetsprog tilrettelægges således kravene i bekendtgørelsen opfyldes. Undervisningen kan organiseres i studiemønstre men tilrettelægges således at den studerende opnår forståelse for sammenhængene mellem fagets centrale genstandsfelter: sprog, sprogtilgængelighed og sprogundervisning, kultur og identitet og det kulturelt og sprogligt heterogene senmoderne samfund. Linjefaget er således også et interkulturelt dannelsesfag. Færdigheder i og kundskaber om sprogbeskrivelse, sprogvurdering og sprogundervisning indgår i flere af fagets indholdsområder, undervisningen tilrettelægges således at progressionen i disse færdigheder sikres.

Undervisningen vil veksle mellem forskellige arbejdsformer som holdundervisning, emne- og projektarbejde, gruppearbejder samt udarbejdelse af individuelle opgaver. Studieforløbene vælges og planlægges i samarbejde med de studerende. De studerende skal i løbet af linjefagsforløbet opnå kompetence til skriftlig og mundtlig formulering og formidling af faglige problemstillinger. Studieforløbene organiseres således at arbejdsformerne sikrer at dette krav opfyldes.

I studieforløbet kan et tilbud om studietur til udlandet indgå.

Samspil med andre fag og praktikken

Faget Dansk som andetsprog indgår i en bredere sammenhæng med læreuddannelsens øvrige fag. De studerende på linjefaget dansk som andetsprog opnår kundskaber om sprogtilegnelse og sprogudvikling og faget bidrager hermed til de studerendes forståelse for generelle sproglige og didaktiske problemstillinger i arbejdet med folkeskolens tosprogede elever. Konkret vil det være relevant at arbejde med faglig læsning og skrivning overordnet i et andetsprogspektiv, Linjefagets fokus på sammenhængen mellem kultur, sprog og identitet giver de studerende en bredere forståelse af tosprogede elevers faglige og alsidige udvikling og folkeskolens undervisning.

Faget indgår i samspillet med praktikfaget ved at den studerende arbejder med mål, dokumentation og evaluering af egen læring og lærerfaglige udvikling i praktikken, samt ved at den studerende arbejder med at opnå kompetencer til at tilrettelægge, gennemføre og evaluere undervisning i dansk som andetsprog og evaluering af elevernes læring. Den studerende skal i løbet af studiet opnå kompetence til at indsamle, behandle og anvende relevant empiri fra skolevirkeligheden i form af oplevelser, erfaringer og viden fra praktikken. På baggrund af disse skal den studerende opnå kompetence til at sammentænke og anvende relevante faglige, fagdidaktiske og pædagogiske teorier, begreber og metoder samt at anvende disse som grundlag for at begrunde og argumentere for lærerfaglige handlinger med professionel indsigt og kritisk distance. Udover de fastsatte fokusområder som nævnes nedenfor, lægges der vægt på at den studerende på Dansk som andetsprog i praktikken får mulighed for at opfylde bestemmelserne i studieordningen for praktik, således at den studerende opnår indsigt i og erfaring med et bredt spektrum af de lærerfaglige problemstillinger der er knyttet til undervisningen i dansk som andetsprog i folkeskolen.

Med henblik på lærerfaglig udvikling sættes der i praktikken på 3. årgang fokus på observation, analyse og vurdering af praksis med begrundet valg af undersøgelsesmetode. Med henblik på at udvikle færdigheder i at tilrettelægge, gennemføre og evaluere differentieret undervisning i dansk som andetsprog og tosprogede elevers læring sættes der fokus på elevforudsætninger og evaluering.

Med henblik på lærerfaglig udvikling sættes der i praktikken på 4. årgang fokus på observation, analyse og vurdering af egen praksis med henblik på handling og udvikling.

Informations- og kommunikationsteknologi

Informations- og kommunikationsteknologi indgår når det er relevant i undervisningen i dansk som andetsprog. IKT-baserede undervisningsmaterialer til undervisningen i dansk som andetsprog inddrages og vurderes. Informations- og kommunikationsteknologi rummer også muligheder for at arbejde med at indsamle og vurdere elevers mundtlige sprogfærdigheder, for så vidt det skønnes relevant kan sådanne arbejdsformer inddrages i undervisningen så de studerende introduceres til teknologien som dokumentations- og evalueringsværktøj.

Forskningsresultater og innovation

Undervisningen i Dansk som andetsprog skal inddrage resultater af nationale og internationale forsknings-, forsøgs- og udviklingsarbejder, der er relevante for faget dansk som andetsprog og lærerprofessionen og som er egnede til at bidrage til at udvikle og anvende professionel viden. I relation til dansk som andetsprog er det særligt relevant at inddrage forskning både fra ind- og udland i de for fagets relevante didaktiske problemstillinger. Det vil ligeledes være relevant at sammenligne og diskutere viden om og problemstillinger angående sproglige minoriteter i grunduddannelserne i et internationalt perspektiv.

Skoleelevers innovative kompetencer

Den studerende på linjefaget Dansk som andetsprog skal anvende metoder og samarbejdsformer, der kan udvikle skoleelevers innovative kompetencer, herunder vilje og evne til i et tværfagligt samspil at tænke kreativt og udvise virkelyst. I undervisningen i linjefaget Dansk som andetsprog skal indgå overvejelser om stimulering af skoleelevers systematiske arbejde med idéudvikling og iværksætter i et tværfagligt samspil mellem skolefagene.

Evaluering og dokumentation

I studiet arbejder den studerende løbende med målsætning, dokumentation og evaluering af folkeskoleelevers læring, undervisningen, egen læring og lærerfaglige udvikling.

Deltagelsespligt (udover de generelle regler)

I tilknytning til fagets studieforløb udarbejder den studerende mindst fire studieprodukter hvis form, titel, problemstilling og fremlæggelsesform vælges i samråd med underviseren. Produkterne skal tilsammen dække fagets mål og CKF og skal tilrettelægges og udarbejdes så de viser både faglige og fagdidaktiske kompetencer. Produkterne indgår i den studerendes prøvegrundlag og er betingelsen for at blive indstillet til eksamen.

Innovation og iværksætter

Den studerende skal i uddannelsen lære at anvende metoder og samarbejdsformer, der kan udvikle skoleelevers innovative kompetencer, herunder vilje og evne til i et tværfagligt samspil at tænke kreativt og udvise virkelyst. Jf. § 18.

Linjefagets lærere og studerende – evt. i samarbejde med andre – planlægger, gennemfører og evaluerer et forløb, hvori der indgår overvejelser om stimulering af skoleelevers systematiske arbejde med idéudvikling og iværksætter i et tværfagligt samspil blandt skolefagene.

Mødepligt mv. fremgår af almen studieordning

Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til prøven, aflevere mindst fire studieprodukter, der tilsammen dækker fagets mål og CKF og viser både faglige og fagdidaktiske kompetencer, og som er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til den afsluttende prøve.

Skriftlig prøve

Centralt stillet 6 timers prøve.

Mundtlig prøve

Den studerende udarbejder en skriftlig opgave på max. 5 sider på baggrund af lodtrækning mellem de godkendte studieprodukter. Opgaven afleveres en uge efter, at den studerende har fået meddelt resultatet af lodtrækningen. Opgaven danner udgangspunkt for den mundtlige prøve, men bedømmelsen foretages alene på grundlag af den mundtlige prøve.

Eksaminationstid: 45 minutter

Engelsk - 2012

Fagets identitet

Kernen i faget engelsk udgøres af sprog og kultur i et fremmedsprogligt perspektiv, hvor sprogbrugeren og sprogundervisningen står i centrum. Engelsk linjefag i læreruddannelsen består af arbejde med engelskfagets didaktik, engelsk sprog og sprogbrug, forskellige engelsksprogede tekster og engelskfagets kulturelle dimension. Som det største sprogfag i folkeskolen, i læreruddannelsen og i internationale sammenhænge har engelskfaget en særlig forpligtelse til at arbejde med sproglig og kulturel bevidsthed.

Mål

Målet er, at den studerende opnår kompetencer til at planlægge, gennemføre og evaluere undervisning i engelsk samt til at deltage i udvikling af faget. Med henblik herpå må den studerende tilegne sig kundskaber og færdigheder inden for faget, herunder kommunikativ kompetence samt fagets didaktik og metoder.

Den studerende opnår kompetence inden for følgende områder

- a) beherskelse af talesprog og skriftligt udtryk til undervisningsbrug, til eget brug og til brug for deltagelse i den nationale og internationale faglige og fagdidaktiske debat,
- b) sproglig bevidsthed, viden om sprogtilegnelse, sprog og sprogbrug samt færdighed i at beskrive og analysere sprog,
- c) viden om interkulturel kommunikation og kulturforståelse og anvendelsen heraf i undervisningssammenhæng og
- d) viden om kultur- og samfundsforhold i den engelsktalende verden.

Den færdiguddannede lærer skal være i stand til at foretage analyse og prioritering af den store stofmængde, som er givet af sprogets og fagets internationale omfang og status.

Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Fagdidaktik

Indholdet er:

- a) Beskrivelse og vurdering af undervisningsindhold, -metoder og -materialer.
- b) Progression, differentiering og evaluering samt lærerens funktion som sproglig vejleder.
- c) Teori og forskning til refleksion over og udvikling af (egen) praksis.
- d) Aktivitetstyper og organiseringsformer, der udvikler sprog- og kommunikationsfærdighed, motivation for faget og selvstændig læring.
- e) Teorier om og forskning inden for sprogtilegnelse og sprogundervisningsmetoder, herunder viden om forholdet mellem modersmåls-, andetsprogs- og fremmedsprogstilegnelse.
- f) Kommunikativ kompetence i et undervisningsperspektiv, herunder kommunikationsstrategier og viden om ordforrådstilegnelse.
- g) Skriftlig og mundtlig formidling af engelskfagets stof- og undervisningsområder samt af planer for og analyse af undervisning, læring, mål og evaluering; dialog med forældre, med elever og med kolleger på nationalt og internationalt plan.
- h) Viden om faget i både et historisk perspektiv og et udviklingsperspektiv; analyse af og overvejelser om bestemmelser om faget i forhold til eget og andres fagsyn.
- i) Engelskfaget i tværgående emner og problemstillinger samt i internationalt samarbejde.
- j) Muligheder for samspil mellem de pædagogiske fag og engelskfaget.

Sprog, sprogbrug og kommunikativ kompetence

Indholdet er:

- a) Semantik, fonetik, ordforråd, ortografi, grammatik, tekstlingvistik, pragmatik samt kommunikationsanalyse.
- b) Beskrivelse og analyse af et varieret udvalg af tekster, herunder lyd og billede, med særligt henblik på bevidstgørelse om sprogbrug, genre, stillag og tekstopbygning.
- c) Det engelske sprogs opbygning og anvendelse med henblik på arbejdet med autentiske og elevproducerede tekster samt med henblik på beskrivelse, analyse og vurdering af elevsprog.
- d) Sociale og regionale sprogvarianter; det engelske sprogs historie, udbredelse og funktion som internationalt sprog.
- e) Engelsk i skrift og tale inden for forskellige genrer, til eget brug, til undervisningsbrug samt til brug for deltagelse i den nationale og internationale faglige debat.
- f) Hjælpemidler til sprogundervisningen, herunder hvordan it kan kvalificere tilegnelsesprocesser inden for mundtlig/skriftlig sprogproduktion og evaluering.

Litteratur, kultur og samfund

Indholdet er:

- a) Kriterier for valg og anvendelse af et bredt udvalg af tekster, herunder film, billeder og elektroniske tekster, til elever i forskellige aldersgrupper og med forskellige behov.
- b) Tekster på engelsk, der behandler emner af universel og global karakter samt tekster om engelsktalende lande, der belyser kultur- og samfundsforhold.
- c) Tematisk, litterært og sprogligt tekstarbejde.
- d) Læsning på fremmedsprog, genreforståelse, litteraturpædagogik og praktisk-musiske arbejdsformer.
- e) Udvalgelse og bearbejdning af materiale fra medierne og i relation hertil brug af forskellige arbejdsmetoder og it-færdigheder.
- f) Interkulturel kompetence samt engelsk brugt som internationalt sprog ved kulturmøder.
- g) Arbejde med kultur og sprog i forhold til autentiske sproglige oplevelser, f.eks. i forbindelse med studieophold, studieture, praktik i udlandet, personlige og/eller virtuelle kontakter.

Fagets tilrettelæggelse

Faget tilrettelægges med en første- og en andendel, hvor førstedelen afsluttes med en intern prøve.

Den interne prøve tager udgangspunkt i følgende mål:

- a) Beherskelse af mundtligt og skriftligt sprog til personlig brug. b) Grundlæggende færdighed i at beskrive og analysere sprog.
- c) Grundlæggende tekstkompetence samt viden om kultur- og samfundsforhold i den engelsktalende verden.
- d) Grundlæggende viden om interkulturel kommunikation og kulturforståelse og anvendelsen heraf i undervisningssammenhæng.

Indhold

Undervisningsindholdet lægger sig tæt op ad fagbeskrivelsen. Der vil således på baggrund af den nyeste udvikling inden for fagområdet blive arbejdet på et varieret materialegrundlag med henblik på at opfylde alle de centrale kundskabs- og færdighedsområder. Arbejdet foregår i studieforløb (mindst 8) under inddragelse af varierede studie- og arbejdsformer samt under stadig hensyntagen

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

til fagets hovedformål, som er at uddanne lærere til at undervise i engelsk. Valg af studieforløb, arbejdsformer, emner, tekster og materialer samt vægningen af det enkelte område sker i et samarbejde mellem de studerende og læreren.

I tilknytning til et studieforløb foretages en studietur til et engelsktalende land. Turen planlægges af de studerende som et led i deres udarbejdelse af et undervisningsforløb til brug i folkeskolen. Studie- eller praktikophold i et engelsk-talende land vil kunne erstatte eller supplere en studietur.

Al kommunikation i faget, såvel skriftlig som mundtlig, foregår på engelsk.

Undervisningen og studiet sker i et samspil med fællesfaget praktiks CKF'er for 3. og 4. studieår og foregår tillige på en sådan måde, at de studerendes studiekompetencer udvikles i videst muligt omfang (jfr. afsnittet om studiekompetencer i nærværende studieordnings almene del).

Deltagelsespligt, produktkrav og evaluering

- Der udarbejdes på 3. årgang en større skriftlig opgave med et omfang på 5 til 7 sider à 2400 anslag, der på baggrund af egen empiri- og vidensindsamling (evt. fra praktikken) beskæftiger sig med en for faget væsentlig didaktisk problemstilling. Emnet aftales mellem lærer og studerende og udmøntes af den studerende i en af læreren godkendt problemformulering, som danner udgangspunkt for den skriftlige fremstilling.
- Der udarbejdes i løbet af studiet 8 studieprodukter, henholdsvis 4 på 1. del og 4 på 2. del, hvoraf fem er skriftlige og tre mundtlige. Et studieprodukt er i denne sammenhæng en redegørelse for en væsentlig problemstilling ud fra et afholdt forløb. Hver udarbejdelse sker i tilknytning til det forløb, den vedrører. Det enkelte studieprodukts problemstilling udvælges efter aftale mellem den studerende og læreren. Ved et mundtligt studieprodukt offentliggøres problemstilling, litteraturliste og disposition på holdets IT-konference inden præsentationen. På 2. del skal et af de fire studieprodukter have en fagdidaktisk problemstilling. Et mundtligt studieprodukt har en varighed på ca. 20 minutter; et skriftligt studieprodukt har et omfang på ca. 5 sider à 2400 anslag. I forbindelse med hvert studieprodukt foretages der evaluering og godkendelse i henhold til afsnittet om evaluering i nærværende studieordnings almene del.

Innovation og iværksætteri

Den studerende skal i uddannelsen lære at anvende metoder og samarbejdsformer, der kan udvikle skoleelevers innovative kompetencer, herunder vilje og evne til i et tværfagligt samspil at tænke kreativt og udvise virkelyst. Jf. § 18.

Linjefagets lærere og studerende – evt. i samarbejde med andre – planlægger, gennemfører og evaluerer et forløb, hvori der indgår overvejelser om stimulering af skoleelevers systematiske arbejde med idéudvikling og iværksætteri i et tværfagligt samspil blandt skolefagene.

Mødepligt mv. fremgår af almen studieordning

Eksamen

Intern prøve efter 1. del:

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til prøve, aflevere mindst fire studieprodukter, der tilsammen dækker fagets mål og CKF, og som er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til den mundtlige prøve.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

Mundtlig prøve

Den studerende får oplyst resultatet af lodtrækningen dagen før eksaminationen. Studieproduktet danner udgangspunkt for den mundtlige prøve, men bedømmelsen foretages alene på grundlag af den mundtlige prøve.

Afsluttende, ekstern prøve efter 2. del:

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til prøve, aflevere mindst fire studieprodukter, der tilsammen dækker fagets mål og CKF, og som er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til den mundtlige afsluttende prøve. Der skal dokumenteres både faglig og fagdidaktisk kompetence.

Mundtlig prøve

Prøven består af to dele

1. Prøve i sproglig analyse. Lodtrækning blandt lærervalgte tekster. Forberedelsestid med hjælpemidler: 45 minutter.
2. Den studerende udarbejder en skriftlig opgave på max.. 5 sider på baggrund af lodtrækning mellem de godkendte studieprodukter. Opgaven afleveres en uge efter, at den studerende har fået meddelt resultatet af lodtrækningen. Opgaven danner udgangspunkt for den mundtlige prøve, men bedømmelsen foretages alene på grundlag af den mundtlige prøve.

Eksaminationstid: 45 minutter. Der gives en samlet karakter for den mundtlige prøve.

Skriftlig prøve

Opgaverne til prøven stilles af Undervisningsministeriet, som fastsætter tidspunktet for prøven.

Fagets identitet

Linjefaget fysik/kemi bygger videre på fællesforløbet for fysik/kemi og natur/teknik og fokuserer på at uddanne fysik/kemilærere til at varetage undervisning i grundskolen. Kernen i linjefaget er de didaktiske forhold vedrørende undervisning i fysik/kemi i grundskolen og arbejdet med fysiske, kemiske og teknologiske begrebsområder og problemstillinger. De studerende forberedes på selv at videreudvikle skolefaget i overensstemmelse med samfundets udvikling og deraf følgende krav til undervisningen. Centralt i faget er naturfaglige arbejdsmåder og tankegange til forståelsen og beskrivelsen af verden og samspillet mellem naturvidenskabelig modelbygning og eksperimentelt funderet naturbeskrivelse fra det mikroskopiske niveau til det kosmologiske.

Mål

Målet er, at den studerende opnår kompetencer til at planlægge, tilrettelægge, gennemføre, evaluere og udvikle

- a) en varieret undervisning i faget for alle elever samt medvirke til fagets udvikling i grundskolen, så eleverne lærer fysik/kemi og udvikler, vedligeholder og styrker deres interesse for faget,
- b) undervisning, der omfatter undersøgelser/eksperimenter og sammenknytter hypotesedannelse, dataopsamling, vurdering af data og modelbygning,
- c) virksomhedsbesøg, ekskursioner, feltarbejde og andre uformelle læringsmiljøer,
- d) undervisning med udgangspunkt i elevernes egne forestillinger, deres dagligdag og omgivelser,
- e) brug af fagdidaktisk forskning fra fagdidaktiske tidsskrifter og andre kilder i forbindelse med undervisningen,
- f) anvendelser af fagdidaktiske kundskaber og færdigheder i samspil med almindidaktiske, pædagogiske og psykologiske teorier med henblik på at håndtere undervisning og andre læreropgaver i en konkret praksis og forholde sig analytisk og reflekterende til praksis og
- g) anvendelser af fysik/kemifaglig viden og tilhørende eksperimentelle metoder.

Den studerende udvikler samtidig kompetence til at deltage i debatten om undervisningspraksis, fagets rolle i skolen, fagets samspil med andre fag og fagets rolle i samfundet.

Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Indholdet er specialiserede fordybelselementer, hvor der på grundlag af kundskaber og færdigheder fra linjefagenes fællesforløb arbejdes med planlægning, analyse og vurdering af undervisning i fysik/kemi.

I arbejdet indgår kundskaber og færdigheder vedrørende grundlæggende begreber og teorier, herunder:

- a) Børns udvikling på forskellige alderstrin.
- b) Undervisningsdifferentiering og løbende evaluering med særligt henblik på forskellige alderstrin.
- c) Iagttagelse og beskrivelse af relationer mellem elever og mellem lærer og elev med særligt henblik på forskellige alderstrin.
- d) Færdighed i planlægning, tilrettelæggelse og evaluering af undervisning og læreprocesser.
- e) Centrale bestemmelser for folkeskolen, undervisningsvejledninger og lokale læseplaner.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

- f) Målsætning, udarbejdelse af årsplaner, udarbejdelse og anvendelse af undervisningsmaterialer, og brug af digitale materialer.
- g) Kønsforskelle i læringen, tosprogedes særlige forhold, børns og unges interesse for og engagement i naturvidenskab.
- h) Klasseledelse og samarbejde mellem lærere.
- i) Åbne/lukkede arbejdsformer, uformelle læringsmiljøer, ekskursioner og brug af Internettet.
- j) Hverdagserfaringer, hverdagsforestillinger og parallellæring.
- k) Fagets forhold til og samarbejde med andre fag.

I arbejdet indgår grundlæggende faglige begreber, modeller og teorier, herunder:

- a) Stofs egenskaber, omdannelser og partikelnatur.
- b) Energi, energiformer, energiomsætninger og energistrømme.
- c) Felter og kræfter.
- d) Universets og Solsystemets dannelse, opbygning og udvikling.

I arbejdet indgår fysik og kemi i hverdag og samfund, herunder:

- a) Naturfænomener og deres udforskning.
- b) Omverdensforståelse.
- c) Kemiske og fysiske stofkredsløb.
- d) Ressourcer, energiforsyning og kemisk produktion.
- e) Teknologiens indhold af teknik og fysisk/kemisk viden.
- f) Vekselvirkning mellem naturvidenskab og teknologi.
- g) Naturvidenskabens rolle i samfundsudvikling, demokrati og kultur.

I arbejdet indgår den historiske udvikling i videnskabsfagene fysik og kemi, herunder:

- a) Elementer af videnskabsteori og -filosofi.
- b) Naturvidenskabens begrænsninger, naturvidenskab og etik.
- c) Udvalgte perioder i videnskabsfagernes historie.
- d) Historiske og moderne naturvidenskabelige verdensbilleder.
- e) Udvalgte træk ved den teknologiske udvikling.

I arbejdet indgår arbejdsmåder og tankegange, herunder brug af:

- a) Praktisk og eksperimentelt arbejde.
- b) Modeller, animationer og simulationer.
- c) Digital og analog dataopsamling.
- d) Databaser, tabeller, opslagsværker og Internet.

I arbejdet indgår laboratoriesikkerhed, herunder:

- a) Affaldshåndtering og miljøhensyn.
- b) Indretning, drift og vedligeholdelse af laboratorier.
- c) Risikomomenter og sikkerhedsforanstaltninger i forbindelse med undervisning.
- d) Risikovurdering i forbindelse med udvælgelse og planlægning af undervisningsaktiviteter.

Fagets tilrettelæggelse

Undervisningsindholdet udvælges på en sådan måde,

- at kravene i bekendtgørelsen opfyldes,
- at de studerende får mulighed for at opfylde fagets mål, og
- at de studerende får mulighed for at arbejde med fagets centrale kundskabs- og færdighedsområder.

Fysik/kemi specialisering bygger videre på det naturfaglige fællesforløb

Undervisningens indhold er organiseret i 5 studieforløb omkring et tema. Hvert tema vil omfatte faglig teori, praktisk arbejde samt fagdidaktik. I arbejdet med faglig teori og praktisk arbejde vil der i alle temaer indgå, hvorledes det eksemplarisk valgte indhold kan beskrives i en progression i forhold til folkeskolens fysik/kemi undervisning 7-10 kl.

Undervisningen tilrettelægges i et samarbejde mellem lærer og studerende som holdundervisning, oplæg ved studerende og gruppearbejde. Desuden indgår i undervisningen et antal ekskursioner og studiebesøg.

Ved studieårets start oprettes et antal studiegrupper. En del af arbejdet i de enkelte temaer vil foregå i disse studiegrupper.

Ved starten af hvert tema aftales fordelingen mellem undervisning og studiegruppeaktivitet. Arbejdet i studiegrupperne organiseres af de studerende. Der er knyttet vejledning til studiegruppeaktiviteten.

Hvert af de 5 studieforløb afsluttes med udarbejdelsen af et studieprodukt der dokumenteres gennem en elektronisk portefølje. Studieproduktet skal bl.a. omfatte egne undersøgelser/ekskursioner, forsøg og eksperimenter, risikoovervejelser i forbindelse hermed, eksempler på gennemgang af udvalgt fagligt teori samt didaktiske overvejelser i relation til centrale kundskabs og færdighedsområder, Fælles Mål og den valgte elevgruppe.

Studieprodukterne skal tilsammen dække liniefagets CKF både fagligt og didaktisk.

Emnerne vælges af den studerende og godkendes af læreren.

Samspillet med praktik, andre fag og videnskabsteoretiske emner frem mod bachelorprojektet

Faget indgår i en bredere sammenhæng med læreruddannelsens øvrige fag, hvor natur/teknik for den enkelte studerende kan bidrage til naturfagenes begrundelse og rolle i samfundet og skolen, fagenes indbyrdes sammenhæng og samspil gennem skoleforløbet.

Faget indgår i samspillet med praktikfaget ved, at den studerendes arbejder med mål, dokumentation og evaluering af egen læring og lærerfaglige udvikling i praktikken. Fokus for praktikken er: Lærers opgave og ansvar, elevforudsætninger, ledelse og udvikling af klassens sociale liv og læringsmiljø, planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisning, evaluering af elevernes læring, samarbejde med elever, forældre, kolleger og andre ressourcepersoner, beskrivelse, analyse, vurdering.

Den studerende skal i løbet af studiet opøve færdigheder i at indsamle, behandle og anvende relevant empiri fra skolevirkeligheden i form af oplevelser, erfaringer og viden fra praktikken. Samt opøve færdigheder i at sammentænke og anvende relevante faglige, fagdidaktiske og pædagogiske teorier, begreber og metoder, og anvende disse som grundlaget for at begrunde og argumentere for lærerfaglige handlinger med professionel indsigt og kritisk distance i et udviklingsperspektiv.

Særligt tilrettelagt undervisnings- og studieforløb (§26, stk. 1-3)

Med udgangspunkt i skolens undervisningspraksis tilrettelægges studiearbejdet i en periode som et fælles forløb med de pædagogiske fag med henblik på at styrke de studerendes faglige, didaktiske og relationelle kompetencer.

Mundtlige og skriftlige sprogfærdigheder

Den studerende skal i løbet af fysik/kemi - specialisering opøve skriftlige og mundtlige færdigheder i at formulere og formidle faglige problemstillinger. I løbet af studiet indgår overvejelser om fagets muligheder for at bidrage til udviklingen af børns mundtlige og skriftlige sprogfærdigheder.

Informations- og kommunikationsteknologi

Informations- og kommunikationsteknologi integreres i relevant omfang i studiet, hvor denne kan bidrage til at udvikle fagets emner, begreber og metoder. Dette sker bl.a. gennem brugen af en elektronisk konference, elektronisk portefølje, datalogning, robotstyring, animationer, præsentationssoft- og hardware.

Forskningsresultater og innovation

I studiet inddrages resultater af nationale og internationale forsknings-, forsøgs- og udviklingsarbejder, der er relevante for natur/tekniklærerprofessionen og egnede til at bidrage til at udvikle og anvende ny professionel viden.

I særlig grad indgår overvejelser om stimulering af skoleelevers systematiske arbejde med idéudvikling og iværksætteri i et tværfagligt samspil blandt skolefagene.

Evaluering og dokumentation

I studiet arbejder den studerende løbende med målsætning, dokumentation og evaluering af folkeskoleelevers læring, egen læring og lærerfaglige udvikling gennem forskellige evaluerings- og dokumentationsformer. Til hvert studieforløb udarbejdes et studieprodukt der dokumenteres gennem en elektronisk portefølje. I studieproduktet integreres overvejelser om arbejdsmåder og tankegange, didaktiske elementer samt relevant faglig teori.

Deltagelsespligt (udover de generelle regler)

Der afholdes et obligatorisk laboratorie- og sikkerhedskursus. I tilfælde af sygdom eller andet fravær kan kurset afløses efter nærmere aftale med læreren i hvert enkelt tilfælde.

Der er mødepligt til studieture. I tilfælde af sygdom eller lignende forhold, kan mødepligten på studieturen erstattes af et ekskursionsarbejde inden for et anvist område.

Desuden er den studerende forpligtet på at holde sig orienteret på holdets elektroniske konference.

Innovation og iværksætteri

Den studerende skal i uddannelsen lære at anvende metoder og samarbejdsformer, der kan udvikle skoleelevers innovative kompetencer, herunder vilje og evne til i et tværfagligt samspil at tænke kreativt og udvise virkelyst. Jf. § 18.

Linjefagets lærere og studerende – evt. i samarbejde med andre – planlægger, gennemfører og evaluerer et forløb, hvori der indgår overvejelser om stimulering af skoleelevers systematiske arbejde med idéudvikling og iværksætteri i et tværfagligt samspil blandt skolefagene.

Mødepligt mv. fremgår af almen studieordning

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til prøve, aflevere mindst seks studieprodukter, der tilsammen dækker fagets mål og CKF, og som er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til den afsluttende prøve.

Mundtlig prøve

Den studerende får oplyst resultatet af lodtrækningen dagen før prøven.

Studieproduktet danner udgangspunkt for den mundtlige prøve, men bedømmelsen foretages alene på grundlag af den mundtlige prøve.

Eksaminationstid: 45 minutter

Geografi

Fagets identitet

Linjefaget geografi handler om, hvordan den studerende kan bruge viden om natur- og kultur-geografiske processer og mønstre til at varetage og videreudvikle en varieret og fagligt udbytterig geografiundervisning i folkeskolen.

Centralt i linjefaget står samspillet mellem mennesker og natur og konsekvenserne heraf, som det kommer til udtryk gennem naturgrundlagets udnyttelse, påvirkning af miljøet og menneskers levevilkår i forskellige regioner samt relationer mellem verdens regioner, stater og mennesker samt globaliseringens indflydelse.

Endvidere er skolefagets begrundelse og fagets indhold og rolle i grundskolen et væsentligt element i linjefaget.

Mål

Målet er, at den studerende opnår kompetence til at

- a) planlægge, varetage og evaluere undervisning i samt medvirke til videreudvikling af skolefaget geografi,
- b) inddrage fagets særlige forudsætninger i flerfagligt samarbejde med andre undervisere i skolens naturfagsundervisning i 1-9. klasse samt i andre af skolens tværgående emner og problemstillinger,
- c) anvende og kritisk forholde sig til fagets didaktik samt dets videns- og færdighedsområder med henblik på undervisning i skolefaget,
- d) begrunde valg af indhold med udgangspunkt i globale mønstre, regioner eller aktuelle problemstillinger,
- e) skabe og vedligeholde et overblik over fagets helhed og dets underområder, overveje bestemmelser om faget i forhold til eget og andres fagsyn samt se faget i et større perspektiv, historisk og udviklingsmæssigt,
- f) medtænke en sammenhæng og progression i planlægningen af geografi og naturfagsundervisningen, der fremmer elevernes læring og
- g) planlægge, gennemføre samt evaluere varierede undervisningsforløb, herunder at inddrage it, kort, billeder, statistik og fortælling samt praktisk og undersøgende arbejde, der indgår i ekskursioner, felt- og laboratoriearbejde.

Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Fagdidaktik - Indholdet er:

- a) Kriterier for målsætning i undervisningen, udvælgelse af indhold, principper for planlægning og evaluering af læreprocesser, herunder analyser og vurdering af undervisningsmaterialer.
- b) Viden om, hvordan elevernes geografiske sprog og dannelse kan fremmes, herunder især udvikling af elevernes omverdenskendskab og -forståelse.
- c) Færdighed i at udnytte uformelle læringsrum og anvende praktisk/undersøgende arbejdsformer som feltarbejde og ekskursioner, samt hvordan disse arbejdsformer kan fremme elevernes læring.
- d) Færdigheder i at kunne analysere og vurdere skolefagets begrundelse, herunder kunne vurdere og udforme læseplaner.
- e) Skolefagets historie, forskellige fagsyn samt relevante forsknings- og udviklingsarbejder inden for undervisning i faget.
- f) Kundskaber om evaluering, dokumentation og brug af test og evalueringsresultater i linjefaget og skolefaget.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

- g) Børns udvikling på forskellige alderstrin.
- h) Undervisningsdifferentiering og løbende evaluering med særlig henblik på forskellige alderstrin.
- i) Iagttagelse og beskrivelse af relationer mellem elever og mellem lærer–elev med særlig henblik på forskellige alderstrin.

Faglige teorier, begreber og arbejdsformer

Indholdet er:

- a) Naturgeografiske vidensområder, teorier og problemstillinger, det vil sige naturgeografiske processer og udbredelsesmønstre som resultat af stof- og energistrømme i naturen.
- b) Kulturgeografiske vidensområder, teorier og problemstillinger, specielt processer og udbredelsesmønstre som resultat af befolkningsmæssige, økonomiske, produktionsmæssige og politiske forhold.
- c) Menneskets udnyttelse af naturgrundlaget, som det kommer til udtryk gennem menneskers levevilkår i forskellige regioner og gennem aktuelle miljø- og udviklingsproblemer.
- d) Viden om og holdninger til globaliseringens indflydelse på kultur, natur og levevilkår og på relationer mellem verdens stater og folkeslag.
- e) Geografiske problemstillinger, der giver den studerende mulighed for at arbejde med aktuelle spørgsmål og udviklingstendenser i et dynamisk perspektiv.
- f) Færdigheder i at anvende geografiske kilder og arbejdsformer, herunder iagttagelse, fortolkning og vurdering i tilknytning til praktisk arbejde som ekskursioner og feltarbejde.
- g) It som arbejdsredskab og som integreret del af linjefaget og skolefaget.

Indhold

Undervisningsindholdet udvælges på en sådan måde,

- at kravene i bekendtgørelsen opfyldes,
- at de studerende får mulighed for at opfylde fagets mål, og
- at de studerende får mulighed for at arbejde med fagets centrale kundskabs- og færdighedsområder.

Geografi handler om at iagttage, afdække mønstre og forklare sammenhænge i vores natur- og kulturskabte omverden. Det er i bred forstand omverdensforståelse, der er i spil og herunder i særlig grad samspillet mellem menneske og natur.

I tilegnelsen af denne omverdensforståelse indgår i ethvert indholdstema mindst to af dimensionerne regioner, mønstre og problemstillinger

Udgangspunktet for de geografiske arbejdssekvenser i behandlingen af det faglige indhold er fænomenerens udbredelse i tid og rum. Dette udmøntes konkret i arbejdet med særlige hovedtemaer. Herunder bl.a., introduktion til fagets indhold og metoder, geologi og landskab, naturgrundlag og levevilkår, lokalisering og udbredelsesmønstre, globaliseringens præmisser og perspektiver.

Et centralt, gennemgående omdrejningspunkt er koblingen mellem fagligt indhold og fagdidaktiske problemstillinger. Således integreres løbende overvejelser om bl.a. naturfaglig erkendelse, formidling, undervisningens organisering og indholdets planlægning, i et professionsrettet perspektiv.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

I studieforløbet udarbejdes undervejs 6 skriftlige studieprodukter, som tilsammen omfatter fagets CKF'er. Et studieprodukt har dels et fagligt- og især et fagdidaktisk sigte.

Samspillet med praktik, andre fag og videnskabsteoretiske emner frem mod bachelorprojektet

Faget indgår i en bredere sammenhæng med læreruddannelsens øvrige fag, hvor geografi for den enkelte studerende kan bidrage til forståelse for fagets særlige position som et synteseskabende, velbegrunderet fag i skolens fagrække. I den sammenhæng især fagets sammenkobling af både natur-, samfunds- og humanistiske fag.

Faget indgår i samspillet med praktikfaget ved, at den studerendes arbejder med mål, dokumentation og evaluering af egen læring og lærerfaglige udvikling i praktikken.

På 3. årgang sættes fokus på observation, analyse og vurdering af praksis med begrundet valg af undersøgelsesmetode, og på 4. årgang er fokus på observation, analyse og vurdering af egen praksis med henblik på handling og udvikling.

Den studerende skal i løbet af studiet opnå kompetence til at indsamle, behandle og anvende relevant empiri fra skolevirkeligheden i form af oplevelser, erfaringer og viden fra praktikken. Samt opnå kompetence til at sammentænke og anvende relevante faglige, fagdidaktiske og pædagogiske teorier, begreber og metoder, og anvende disse som grundlaget for at begrunde og argumentere for lærerfaglige handlinger med professionel indsigt og kritisk distance i et udviklingsperspektiv.

Mundtlige og skriftlige sprogfærdigheder

Den studerende skal i løbet af linjefagsforløbet opnå kompetence til skriftligt og mundtligt at formulere og formidle faglige problemstillinger.

I løbet af studiet indgår overvejelser om fagets muligheder for at bidrage til udviklingen af børns mundtlige og skriftlige sprogfærdighed.

Informations- og kommunikationsteknologi

Informations- og kommunikationsteknologi integreres i relevant omfang i studiet, hvor denne kan bidrage til at udvikle fagets emner, begreber og metoder.

Forskningsresultater og innovation

I studiet inddrages resultater af nationale og internationale forsknings-, forsøgs- og udviklingsarbejder, der er relevante for geografilærerprofessionen og egnede til at bidrage til at udvikle og anvende ny professionel viden.

I relevant omfang indgår overvejelser om stimulering af skoleelevers systematiske arbejde med idéudvikling og iværksætter i et tværfagligt samspil blandt skolefagene.

Evaluering og dokumentation

I studiet arbejder den studerende løbende med målsætning, dokumentation og evaluering af folkeskoleelevers læring, undervisning, egen læring og lærerfaglige udvikling gennem forskellige evaluering- og dokumentationsformer. IT-baserede porteføljer indgår i undervisningen.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

Deltagelsespligt (udover de generelle regler)

Studieprodukterne fremlægges under forskellige former på holdet.

Den tidsmæssige fordeling af de seks studieprodukter aftales på holdet. Der er mødepligt til fremlæggelserne.

I linieforløbet indgår som minimum to ekskursioner, hvoraf den ene er af mindst ét døgn varighed. Gennemførte ekskursioner er en forudsætning for indstilling til eksamen.

Innovation og iværksætter

Den studerende skal i uddannelsen lære at anvende metoder og samarbejdsformer, der kan udvikle skoleelevers innovative kompetencer, herunder vilje og evne til i et tværfagligt samspil at tænke kreativt og udvise virkelyst. Jf. § 18.

Linjefagets lærere og studerende – evt. i samarbejde med andre – planlægger, gennemfører og evaluerer et forløb, hvori der indgår overvejelser om stimulering af skoleelevers systematiske arbejde med idéudvikling og iværksætter i et tværfagligt samspil blandt skolefagene.

Mødepligt mv. fremgår af almen studieordning

Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til prøven, aflevere mindst fire studieprodukter, der tilsammen dækker fagets mål og CKF, og viser både faglige og fagdidaktiske kompetencer, og hvor emner og planer er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til den afsluttende prøve.

Mundtlig prøve

Den studerende får oplyst resultatet af lodtrækningen dagen før eksaminationen.

Den studerende skal fremlægge emnet med indholds- og undervisningsplan, herunder - hvis det er relevant - inddrage eksempler på praktisk og undersøgende arbejde i faget (ekskursioner, feltarbejde).

Eksaminationstid: 45 minutter

Historie (36 ETCS)

2.1. Fagets identitet

Undervisningen skal sikre, at de studerende erhverver sig viden om og forståelse af, hvordan mennesket gennem tiderne har sikret sin eksistens, påvirket fordelingen af goder, deltaget i dannelsen af fællesskaber og

samfund samt opfattet og søgt at påvirke tilværelsens styrende kræfter.

Den studerende skal derfor på baggrund af historisk viden og indsigt erhverve sig kronologisk forståelse for i en undervisning at kunne beskrive og forklare historiske sammenhænge, der sigter mod at øve eleverne

i at bruge historisk viden og forståelse i deres hverdags- og samfundsliv. Det forudsætter, at den studerende kan reflektere over fagets identitet og mål med henblik på at planlægge, gennemføre og evaluere en

væsentlig, vedkommende og perspektiverende undervisning, der passer til elevernes forudsætninger.

2.2. Mål

Målet er, at den studerende opnår kompetence til

- a) med udgangspunkt i praksis og anvendelse af didaktisk teori, at analysere og karakterisere professionsfaglige problemstillinger og handlemuligheder,
- b) at redegøre for og være i dialog med elever og forældre om faglige mål og faglig progression med udgangspunkt i skolefagets bestemmelser og elevernes forskellige forudsætninger,
- c) at udarbejde planer for undervisning og læring, der passer til elevernes niveau, og hvor det faglige indhold perspektiveres til elevernes livsverden,
- d) at vælge og bruge hensigtsmæssige metoder til at evaluere klassens og den enkelte elevs faglige udvikling på baggrund af skolefagets indhold, elevernes niveau, historiske bevidsthed og historiekultur,
- e) at tilrettelægge undervisning, hvor faget funktionelt indgår i tværgående emner og problemstillinger,
- f) at anvende videnskabelige teorier og metoder,
- g) at erhverve faglig viden, historisk overblik og sammenhængsforståelse samt kendskab til forskellige måder at frembringe og bruge historie på,
- h) at forstå samspil mellem nutidsforståelser, fortidstolkninger og fremtidsforventninger,
- i) at reflektere over it's, mediers og konteksters betydning for opfattelser af historiske forklaringer og sammenhænge i og uden for skolen,
- j) at formulere professionsrelevant problemstillinger og at strukturere egen læring med henblik på at opnå indsigt i sammenhænge mellem videnskabsfag, linjefag og skolefag.

2.3. Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Indholdet er:

- a) Viden om forskellige historiedidaktiske teorier og metoder samt færdighed i at bruge disse i professionsfeltet.
- b) Viden om børns og unges læring og læringsforudsætninger med henblik på udvikling af deres forståelse og brug af historie i og uden for skolen, deres forståelse af sammenhænge og kronologi og deres forståelse af at være historieskabte og historiemedskabende.
- c) Færdigheder i at observere og analysere undervisning og elevernes udbytte af denne.

- d) Planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisning og afgangsprøve, herunder valg af indhold, læremidler og fremgangsmåder.
- e) Kendskab til brug af it, medier og digitale læremidler i undervisningen og i elevernes arbejde med disse både som informationskilder og som redskaber til formidling.
- f) Eksempler på undervisningsformer, der tilgodeser varierede erkendelsesformer og måder at lære på, herunder klassesamtale, fortælling, æstetiske læreprocesser, problemløsende projektarbejde, historisk rekonstruktion, udveksling, ekskursioner, museer samt historie- og oplevelsescentre.
- g) Kendskab til træk af skolefagets historie, forskellige syn på og den løbende faglige og samfundsmæssige debat om faget
- h) Viden om og færdigheder i relevant anvendelse af den gældende læreplan
- i) Udvalgte forsknings- og udviklingsarbejder vedrørende undervisning og læring i faget, herunder komparative studier og udveksling.
- j) Eksempler på sammenhænge mellem videnskabsfag og elevernes læringsforudsætninger som konstituerende for skolefaget.
- k) Skolefagets potentialer for funktionelt at indgå i samarbejde med andre fag.
- l) Eksempler på samspil mellem brug af historie i og uden for skolen.
- m) Historiefaglig viden om lokale, nationale, regionale og globale emner/temaer med problemstillinger fra de væsentligste tidsepoker.
- n) Kundskaber og færdigheder i anvendelse af centrale faglige teorier, metoder og begreber.
- o) Indsigt i samspil mellem faglig progression, elevernes historisk bevidsthed og forudsætninger for at se deres egen historiekultur i et udviklingsperspektiv.
- p) Færdighed i at formulere fagligt relevante problemstillinger og relatere disse til egen tid og livsverden.
- q) Indsigt og færdighed i brug af historisk metode samt forudsætninger for at opstille synteser.
- r) Faglige forudsætninger for eksemplarisk at vælge og tilrettelægge emner/temaer.
- s) Kendskab til forskellige tidsregninger og periodiseringsprincipper.
- t) Indsigt i samspil mellem kontinuitet og forandring, aktualisering og distancering, herunder samspil mellem materielle forhold og mentalitet.
- u) Kundskaber om og refleksionskompetence i relation til udvalgte kulturmøder, køn, etnicitet og social stratifikation.
- v) Viden om og forståelse af identitetsarbejde og fællesskabers rolle i historien.
- w) Kendskab til relevante professionsdimensioner, herunder strategier for klasserumsledelse.

Indhold

Undervisningsindholdet udvælges på en sådan måde,

- at kravene i bekendtgørelsen opfyldes,
- at de studerende får mulighed for at opfylde fagets mål, og
- at de studerende får mulighed for at arbejde med fagets centrale kundskabs- og færdighedsområder.

Historie handler om at undersøge, tolke og forklare hvorledes mennesket igennem i tiderne har påvirket samfundet, og hvordan samfundet har påvirket mennesket.

I faget er der fokus på historiedidaktik, samt på at udvikle indsigt i egen og andres brug af historie.

Undervisningen i historie er organiseret i min. 4 studieforløb, hvor indholdet dels findes i samtidens samfund og problemstillinger, dels i emner og temaer fra forskellige perioder og samfundstyper. Disse skal være fordelt på geografiske områder således, at både det internationale, det regionale og det lokale samfund behandles.

Studieforløbenes indhold vil også kunne findes i historiedidaktiske emner og problemstillinger.

I øvrigt indgår historiedidaktikken som en integreret del af undervisningen.

Studieforløbene vælges og planlægges i samarbejde med de studerende.

I løbet af studiet afholdes ekskursioner og studieture.

Samspillet med praktik, andre fag og videnskabsteoretiske emner frem mod bachelorprojektet.

Faget indgår i en bredere sammenhæng med læreruddannelsens øvrige fag, hvor historie for den enkelte studerende kan bidrage med identitetsarbejde og dannelse samt med udvikling af historiebevidsthed og sammenhængsforståelse.

Faget indgår i samspillet med praktikfaget ved, at den studerendes arbejder med mål, dokumentation og evaluering af egen læring og lærerfaglige udvikling i praktikken.

På 3. årgang sættes fokus på observering, analyse og vurdering af praksis med begrundet valg af undersøgelsesmetode, og på 4. årgang sættes fokus på observation, analyse og vurdering af egen praksis med henblik på handling og udvikling.

Den studerende skal i løbet af studiet opøve færdigheder i at indsamle, behandle og anvende relevant data fra skolevirkeligheden i form af oplevelser, erfaringer og viden fra praktikken. Samt opøve færdigheder i at sammentænke og anvende relevante faglige, historiedidaktiske og pædagogiske teorier, begreber og metoder, og anvende disse som grundlaget for at begrunde og argumentere for lærerfaglige handlinger med professionel indsigt og kritisk distance i et udviklingsperspektiv.

Mundtlige og skriftlige sprogfærdigheder

Den studerende skal i løbet af linjefagsforløbet opøve færdigheder i skriftligt og mundtligt at formulere og formidle faglige problemstillinger.

I løbet af studiet indgår overvejelser om fagets muligheder for at bidrage til udviklingen af børns mundtlige og skriftlige sprogfærdighed.

Informations- og kommunikationsteknologi

Informations- og kommunikationsteknologi integreres i relevant omfang i studiet, hvor denne kan bidrage til at udvikle fagets emner, begreber og metoder.

Forskningsresultater

I studiet inddrages resultater af nationale og internationale forsknings-, forsøgs- og udviklingsarbejder, der er relevante for historielærerprofessionen og egnede til at bidrage til at udvikle og anvende ny professionel viden.

Innovation og iværksætter

Den studerende skal i uddannelsen lære at anvende metoder og samarbejdsformer, der kan udvikle skoleelevers innovative kompetencer, herunder vilje og evne til i et tværfagligt samspil at tænke kreativt og udvise virkelyst. Jf. § 18.

Linjefagets lærere og studerende – evt. i samarbejde med andre – planlægger, gennemfører og evaluerer et forløb, hvori der indgår overvejelser om stimulering af skoleelevers systematiske arbejde med idéudvikling og iværksætter i et tværfagligt samspil blandt skolefagene.

Mødepligt mv. fremgår af almen studieordning

Evaluering og dokumentation

I studiet arbejder den studerende løbende med målsætning, dokumentation og evaluering af folkeskoleelevers læring, egen læring og lærerfaglige udvikling gennem forskellige evaluerings- og dokumentationsformer.

Deltagelsespligt (udover de generelle regler)

- I tilknytning til min. 4 studieforløb udarbejder den studerende et produkt, hvis form, titel og problemstilling vælges i samråd med læreren.
- Produkterne indgår i den studerendes prøvegrundlag og er betingelsen for indstilling til eksamen.

Eksamen.

- Den studerende udarbejder en skriftlig opgave på max. 5 sider på baggrund af lodtrækning mellem de godkendte studieprodukter.
- Opgaven afleveres en uge efter, at den studerende har fået meddelt resultatet af lodtrækningen. I prøven inddrages både faglige og fagdidaktiske emner.
- Opgaven danner udgangspunkt for den mundtlige prøve, men bedømmelsen foretages alene på grundlag af den mundtlige prøve.
- Eksaminationstid: 45 minutter
- Prøven bedømmes efter 7-trinsskalaen

Idræt - 2012

Fagets identitet / Kerneområder / Præambel

Idrætsfagets kerne er undervisning i, om og gennem bevægelse i en tæt kobling mellem praksis og teori. Centralt i idrætsfaget er samspillet mellem den kropslige, den kulturelle og den didaktiske dimension belyst ud fra de natur- og sundhedsvidenskabelige samt de humanistiske og samfundsvidenskabelige områder. Faget bidrager til at fremme den almene sundhed.

Mål

Idrætsfaget i læreruddannelsen skal give den studerende kompetence til at begrunde, planlægge, gennemføre og evaluere samt udvikle en alsidig undervisning i folkeskolen, der giver glæde og lyst til at fastholde gode, livslange idrætsvaner og fremmer almen sundhed i et dannelsesmæssigt perspektiv.

Den studerende skal tilegne sig kompetence i

- a) alsidige kropslige og idrætslige færdigheder, herunder idræt som sport, leg, motion, æstetiske bevægelsesaktiviteter og aktiviteter i naturen,
- b) at anvende egne og andres oplevelser, iagttagelser og erfaringer i forståelsen af lærerarbejdet i idræt i pædagogisk og didaktisk sammenhæng,
- c) at anvende viden om og forståelse af humanbiologisk og humanistisk idrætsteori i relation til børn og unges fysiske udvikling, aktivitet og sundhed,
- d) at foretage løbende evalueringer af klassens og den enkelte elevs faglige, kropslige og almene udvikling og herudfra udvikle læseplaner inden for gældende og fremtidige rammer,
- e) at analysere, vurdere og anvende relevant fagdidaktisk, sundhedsmæssig og idrætsfaglig forskning og
- f) at inddrage it, således at denne teknologiske muligheder for at udvikle emner, begreber og metoder bliver en integreret del af faget.

Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Fagdidaktik:

- a) Planlægning, gennemførelse og evaluering i idrætsundervisningen.
- b) Kendskab til den sundhedsmæssige betydning af alle former for fysisk aktivitet hos børn og forståelse af baggrunden for de officielle anbefalinger, hvad angår børns fysiske aktivitet.
- c) Betydningen af de læreprocesser, der er forbundet med det kropslige, det fysiske og det kognitive.
- d) Refleksion og perspektivering ud fra oplevelser med egen krop.
- e) Integration af kropslige arbejds- og udtryksformer i andre fag i bl.a. tværfaglige sammenhænge og projekter.
- f) Skriftlig og mundtlig anvendelse af begreber fra fagets praksis og teori til brug for analyse af undervisning og læring.
- g) Progression og differentiering i undervisningen, herunder kønsintegreret eller kønsadskilt undervisning.
- h) Anvendelse af varierede evalueringsmetoder og værktøjer til afdækning af færdigheder og kundskaber.
- i) Analyse og vurdering af undervisningsmidler, herunder særlige læringsaspekter ved anvendelse af it.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

- j) Vurdering af de fysiske rammers betydning for idrætsundervisningen samt kompetence i at tilrettelægge og udføre undervisning i forskellige fysiske omgivelser, herunder aktiviteter i vand.
- k) Skolefagets begrundelse, form og indhold set i et historisk, kulturelt og samfundsmæssigt perspektiv.
- l) Skolefagets muligheder for udvikling begrundet ud fra nationalt og internationalt forsknings- og udviklingsarbejde.
- m) Idrætsfaget som videnskabsfag og videnskabsteori relateret til faget, herunder generelle videnskabelige metoder.

Udvikling af egne alsidige idrætslige færdigheder og kompetencer begrundet ud fra:

- a) Alsidige idrætsdiscipliner og bevægelsesaktiviteter inden for såvel klassiske som nye idrætter.
- b) Indsigt i betydningen af kropslige udtryk og erkendelse gennem kroppen.
- c) Viden om og indsigt i biologiske og humanistiske stofområder i relation til børn og unges fysiske, psykiske og sociale udvikling.
- d) Viden om sundhed i forhold til sociale forhold, levevilkår og livsstil, indsigt i fysiologiske og motoriske analysemetoder samt kendskab til handlemuligheder.
- e) Viden om idrættens traditioner, kulturer og værdier, herunder idrætsfagets identitet, bevægelseskulturer og dannelsesaspekter samt forhold vedrørende organiseret og selvorganiseret idrætsdeltagelse på såvel individ- som gruppeniveau.
- f) Færdighed i at skabe sikkerhed i undervisningen, kendskab til forebyggelse af idrætsskader og undervisning i førstehjælp ved idrætsskader.

Fagets tilrettelæggelse

Faget tilrettelægges med en første- og en andendel, hvor førstedelen afsluttes med en intern prøve. Den interne prøve tager udgangspunkt i følgende mål:

- a) Den studerende har udviklet kompetence til at anvende viden om og forståelse af humanbiologisk og humanistisk idrætsteori i relation til børn og unges fysiske udvikling, aktivitet og sundhed i et samspil med egne alsidige kropslige og idrætsfærdigheder i et didaktisk perspektiv.

2. Indhold

2.1. Studiets første del løber over et studieår.

I første semester arbejdes der bl.a. med kropsbasis og med grundlæggende færdigheder, aktiviteter og lege indenfor fagområderne:

- redskabsgymnastikkens basis
- bevægelse til musik
- boldbasis og boldspil

Til fagområderne udarbejdes der et studieprodukt som skal godkendes.

I et dynamisk samspil mellem teori og praksis vil der blive arbejdet med humanistisk, humanbiologisk idrætsteori og fagdidaktik.

Svømmelæreruddannelsen tilbydes alle liniefagsstuderende.

2.2. På studiets *anden del* arbejdes der primært med tematiserede forløb, der dækker fagets centrale kundskabs- og færdighedsområder. Målsætning, planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisning sker i et samspil mellem lærerne og de studerende.

2.3. I løbet af liniefagets to studieår arbejdes der med forskellige studieformer eksempelvis projektarbejde, selvstændige og gruppearbejder i såvel skriftlig og praktisk form.

På liniefaget i idræt arbejdes der med varierede former for fremlæggelse i forbindelse med studieprodukter.

I liniefaget arbejdes der gennemgående med kropslige, sociale og kognitive læreprocesser.

3. Samspil med praktik og andre fag

Med udgangspunkt i de studerendes praktikperioder vil der være et studieprodukt, der sætter fokus på beskrive, planlægge, gennemføre og evaluere idrætsundervisning i praktikken.

Der sættes fokus på rollen som idrætslærer, målsætning, undervisningens indhold, undervisningsdifferentiering og organisation af idrætsundervisning.

Desuden inddrages observation, analyse og vurdering af egen praksis med begrundet valg af undersøgelsesmetode og idrætsdidaktiske overvejelser.

4. Videnskabsteoretisk tilgang

I liniefaget arbejdes der med videnskabelig metode og akademisk skrivemåde i forbindelse med opgaveskrivning. Der inddrages resultater fra nationale og internationale forskningsprojekter både indenfor fagdidaktik, det praktisk pædagogiske område, den humanistisk samfundsvidenskabelige, og den naturvidenskabelige idrætsteori. Ligeledes arbejdes der med flere forskellige undersøgelsesmetoder f.eks. empiriindsamling i forbindelse med praktikken.

5. Informations- og kommunikationsteknologi

Informationskompetencer vil blive anvendt i forbindelse med studieprodukter. Under informationskompetencer vil der blive arbejdet med vurdering af idrætsfaglig litteratur.

I idræt anvendes it til styrkelse af de studerendes lærerprocesser. Dette vil være i form af evaluering af læreprocesser samt analyse og vurdering af særlige læringsaspekter ved anvendelse af it i teori og praksis.

Der gennemføres minimum et forløb med fokus på it i idrætsundervisningen.

Derudover vil it blive inddraget i form af eksempelvis præsentationsprogrammer, billede og lydbehandling samt video.

6. Skoleelevers innovative kompetencer (§ 18)

Den studerende skal i uddannelsen anvende metoder og samarbejdsformer, der kan udvikle skoleelevers innovative kompetencer, herunder vilje og evne til i et tværfagligt samspil at tænke kreativt og udvise virkelyst. Uddannelsesinstitutionen skal sikre, at der i linjefagene indgår overvejelser om stimulering af skoleelevers systematiske arbejde med idéudvikling og iværksætteri i et tværfagligt samspil blandt skolefagene.

7. Evaluering og dokumentation i folkeskolen og i uddannelsen

På idrætsstudiet arbejdes der med evaluering, dokumentation og målsætning. Dette sker gennem de enkelte forløb. Der fremlægges et studieprodukt, der tager udgangspunkt i de studerendes praktikerfaringer, hvor forskellige evalueringsformer afprøves. Med udgangspunkt i arbejdet med evaluering arbejdes der med progressions viden, refleksion og brug af evalueringsresultater.

Begrundelse, planlægning, gennemførelse og evaluering af idrætsundervisningen sker i et samspil mellem lærere og de studerende.

8. Deltagelsespligt

Deltagelsespligtens form og indhold fastlægges gennem de enkelte planlagte forløb, hvori der indgår forskellige forpligtigelser og ansvarsområder for den studerende.

9. Innovation og iværksætter

Den studerende skal i uddannelsen lære at anvende metoder og samarbejdsformer, der kan udvikle skoleelevers innovative kompetencer, herunder vilje og evne til i et tværfagligt samspil at tænke kreativt og udvise virkelyst. Jf. § 18.

Linjefagets lærere og studerende – evt. i samarbejde med andre – planlægger, gennemfører og evaluerer et forløb, hvori der indgår overvejelser om stimulering af skoleelevers systematiske arbejde med idéudvikling og iværksætter i et tværfagligt samspil blandt skolefagene.

Mødepligt mv. fremgår af almen studieordning

10. Eksamen – interne prøver og eksterne prøver

Første delsprøve

Førstedelen afsluttes med en intern prøve. Den interne prøve efter førstedelen tager udgangspunkt i følgende mål:

Den studerende har udviklet kompetence til

-at anvende viden om og forståelse af humanbiologisk og humanistisk idrætsteori i relation til børn og unges fysiske udvikling, aktivitet og sundhed i et samspil med egne alsidige kropslige og idrætslige færdigheder i et didaktisk perspektiv.

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til prøven, aflevere mindst fire studieprodukter, der tilsammen dækker fagets mål og CKF, og som er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til prøven. Desuden forberedes et alsidigt program med praktiske idrætsfærdigheder. Programmet godkendes af læreren.

Praktisk og mundtlig prøve

Prøven består af en praktisk del og en mundtlig del.

1. Praktisk del i form af, at den studerende alene eller i gruppe viser det forberedte program.

2. Mundtlig del. Den studerende får oplyst resultatet af lodtrækningen dagen før eksaminationen.

Den mundtlige del af eksaminationen tager udgangspunkt i såvel den viste praksis som i den skriftlige opgave om fagets teori. Opgaven indgår ikke i bedømmelsen

Samlet eksaminationstid: 30 minutter.

Bedømmelse: Bestået / ikke bestået.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

Afsluttende prøve i idræt

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til prøven, aflevere fire studieprodukter, der tilsammen dækker fagets mål og CKF, og som er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til den afsluttende prøve. Desuden forberedes et alsidigt program af praktiske idrætsfærdigheder.

Eksamen består af en praktisk og mundtlig del.

1. Praktisk del i form af, at den studerende alene eller i gruppe viser det forberedte program. Den studerende udarbejder et skriftligt oplæg på max 5 sider på baggrund af et idrætsrelevant emne. Oplægget kan skrives enkeltvis eller i gruppe.
2. Den mundtlige del af eksaminationen er individuel og tager udgangspunkt i det lodtrukne studieprodukt, den viste praksis, det skriftlige oplæg og fagets teori.

Samlet eksaminationstid: 45 min

Der gives en karakter, der bygger på en samlet vurdering af den viste praksis og den mundtlige præstation.

Kristendomskundskab/livsoplysning/medborgerskab

Fagets identitet

Kristendomskundskab/livsoplysning/medborgerskab er et alment lærerqualificerende fag, der anskuer dannelses- og værdispørgsmål ud fra sammenhængen mellem en religionsfaglig, en idéhistorisk og en medborgerskabsrettet synsvinkel. På tværs af fagets centrale kundskabs- og færdighedsområder arbejdes der med forskellige menneske- og samfundssyn og deres betydning for den pædagogiske praksis i skolen.

Mål

Målet er, at den studerende tilegner sig kompetencer i

- a) at forholde sig til kristendommens og andre livsanskuelsers betydning for værdigrundlaget i en europæisk og en dansk kultursammenhæng,
- b) at forholde sig til skolens dannelsesopgave over for eleven som individ, borger i Danmark og i verden,
- c) at forberede skolens elever til at tage del i et samfund med ligeværd, åndsfrihed og folkestyre og
- d) at udvikle elevernes kritiske sans og mulighed for at tage stilling og handle i mødet med nye udfordringer samt at lære dem at leve sammen med respekt for hinandens værdier og normer.

Centrale kundskabs- og færdighedsområder

De tre indholdsområder belyser gensidigt hinanden

Religion og kultur

Indholdet er:

- a) Kristendommens fortællinger, grundbegreber og virkningshistorie med vægt på danske forhold.
- b) Jødedommen og islam som europæiske minoritetsreligioner. c) Religion og menneskerettigheder i et kulturmøde- og skoleperspektiv.
- d) Forholdet mellem religion, kultur og politik i aktuel belyning.
- e) Evangelisk-luthersk kristendoms betydning for demokrati, velfærdsstat og skole i Danmark.

Idéhistorie og etik

Indholdet er:

- a) Den europæiske humanistiske tradition fra antikken over renæssancen til oplysningstiden og frem til nutiden, herunder ideen om menneskerettigheder.
- b) Moderniserings- og sekulariseringsprocesser som baggrund for skolens virke.
- c) Ethiske grundbegreber og deres betydning for skolens dannelsesidealer, herunder en vurdering af religiøse, kulturelle, etiske og eksistentielle spørgsmål i brydningen mellem tradition og modernitet samt i mødet med andre kulturer.
- d) Religions- og kulturmødet i skolen i et dannelsesteoretisk perspektiv.
- e) Centrale værdier af betydning for demokratisk medborgerskab, for eksempel tolerance, myndighed, lighed, frihed og broderskab.

Demokrati og medborgerskab

Indholdet er:

- a) Demokrati og medborgerskab i idéhistorisk perspektiv.
- b) Forskellige former for retsligt, politisk, socialt og kulturelt borgerskab.

- c) Identitetsmæssige aspekter af medborgerskab, herunder kulturelle, religiøse og eksistentielle. d) Den samfundsmæssige og politisk historiske baggrund for folkeskolens demokratiske dannelsesopdræt.
- e) Ethiske problemstillinger og dilemmaer i tilknytning til undervisning i demokratisk medborgerskab.
- f) Medborgerskab i skolen: Som et fag, som dimension i forskellige fag og som grundlag for skolens kultur.

It og den virtuelle verden

Indholdet er:

- a) It som mødested for kulturel udveksling og udvikling af medborgerskab.

Indhold

Undervisningsindholdet lægger sig tæt op ad fagbeskrivelsen. Der vil således på baggrund af den nyeste udvikling inden for fagområdet blive arbejdet på et varieret materialegrundlag med henblik på at opfylde alle de centrale kundskabs- og færdighedsområder.

Arbejdet foregår i tværgående studieforløb (mindst 4) for at understrege fagets alment lærerqualificerende sigte samt under stadig hensyntagen til skolens overordnede dannelsesopgave, som er omdrejningspunkt for faget.

Den daglige undervisning foregår under inddragelse af varierede studie- og arbejdsformer. Valg af studieforløb, arbejdsformer, emner, tekster og materialer samt vægtningen af det enkelte område sker i et samarbejde mellem de studerende og læreren.

Undervisningen og studiet sker i et samspil med fællesfaget praktiks CKF'er første studieår og foregår tillige på en sådan måde, at de studerendes studiekompetencer udvikles i videst muligt omfang.

Deltagelsespligt, produktkrav og evaluering

Der udarbejdes i alt 4 studieprodukter i tilknytning til 4 studieforløb.

- To af studieprodukterne har karakter af en selvstændig opgave med et omfang på 5 sider à 2600 anslag. Opgaven, der udarbejdes i grupper, omhandler en problemstilling i det aktuelle forløb og udarbejdes som led i udviklingen af de ovennævnte studiekompetencer for første studieår. Emne aftales mellem lærer og studerende, idet en godkendt problemformulering danner udgangspunkt for den skriftlige fremstilling.
- De to øvrige studieprodukter kan efter aftale være en synopsis eller over et forløb, en blok, en rapportering om det væsentlige indhold i det aktuelle forløb, set fra den studerendes perspektiv. Hvert af disse to studieprodukter sker i tilknytning til det forløb, den vedrører. Både synopsis og rapport tager afsæt i en problemstilling, der udvælges efter aftale mellem studerende og læreren. Omfanget er fra 2-3 sider à 2600 anslag.
- Efter aftale mellem den enkelte studerende og underviser kan studieprodukterne veksles til multimedie/mundtlig rapporteringer for holdet af et omfang på ca. tyve minutter. Præsentation / mundtlige rapporterings problemstilling, litteraturliste og disposition offentliggøres på Studienet.

Studieordning 2012

De fire studieprodukter evalueres og godkendes i et samarbejde mellem de(n) studerende og underviser på en måde, der fremmer den enkelte studerendes refleksioner over egne og andres læreprocesser og tillige understøtter kritisk selvrefleksion.

Eksamen og mundtlig prøve

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til prøve, aflevere mindst fire studieprodukter, der tilsammen dækker fagets mål og CKF, og som er godkendt af underviser i faget som grundlag for lodtrækning til prøven.

Den studerende udarbejder et oplæg. Det kan have karakter af en skriftlig opgave/synopse på max. 5 sider eller et multimedieprodukt. Oplægget danner udgangspunkt for den mundtlige prøve; men bedømmelsen foretages alene på grundlag af den mundtlige prøve.

Eksaminationstid: 30 minutter.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

Kristendomskundskab/religion – 2012

Fagets identitet

Kristendomskundskab/religion handler om menneskets kollektive og individuelle fortolkninger i forhold til det basale og det yderste, herunder de kristne grundfortællinger.

Centralt i faget står studiet af religionsdidaktik og forskellig brug af religion, filosofi og etik, historisk og aktuelt, anskuet i dansk, europæisk og internationalt perspektiv.

Mål

Målet er, at den studerende kvalificerer sig til at varetage og udvikle undervisning i faget ved at tilegne sig kompetence til a) at analysere, vurdere og diskutere udsagn med religiøst og filosofisk indhold med henblik på at udøve religionsundervisning på skolens præmisser, b) at anvende faglige vidensområder, tilgange og arbejdsformer i skolefaget og i tværfagligt samarbejde og c) at formulere og bearbejde religiøse, filosofiske og etiske spørgsmål, som er væsentlige for skolens elever.

Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Fagdidaktik

Indholdet er:

- a) Begrundelser for skolefaget kristendomskundskab og dets indhold i historisk perspektiv. Aktuelle bestemmelser om faget i folkeskolen.
- b) Religionsundervisningens forskellige tilgange, f.eks. narrativ, livsfilosofisk og symbolorienteret undervisning.
- c) Begrundelse, målsætning, planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisning i faget og ud fra faget i tværfaglige sammenhænge.
- d) Kriterier for valg af indhold, undervisningsmidler, forskellige arbejdsformer, herunder praktisk-musiske, og it.
- e) Mødet mellem elevernes verden og det faglige stof. Elevforudsætninger for at arbejde med religiøse, filosofiske og etiske spørgsmål. Det faglige indholds betydning for børn og unges selvforståelse, kulturelle identitetsdannelse og tilværelsesopfattelse.

Teori og metode

Indholdet er:

- a) Grundtræk ved religionsfaglige metoder, f.eks. hermeneutisk, historisk-kritisk, komparativ, fænomenologisk, sociologisk og antropologisk metode.
- b) Forholdet mellem videnskabsfag og skolefag.

Kristendommen

Indholdet er

- a) Kristendommens hovedtanker og grundbegreber.
- b) Kristendommens historie med vægt på danske forhold.
- c) Bibelske fortællinger, deres betydning, sammenhæng og perspektiv.
- d) Forskellige kristendomsopfattelser og deres kulturelle og historiske betydning.
- e) Kristendommens forskellige udtryk i f.eks. livsformer, ritualer, symboler og kunst.
- f) Forskellige aktuelle formuleringer og brug af kristendom.

Udvalgte verdensreligioner

Indholdet er:

- a) Religionernes hovedtanker og grundbegreber. b) Religionernes og deres forskellige retningers kulturelle og historiske betydning.
- c) Religionernes forskellige udtryk i f.eks. livsformer, ritualer, symboler, kunst og fortællinger.
- d) Forskellige aktuelle formuleringer af og brug af religionerne.

Etik og filosofi

Indholdet er:

- a) Etik, forskellige etiske positioner, deres muligheder og begrænsninger. Ethiske overvejelser med udgangspunkt i aktuelle spørgsmål, der vedrører den enkelte, forholdet til medmennesket, til samfundet og naturen.
- b) Filosofi, herunder livsfilosofi. Filosofi med børn. Forskellige filosofiske opfattelsers muligheder og begrænsninger.
- c) Religionsfilosofi, herunder forskellige opfattelser af religion og af forholdet mellem religion og modernitet.

Religiøse strømninger og ikke-religiøse livsanskuelser

Indholdet er:

- a) Aktuelle strømninger af religiøs karakter, herunder ny spiritualitet og civilreligion.
- b) Ikke-religiøse livsanskuelser, herunder humanisme og ateisme.

It og religionsfaget

Indholdet er:

- a) It som integreret del af religionsfaget.
- b) Religion i det virtuelle rum.

Indhold

Undervisningsindholdet lægger sig tæt op ad fagbeskrivelsen. Der vil således på baggrund af den nyeste udvikling inden for fagområdet blive arbejdet på et varieret materialegrundlag med henblik på at opfylde alle de centrale kundskabs- og færdighedsområder. Arbejdet foregår i studieforløb (mindst 6) under inddragelse af varierede studie- og arbejdsformer samt under stadig hensyntagen til fagets hovedformål, som er at uddanne lærere til at undervise i kristendomskundskab. Valg af studieforløb, arbejdsformer, emner, tekster og materialer samt vægtningen af det enkelte område sker i et samarbejde mellem de studerende og læreren.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

Undervisningen og studiet sker i et samspil med fællesfaget praktiks CKF'er for 3. og 4. studieår og foregår tillige på en sådan måde, at de studerendes studiekompetencer udvikles i videst muligt omfang (jfr. afsnittet om studiekompetencer i nærværende studieordnings almene del).

Deltagelsespligt, produktkrav og evaluering

- Der udarbejdes på 3. årgang en større skriftlig opgave med et omfang på fra 5 til 7 sider à 2600 anslag, der på baggrund af egen empiri- og vidensindsamling (evt. fra praktikken) beskæftiger sig med en for faget væsentlig didaktisk problemstilling. Emnet aftales mellem lærer og studerende og udmøntes af den studerende i en af læreren godkendt problemformulering, som danner udgangspunkt for den skriftlige fremstilling.
- Der udarbejdes i løbet af studiet 6 studieprodukter, henholdsvis 3 på 3. årgang og 3 på 4. årgang, hvoraf fire er skriftlige og to mundtlige. Af de mundtlige skal mindst ét forme sig som en multimediefremlæggelse. Et studieprodukt er i denne sammenhæng en redegørelse for en væsentlig problemstilling ud fra et afholdt forløb. Hver udarbejdelse sker i tilknytning til det forløb, den vedrører. Det enkelte studieprodukts problemstilling udvælges efter aftale mellem den studerende og læreren. Et mundtligt studieprodukt har en varighed på ca 20 minutter; et skriftligt studieprodukt har et omfang på max 5 sider à 2600 anslag. Problemstillingen i et multimediale/mundtligt studieprodukt samt litteraturliste og disposition offentliggøres på holdets IT-konference inden fremlæggelsen. I forbindelse med hver produktaflevering foretages der evaluering og godkendelse i henhold til afsnittet om evaluering i nærværende studieordnings almene del.

Innovation og iværksætteri

Den studerende skal i uddannelsen lære at anvende metoder og samarbejdsformer, der kan udvikle skoleelevers innovative kompetencer, herunder vilje og evne til i et tværfagligt samspil at tænke kreativt og udvise virkelyst. Jf. § 18.

Linjefagets lærere og studerende – evt. i samarbejde med andre – planlægger, gennemfører og evaluerer et forløb, hvori der indgår overvejelser om stimulering af skoleelevers systematiske arbejde med idéudvikling og iværksætteri i et tværfagligt samspil blandt skolefagene.

Mødepligt mv. fremgår af almen studieordning

Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til prøven, aflevere mindst fire studieprodukter, der tilsammen dækker fagets mål og CKF, og som er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til den afsluttende prøve.

Mundtlig prøve

Den studerende udarbejder en skriftlig opgave på max. 5 sider på baggrund af lodtrækning mellem de godkendte studieprodukter. Opgaven afleveres en uge efter, at den studerende har fået meddelt resultatet af lodtrækningen. Opgaven danner udgangspunkt for den mundtlige prøve, men bedømmelsen foretages alene på grundlag af den mundtlige prøve.

Eksaminationstid: 45 minutter.

Fagets identitet

Faget matematik er i læreruddannelsen karakteriseret ved samspillet mellem matematiske kompetencer, matematikundervisningens didaktik og matematikundervisningens praksis i skolen. Fagets historie, fagets rolle som kulturbærer og fagets anvendelser er en vigtig del af fagets identitet som undervisningsfag. Faget bidrager med opmærksomhed på nuværende og fremtidige muligheder og begrænsninger i en højteknologisk og globaliseret verden.

3.1. Matematik – fællesforløb

3.1.1. Mål

Målet er, at den studerende opnår

- a) kompetence til at redegøre for dybde og sammenhæng mellem folkeskolefagets stofområder på mellemtrinnet og de dele af videnskabsfaget matematik, der støtter lærervirksomheden på dette område,
- b) kompetence til at spørge og svare i, med og om matematik, dvs. følge og bedømme forskellige typer af matematiske ræsonnementer; udvikle og gennemføre matematisk argumentation, herunder beviser; have erfaringer med induktiv og deduktiv arbejdsmetode i matematik; kunne vælge strategier og værktøjer til formulering og løsning af matematiske problemer, samt kunne afgrænse, strukturere, matematisere, fortolke og kritisere i forbindelse med matematisk modellering,
- c) kompetence til at forstå og betjene sig af hensigtsmæssige repræsentationsformer; knytte forbindelse mellem hverdagsprog og fagsprog; afkode, oversætte og behandle symbolholdige udsagn med bevidsthed om den særlige rolle, effektiv symbolbehandling spiller i matematikken, samt anvende og vurdere it i en faglig og pædagogisk sammenhæng,
- d) kompetence til at kunne sætte sig ind i, analysere og vurdere rammer og bestemmelser for faget matematik nationalt og lokalt samt udforme og begrunde lærings- og undervisningsmål,
- e) kompetence til at kunne begrunde, planlægge og gennemføre matematikundervisning i samspil med eleverne; finde, bedømme og udvikle undervisningsmidler til matematikundervisning samt motivere og inspirere elever til engagement i matematisk aktivitet,
- f) kompetence til at kunne afdække, vurdere og karakterisere elevernes matematikfaglige udbytte og kompetencer; være fortrolig med et bredt udvalg af redskaber til evaluering i matematik med kendskab til validitet og reliabilitet, samt afdække elevers læringsstrategier og holdninger til matematikfaget med henblik på progression og differentiering i undervisningen,
- g) kompetence til at kunne kommunikere og samarbejde med kolleger og med personer uden for skolen, f.eks. forældre, administration og myndigheder om sagsforhold knyttet til matematikundervisning,
- h) kompetence til at kunne videreudvikle egen matematisk indsigt og fagdidaktisk kompetence bl.a. gennem refleksion over egen undervisning og identifikation af udviklingsbehov og
- i) kompetence til at anvende fagdidaktiske kundskaber og færdigheder i samspil med almindidaktiske, psykologiske og pædagogiske teorier med henblik på at håndtere matematikundervisning og andre læreropgaver i en konkret praksis og forholde sig analytisk og reflekterende til praksis.

3.1.2. Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Indholdet er:

- a) Børns læring, erkendelses- og arbejdsformer, betydningen af læringsmiljø, herunder undervisningsformer, arbejdsformer, materialer og fysiske rammer.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

- b) Vejledning i forskellige typer undervisning og i forhold til børns udvikling.
- c) Planlægning, tilrettelæggelse og evaluering af undervisning og evaluering af læreprocesser.

3.1.2.1. Fagdidaktik

Indholdet er:

- a) Kundskab om og færdighed i at forholde sig analyserende til matematikfagets begrundelse, formål og indhold i et historisk og nutidigt perspektiv.
- b) Rammer og bestemmelser for matematikundervisningen nationalt og lokalt.
- c) Udformning af og begrundelse for lærings- og undervisningsmål.
- d) Begrundelse, planlægning og gennemførelse af matematikundervisning i samspil med eleverne.
- e) Udarbejdelse, vurdering og udvikling af undervisningsmaterialer til matematik.
- f) It som arbejdsredskab og som integreret del af linjefaget og skolefaget matematik.
- g) Afdækning, vurdering og karakteristik af elevers matematikfaglige udbytte og kompetencer med forskellige evalueringsredskaber.
- h) Elevers læringsstrategier og holdninger til matematikfaget med henblik på progression og differentiering i matematikundervisning, motivation og inspiration af elever til matematisk aktivitet.
- i) Forholdet mellem hverdagsprog og matematikkens fagsprog.
- j) Matematik i anvendelse, herunder tværfaglig undervisning.
- k) Resultater af relevant forskning og udviklingsarbejde i læreruddannelsesfaget og skolefaget.
- l) Matematikvanskeligheder.
- m) Arbejds- og organisationsformer knyttet til aldersgruppen.
- n) Matematikundervisning for tosprogede.

3.1.2.2. Fagområder begrundet i skolens fagområder

Indholdet er aldersspecifik faglig fordybelse inden for følgende matematiske stofområder og deres stofdidaktik begrundet i 4.-6. klassetrin:

- a) Tal, herunder talmængder, talsystemer, talbegrebets udvikling og elementær talteori.
- b) Algebra, herunder ligninger, ligningssystemer og uligheder, variable, algebraiske omskrivninger og reduktioner.
- c) Funktioner, herunder indledende arbejde med forskellige former for vækst.
- d) Geometri, herunder euklidisk geometri, analytisk geometri samt forskellige tegneformer.
- e) Sandsynlighed, statistisk og kombinatorisk, herunder simulering af stokastiske situationer.
- f) Statistik, herunder indsamling, beregning og repræsentation af data i tabeller og diagrammer samt vurdering af statistiske data.

Arbejdet med fagområderne omfatter:

- 1) Induktive og deduktive arbejdsmetoder i matematik, herunder forskellige typer af matematisk ræsonnement og bevisførelse.
- 2) Strategier og værktøjer til formulering og løsning af matematiske problemer.
- 3) Arbejde med og vurdering af hensigtsmæssige repræsentationsformer.
- 4) Afkodning, oversættelse og behandling af symbolholdige udsagn med bevidsthed om den særlige rolle, effektiv symbolbehandling spiller i matematikken.
- 5) Afgrænsning, strukturering, matematisering, fortolkning og kritik ved matematisk modellering.

INDHOLD

Undervisningens indhold udvælges på en sådan måde,

- at kravene i bekendtgørelsen opfyldes

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

- at målene, jf. afsnit 3.1.1 for fællesforløbet i matematik opfyldes
- at de centrale kundskabs- og færdighedsområder, jf. afsnit 3.1.2. for fællesforløbet i matematik indgår i de studerendes studiearbejde

Fagets faglighed indeholder både matematiske stofområder og matematikdidaktik.

Studieforløbet sigter mod at give den studerende faglig kompetence til:

- sammen med aldersspecialiserings-delen at kunne undervise i matematik i folkeskolen
- at kunne analysere undervisning og læring med henblik på udvikling af egen undervisning
- at kunne tage aktiv del i debatten om skolefaget matematik og bidrage til fagets udvikling i skolen

Der lægges vægt på, at den studerende opnår et fagsyn, som sammenholder tre aspekter: matematisk indsigt, læreprocesser og undervisningens praksis. Studiet organiseres ved temaer, hvori alle tre aspekter indgår.

I studiearbejdet indgår forskellige studieforløb, som støtter den studerendes aktive tilegnelse af faglige og fagdidaktiske kompetencer, og som bidrager til den studerendes forståelse for fagets muligheder i forskellige undervisningssituationer.

I tilknytning til studiets temaer udarbejder den studerende en portefølje, som danner grundlag for den studerendes udarbejdelse af mindst 4 studieprodukter..

Særligt tilrettelagt undervisnings- og studieforløb

Med udgangspunkt i skolens undervisningspraksis tilrettelægges studieforløbet i en periode som et fælles forløb med de pædagogiske fag med henblik på at styrke de studerendes faglige, didaktiske og relationelle kompetencer.

Samspillet med praktik, andre fag og videnskabsteoretiske emner frem mod bachelorprojektet.

Faget indgår i en bredere sammenhæng med læreruddannelsens øvrige fag, hvor matematik for den enkelte studerende kan bidrage til

- matematikfagets begrundelse og rolle i samfundet og skolen, fagenes indbyrdes sammenhæng og samspil gennem skoleforløbet
- den studerendes identitetsarbejde, dannelse og kommunikative kompetencer rettet mod de samlede studiekompetencer, den studerende skal opnå i læreruddannelsen.

Faget indgår i samspillet med praktikfaget ved, at den studerende i praktikken arbejder med mål, dokumentation og evaluering af egen læring og lærerfaglig udvikling.

Der sættes fokus på systematisk observation, analyse og vurdering af praksisforløb og elevs læring.

Den studerende skal i løbet af studiet opnå kompetence til at indsamle, behandle og anvende relevant empiri fra skolevirkeligheden i form af oplevelser, erfaringer og viden fra praktikken. Desuden skal den studerende opnå kompetence til at sammentænke og anvende relevante faglige, fagdidaktiske og pædagogiske teorier, begreber og metoder med henblik på at kunne begrunde og argumentere for lærerfaglige handlinger i et udviklingsperspektiv.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

Praktikforløbet organiseres som et tværfagligt, professionsrettet projekt hvor de studerende undersøger en problemstilling med anvendelse af faglige og pædagogiske teorier.

Praktikprojektet dokumenteres med en praktikrapport, der indgår i en progressionstænkning mhp. professionsbachelorprojektet.

Med henblik på progressionen frem mod og kvalificeringen af professionsbachelorprojektet indgår arbejdet med skriftlighed og argumentation løbende i faget.

Fagets arbejde med den studerendes mundtlige og skriftlige sprogfærdigheder

I undervisningen opøver den studerende færdigheder i skriftligt og mundtligt at formulere og formidle faglige problemstillinger.

I relation til problem- og opgaveløsning arbejder den studerende med kommunikation i, med og om faget matematik.

Fagets muligheder for at bidrage til udvikling af børns mundtlige og skriftlige sprogfærdigheder

Det indgår centralt i undervisningen, at den studerende arbejder med fagets muligheder for at udvikle elevens læring gennem sin matematiske sprogfærdighed såvel mundtligt som skriftligt.

I relation til problem- og opgaveløsning arbejder den studerende med elevens kommunikation i, med og om faget matematik. Heri indgår overvejelser over udvikling af elevens kommunikationskompetencer.

Fagets integration af it og it's bidrag til at udvikle fagets emner, begreber og metoder

Informations- og kommunikationsteknologi integreres i undervisningen for at bidrage til udvikling af fagets emner, begreber og metoder, herunder udvikling af den studerendes forudsætninger for at anvende it.

It indgår som en naturlig del af undervisningen både med programmer der er udviklet specielt til matematikundervisning, almene programmer samt hardware.

Forskningsresultater

Resultater af nationale og internationale forsknings-, forsøgs- og udviklingsarbejder, der er relevante for matematiklæreren og egnede til at bidrage til udvikling og anvendelse af ny professionel viden indgår i undervisningen.

Skoleelevers innovative kompetencer

I undervisningen indgår metoder og samarbejdsformer, der kan stimulere elevernes udvikling af innovative kompetencer, herunder vilje og evne til i et tværfagligt samspil at tænke kreativt og udvise virkelyst.

Evaluering og dokumentation i folkeskolen og i uddannelsen

Undervisningen sigter mod, at den studerende på et teoretisk niveau og et praksisniveau opnår kendskab til læreprocesser og evalueringsformer i faget matematik.

Undervisningen evalueres løbende i samarbejde med de studerende.

Den studerendes udbytte af studiet evalueres ved formativ og summativ evaluering.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

Innovation og iværksætteri

Den studerende skal i uddannelsen lære at anvende metoder og samarbejdsformer, der kan udvikle skoleelevers innovative kompetencer, herunder vilje og evne til i et tværfagligt samspil at tænke kreativt og udvise virkelyst. Jf. § 18.

Linjefagets lærere og studerende – evt. i samarbejde med andre – planlægger, gennemfører og evaluerer et forløb, hvori der indgår overvejelser om stimulering af skoleelevers systematiske arbejde med idéudvikling og iværksætteri i et tværfagligt samspil blandt skolefagene.

Mødepligt mv. fremgår af almen studieordning

Eksamen – Intern prøve

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til prøven, aflevere fire studieprodukter, der tilsammen dækker fagets mål og CKF, og som er godkendt af læreren som grundlag for lodtrækning til den mundtlige prøve. Studieprodukterne må være på 5 sider eller tilsvarende på CD-rom. Der skal dokumenteres både faglig og fagdidaktisk kompetence.

Prøvegrundlaget er fire studieprodukter, som udarbejdes med udgangspunkt i porteføljen. Studieprodukternes temaer er: Tal og algebra, Funktioner, Geometri samt Statistik og sandsynlighed.

Mundtlig prøve

Den studerende får oplyst resultatet af lodtrækningen dagen før eksaminationen. I eksaminationen inddrages både faglige og fagdidaktiske emner.

Eksaminationstid: 30 minutter.

Bedømmelse: Bestået / ikke bestået

Matematik – aldersspecialisering mod begynder- og mellemtrin - 2012

Der arbejdes videre med de indholdsområder, der især udvikler kompetence knyttet til begynder- og mellemtrin.

Mål

Målet er, at den studerende opnår

- a) kompetence til at redegøre for dybde og sammenhæng mellem folkeskolefagets stofområder på begynder- og mellemtrin og dele af videnskabsfaget matematik,
- b) kompetence til at spørge og svare i, med og om matematik,
- c) kompetence til at forstå og betjene sig af hensigtsmæssige repræsentationsformer, herunder it,
- d) kompetence til at kunne sætte sig ind i, analysere og vurdere rammer og bestemmelser for faget matematik,
- e) kompetence til at kunne begrunde, planlægge og gennemføre matematikundervisning i samspil med eleverne,
- f) kompetence til at kunne afdække, vurdere og karakterisere elevernes matematikfaglige udbytte og kompetencer,
- g) kompetence til at kunne kommunikere og samarbejde med kolleger og med personer uden for skolen,
- h) kompetence til at kunne videreudvikle egen matematisk og fagdidaktisk indsigt og
- i) kompetence til at anvende fagdidaktiske kundskaber og færdigheder i samspil med almindidaktiske, pædagogiske og psykologiske teorier med henblik på at håndtere undervisning og andre læreropgaver i en konkret praksis og forholde sig analytisk og reflekterende til praksis.

3.2.2. Centrale kundskabs- og færdighedsområder

3.2.2.1. Fagdidaktik

Indholdet er specialiserede fordybelselementer, hvor der på grundlag af kundskaber og færdigheder fra linjefagets fællesdel arbejdes med planlægning, analyse og vurdering af matematikundervisning på begynder- og mellemtrin.

I arbejdet indgår:

- a) Børns udvikling på begynder- og mellemtrin.
- b) Undervisningsdifferentiering og løbende evaluering med særligt henblik på forskellige alderstrin.
- c) Iagttagelse og beskrivelse af relationer mellem elever og mellem lærer-elev med særligt henblik på forskellige alderstrin.
- d) Færdighed i planlægning, tilrettelæggelse og evaluering af undervisning.
- e) Indlæringsvanskeligheder i matematik.
- f) Arbejds- og organisationsformer knyttet til aldersgruppen.
- g) Matematikundervisning for tosprogede.

3.2.2.2. Fagområder begrundet i skolens fagområder

Indholdet er aldersspecifik faglig fordybelse inden for følgende matematiske stofområder og deres stofdidaktik begrundet i skolens matematikundervisning på 1.-6. klassetrin:

- a) Tal, herunder grundlæggende talforståelse og forskellige regneargoritmer.
- b) Algebra, indledende arbejde med variable, herunder induktive løsningsmetoder til ligninger.
- c) Funktioner, herunder tabellægning, grafisk aflæsning, funktionssammenhænge udtrykt i dagligsprog og it-værktøjer.
- d) Geometri, herunder polygoner, symmetrier, mønstre samt måling og beregning.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

- e) Sandsynlighed, herunder statistisk sandsynlighed, analyse af sandsynlighed i spil for børn samt tællemodeller og chancetræer.
- f) Statistik, herunder deskriptiv statistik og databearbejdning med it.

Arbejdet med fagområderne omfatter:

- 1) Induktive og deduktive arbejdsmetoder i matematik, herunder forskellige typer af matematisk ræsonnement og bevisførelse.
- 2) Strategier og værktøjer til formulering og løsning af matematiske problemer.
- 3) Arbejde med og vurdering af hensigtsmæssige repræsentationsformer.
- 4) Afkodning, oversættelse og behandling af symbolholdige udsagn med bevidsthed om den særlige rolle, effektiv symbolbehandling spiller i matematikken.
- 5) Afgrænsning, strukturering, matematisering, fortolkning og kritik ved matematisk modellering.

INDHOLD

Undervisningens indhold udvælges på en sådan måde,

- at kravene i bekendtgørelsen opfyldes
- at målene, jf. afsnit 3.2.1 for aldersspecialisering mod begynder- og mellemtrin i matematik opfyldes
- at de centrale kundskabs- og færdighedsområder, jf. afsnit 3.2.2 for aldersspecialisering mod begynder- og mellemtrin i matematik indgår i de studerendes studiearbejde

Fagets faglighed indeholder både matematiske stofområder og matematikdidaktik.

Studieforløbet sigter mod at give den studerende faglig kompetence til:

- at kunne undervise i matematik på folkeskolens 1. – 6. klassetrin
- at kunne analysere undervisning og læring med henblik på udvikling af egen undervisning
- at kunne tage aktiv del i debatten om skolefaget matematik og bidrage til fagets udvikling i skolen

Der lægges vægt på, at den studerende opnår et fagsyn, som sammenholder tre aspekter: matematisk indsigt, læreprocesser og undervisningens praksis. Studiet organiseres ved temaer, hvori alle tre aspekter indgår.

I studiearbejdet indgår forskellige studieforløb, som støtter den studerendes aktive tilegnelse af faglige og fagdidaktiske kompetencer, og som bidrager til den studerendes forståelse for fagets muligheder i forskellige undervisningssituationer.

Særligt tilrettelagt undervisnings- og studieforløb

Med udgangspunkt i skolens undervisningspraksis tilrettelægges studieforløbet i en periode som et fælles forløb med de pædagogiske fag med henblik på at styrke de studerendes faglige, didaktiske og relationelle kompetencer.

Samspelet med praktik, andre fag og videnskabsteoretiske emner frem mod bachelorprojektet

Faget indgår i en bredere sammenhæng med læreruddannelsens øvrige fag, hvor matematik for den enkelte studerende kan bidrage til

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

- matematikfagets begrundelse og rolle i samfundet og i skolen, fagenes indbyrdes sammenhæng og samspil gennem skoleforløbet
- den studerendes identitetsarbejde, dannelse og kommunikative kompetencer rettet mod de samlede studiekompetencer, den studerende skal opnå i læreruddannelsen.

Faget indgår i samspillet med praktikfaget ved, at den studerende i praktikken arbejder med mål, dokumentation og evaluering af egen læring og lærerfaglig udvikling.

Der sættes fokus på systematisk observation, analyse og vurdering af praksisforløb og elevers læring.

Fokus for praktikken er: Lærerens opgave og ansvar, elevforudsætninger, ledelse og udvikling af klassens sociale liv og læringsmiljø, planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisning, evaluering af elevernes læring, samarbejde med elever, forældre, kolleger og andre ressourcepersoner, beskrivelse, analyse, vurdering.

Den studerende skal i løbet af studiet opøve færdigheder i at indsamle, behandle og anvende relevant empiri fra skolevirkeligheden i form af oplevelser, erfaringer og viden fra praktikken. Samt opøve færdigheder i at sammentænke og anvende relevante faglige, fagdidaktiske og pædagogiske teorier, begreber og metoder, og anvende disse som grundlaget for at begrunde og argumentere for lærerfaglige handlinger med professionel indsigt og kritisk distance i et udviklingsperspektiv.

Praktikforløbet organiseres som et tværfagligt, professionsrettet projekt hvor de studerende undersøger en problemstilling med anvendelse af faglige og pædagogiske teorier.

Praktikprojektet dokumenteres med en praktikrapport, der indgår i en progressionstækning mhp. professionsbachelorprojektet.

Med henblik på progressionen frem mod og kvalificeringen af professionsbachelorprojektet indgår ligeledes faglige og matematikdidaktiske elementer samt arbejdet med skriftlighed og argumentation løbende i faget.

Fagets muligheder for at bidrage til udvikling af børns mundtlige og skriftlige sprogfærdigheder

Det indgår centralt i undervisningen, at den studerende arbejder med fagets muligheder for at udvikle elevens læring gennem sin matematiske sprogfærdighed såvel mundtligt som skriftligt.

I relation til problem- og opgaveløsning arbejder den studerende med elevens kommunikation i, med og om faget matematik. Heri indgår overvejelser over udvikling af elevens kommunikationskompetencer.

Fagets integration af it og it's bidrag til at udvikle fagets emner, begreber og metoder

Informations- og kommunikationsteknologi integreres i undervisningen for at bidrage til udvikling af fagets emner, begreber og metoder, herunder udvikling af den studerendes forudsætninger for at anvende it.

It indgår som en naturlig del af undervisningen både med programmer der er udviklet specielt til matematikundervisning, almene programmer samt hardware.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

Forskningsresultater

Resultater af nationale og internationale forsknings-, forsøgs- og udviklingsarbejder, der er relevante for matematiklæreren og egnede til at bidrage til udvikling og anvendelse af ny professionel viden indgår i undervisningen.

Skoleelevers innovative kompetencer

I undervisningen indgår metoder og samarbejdsformer, der kan stimulere elevernes udvikling af innovative kompetencer, herunder vilje og evne til i et tværfagligt samspil at tænke kreativt og udvise virkelyst.

Evaluering og dokumentation i folkeskolen og i uddannelsen

Undervisningen sigter mod, at den studerende på et teoretisk niveau og et praksisniveau opnår kendskab til læreprocesser og evalueringsformer i faget matematik.

Den studerendes udbytte af studiet evalueres ved formativ og summativ evaluering.

Undervisningen evalueres løbende i samarbejde med de studerende.

Deltagelsespligt (udover de generelle regler)

Den studerende vælger i samråd med underviseren et matematisk emne og gennemfører et studieforløb, der afsluttes med udarbejdelse af et skriftligt materiale. Materialet skal have en form og et niveau, der gør det egnet til præsentation overfor medstuderende.

I tilknytning til arbejdet med studiets temaer udarbejder den studerende mindst 3 afgrænsede undervisningsforløb.

Innovation og iværksætteri

Den studerende skal i uddannelsen lære at anvende metoder og samarbejdsformer, der kan udvikle skoleelevers innovative kompetencer, herunder vilje og evne til i et tværfagligt samspil at tænke kreativt og udvise virkelyst. Jf. § 18.

Linjefagets lærere og studerende – evt. i samarbejde med andre – planlægger, gennemfører og evaluerer et forløb, hvori der indgår overvejelser om stimulering af skoleelevers systematiske arbejde med idéudvikling og iværksætteri i et tværfagligt samspil blandt skolefagene.

Mødepligt mv. fremgår af almen studieordning

Eksamen – Ekstern prøve

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til eksamen, aflevere fire studieprodukter, der tilsammen dækker fagets mål og CKF, og som er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til den mundtlige afsluttende prøve.

Studieprodukternes temaer er: Tal og algebra, Funktioner, Geometri samt Statistik og sandsynlighed.

Mundtlig prøve

Den studerende udarbejder en skriftlig opgave på 5 sider på baggrund af lodtrækning mellem de godkendte studieprodukter. Opgaven afleveres en uge efter, at den studerende har fået meddelt resultatet af lodtrækningen. I prøven inddrages både faglige og fagdidaktiske emner. Opgaven danner udgangspunkt for den mundtlige prøve, men bedømmelsen foretages alene på grundlag af den mundtlige prøve.

Eksaminationstid: 45 minutter

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

Skriftlig prøve

Opgaverne til prøven stilles af Undervisningsministeriet, som fastsætter tidspunktet for prøven.

Matematik – aldersspecialisering mod mellem- og sluttrin - 2012

Der arbejdes videre med de fagdidaktiske indholdsområder fra fællesforløbet med særligt henblik på mellem- og sluttrin.

3.3.1. Mål

Målet er, at den studerende opnår

- a) kompetence til at redegøre for dybde og sammenhæng mellem folkeskolefagets stofområder på mellem- og sluttrin og dele af videnskabsfaget matematik,
- b) kompetence til at spørge og svare i, med og om matematik,
- c) kompetence til at forstå og betjene sig af hensigtsmæssige repræsentationsformer, herunder it,
- d) kompetence til at kunne sætte sig ind i, analysere og vurdere rammer og bestemmelser for faget matematik,
- e) kompetence til at kunne begrunde, planlægge og gennemføre matematikundervisning i samspil med eleverne,
- f) kompetence til at kunne afdække, vurdere og karakterisere elevernes matematikfaglige udbytte og kompetencer,
- g) kompetence til at kunne kommunikere og samarbejde med kolleger og med personer uden for skolen,
- h) kompetence til at kunne videreudvikle egen matematisk og fagdidaktisk indsigt og
- i) kompetence til at anvende fagdidaktiske kundskaber og færdigheder i samspil med almindidaktiske, pædagogiske og psykologiske med henblik på at håndtere matematikundervisning og andre læreropgaver i en konkret praksis og forholde sig analytisk og reflekterende til praksis.

3.3.2. Centrale kundskabs- og færdighedsområder

3.3.2.1. Fagdidaktik

Indholdet er specialiserede fordybelselementer, hvor der på grundlag af kundskaber og færdigheder fra linjefagets fællesforløb arbejdes med planlægning, analyse og vurdering af matematikundervisning på mellem- og sluttrin.

I arbejdet indgår:

- a) Børns udvikling på skolens mellem- og sluttrin.
- b) Undervisningsdifferentiering og løbende evaluering med særligt henblik på forskellige alderstrin.
- c) Iagttagelse og beskrivelse af relationer mellem elever og mellem lærer-elev med særligt henblik på forskellige alderstrin.
- d) Færdighed i planlægning, tilrettelæggelse og evaluering af undervisning.
- e) Indlæringsvanskeligheder i matematik.
- f) Arbejds- og organisationsformer knyttet til aldersgruppen.
- g) Matematikundervisning for tosprogede.
- h) Folkeskolens afgangsprøver i matematik.

3.3.2.2. Fagområder begrundet i skolens fagområder

Indholdet er aldersspecifik faglig fordybelse ind for følgende matematiske stofområder og deres stofdidaktik begrundet i skolens matematikundervisning på 4.-10. klassetrin:

- a) Tal, herunder talteori, talteoriens anvendelse i digitale koder.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

- b) Algebra, herunder regneregler for potenser og rødder og for reduktion og løsning af ligninger, ligningssystemer og uligheder samt matematisk modellering.
- c) Funktioner, herunder analyse af forskellige former for vækst.
- d) Geometri, herunder analytisk geometri, parameterfremstillinger og trigonometri.
- e) Sandsynlighed, herunder kombinatorik og forskellige eksempler på sandsynlighedsfordelinger.
- f) Statistik, herunder testteori.

Arbejdet med fagområderne omfatter:

- 1) Induktive og deduktive arbejdsmetoder i matematik, herunder aksiomatisk opbygning af en matematisk teori samt forskellige typer af matematisk ræsonnement og bevisførelse.
- 2) Strategier og værktøjer til formulering og løsning af matematiske problemer.
- 3) Arbejde med og vurdering af hensigtsmæssige repræsentationsformer.
- 4) Afkodning, oversættelse og behandling af symbolholdige udsagn med bevidsthed om den særlige rolle, effektiv symbolbehandling spiller i matematikken.
- 5) Afgrænsning, strukturering, matematisering, fortolkning og kritik ved matematisk modellering.

INDHOLD

Undervisningens indhold udvælges på en sådan måde,

- at kravene i bekendtgørelsen opfyldes
- at målene, jf. afsnit 3.3.1 for aldersspecialisering mod mellem- og sluttrin i matematik opfyldes
- at de centrale kundskabs- og færdighedsområder, jf. afsnit 3.3.2 for aldersspecialisering mod mellem- og sluttrin i matematik indgår i de studerendes studiearbejde

Fagets faglighed indeholder både matematiske stofområder og matematikdidaktik.

Studieforløbet sigter mod at give den studerende faglig kompetence til:

- at kunne undervise i matematik på folkeskolens 4.-10. klassetrin
- at kunne analysere undervisning og læring med henblik på udvikling af egen undervisning
- at kunne tage aktiv del i debatten om skolefaget matematik og bidrage til fagets udvikling i skolen

Der lægges vægt på, at den studerende opnår et fagsyn, som sammenholder tre aspekter: matematisk indsigt, læreprocesser og undervisningens praksis. Studiet organiseres ved temaer, hvori alle tre aspekter indgår.

I studiearbejdet indgår forskellige studieforløb, som støtter den studerendes aktive tilegnelse af faglige og fagdidaktiske kompetencer, og som bidrager til den studerendes forståelse for fagets muligheder i forskellige undervisningssituationer.

Særligt tilrettelagt undervisnings- og studieforløb

Med udgangspunkt i skolens undervisningspraksis tilrettelægges studieforløbet i en periode som et fælles forløb med de pædagogiske fag med henblik på at styrke de studerendes faglige, didaktiske og relationelle kompetencer.

Samspillet med praktik, andre fag og videnskabsteoretiske emner frem mod bachelorprojektet.

Faget indgår i en bredere sammenhæng med læreruddannelsens øvrige fag, hvor matematik for den enkelte studerende kan bidrage til

- matematikfagets begrundelse og rolle i samfundet og i skolen, fagenes indbyrdes sammenhæng og samspil gennem skoleforløbet
- den studerendes identitetsarbejde, dannelse og kommunikative kompetencer rettet mod de samlede studiekompetencer, den studerende skal opnå i læreruddannelsen.

Faget indgår i samspillet med praktikfaget ved, at den studerende i praktikken arbejder med mål, dokumentation og evaluering af egen læring og lærerfaglig udvikling.

Der sættes fokus på systematisk observation, analyse og vurdering af praksisforløb og elevs læring.

Fokus for praktikken er: Lærerens opgave og ansvar, elevforudsætninger, ledelse og udvikling af klassens sociale liv og læringsmiljø, planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisning, evaluering af elevernes læring, samarbejde med elever, forældre, kolleger og andre ressourcepersoner, beskrivelse, analyse, vurdering.

Den studerende skal i løbet af studiet opøve færdigheder i at indsamle, behandle og anvende relevant empiri fra skolevirkeligheden i form af oplevelser, erfaringer og viden fra praktikken. Samt opøve færdigheder i at sammentænke og anvende relevante faglige, fagdidaktiske og pædagogiske teorier, begreber og metoder, og anvende disse som grundlaget for at begrunde og argumentere for lærerfaglige handlinger med professionel indsigt og kritisk distance i et udviklingsperspektiv.

Praktikforløbet organiseres som et tværfagligt, professionsrettet projekt hvor de studerende undersøger en problemstilling med anvendelse af faglige og pædagogiske teorier.

Praktikprojektet dokumenteres med en praktikrapport, der indgår i en progressionstænkning mhp. professionsbachelorprojektet.

Med henblik på progressionen frem mod og kvalificeringen af professionsbachelorprojektet indgår ligeledes faglige og matematikdidaktiske elementer samt arbejdet med skriftlighed og argumentation løbende i faget.

Fagets arbejde med den studerendes mundtlige og skriftlige sprogfærdigheder

I undervisningen opøver den studerende færdigheder i skriftligt og mundtligt at formulere og formidle faglige problemstillinger.

I relation til problem- og opgaveløsning arbejder den studerende med kommunikation i, med og om faget matematik.

Fagets muligheder for at bidrage til udvikling af børns mundtlige og skriftlige sprogfærdigheder

Det indgår centralt i undervisningen, at den studerende arbejder med fagets muligheder for at udvikle elevens læring gennem sin matematiske sprogfærdighed såvel mundtligt som skriftligt.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

I relation til problem- og opgaveløsning arbejder den studerende med elevens kommunikation i, med og om faget matematik. Heri indgår overvejelser over udvikling af elevens kommunikationskompetencer.

Fagets integration af it og it's bidrag til at udvikle fagets emner, begreber og metoder

Informations- og kommunikationsteknologi integreres i undervisningen for at bidrage til udvikling af fagets emner, begreber og metoder, herunder udvikling af den studerendes forudsætninger for at anvende it.

It indgår som en naturlig del af undervisningen både med programmer der er udviklet specielt til matematikundervisning, almene programmer samt hardware.

Forskningsresultater

Resultater af nationale og internationale forsknings-, forsøgs- og udviklingsarbejder, der er relevante for matematiklæreren og egnede til at bidrage til udvikling og anvendelse af ny professionel viden indgår i undervisningen.

Skoleelevers innovative kompetencer

I undervisningen indgår metoder og samarbejdsformer, der kan stimulere elevernes udvikling af innovative kompetencer, herunder vilje og evne til i et tværfagligt samspil at tænke kreativt og udvise virkelyst.

Evaluerings og dokumentation i folkeskolen og i uddannelsen

Undervisningen sigter mod, at den studerende på et teoretisk niveau og et praksisniveau opnår kendskab til læreprocesser og evalueringsformer i faget matematik, herunder folkeskolens afgangsprøver.

Undervisningen evalueres løbende i samarbejde med de studerende.

Den studerendes udbytte af studiet evalueres ved formativ og summativ evaluering.

Deltagelsespligt (udover de generelle regler)

Den studerende vælger i samråd med underviseren et matematisk emne og gennemfører et studieforløb, der afsluttes med udarbejdelse af et skriftligt materiale. Materialet skal have en form og et niveau, der gør det egnet til præsentation overfor medstuderende.

I tilknytning til arbejdet med studiets temaer udarbejder den studerende mindst 3 afgrænsede undervisningsforløb.

Innovation og iværksætteri

Den studerende skal i uddannelsen lære at anvende metoder og samarbejdsformer, der kan udvikle skoleelevers innovative kompetencer, herunder vilje og evne til i et tværfagligt samspil at tænke kreativt og udvise virkelyst. Jf. § 18.

Linjefagets lærere og studerende – evt. i samarbejde med andre – planlægger, gennemfører og evaluerer et forløb, hvori der indgår overvejelser om stimulering af skoleelevers systematiske arbejde med idéudvikling og iværksætteri i et tværfagligt samspil blandt skolefagene.

Mødepligt mv. fremgår af almen studieordning

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

Eksamen – Ekstern prøve

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til eksamen, aflevere fire studieprodukter, der tilsammen dækker fagets mål og CKF, og som er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til den mundtlige afsluttende prøve.

Studieprodukternes temaer er: Tal og algebra, Funktioner, Geometri samt Statistik og sandsynlighed.

Mundtlig prøve

Den studerende udarbejder en skriftlig opgave på 5 sider på baggrund af lodtrækning mellem de godkendte studieprodukter. Opgaven afleveres en uge efter, at den studerende har fået meddelt resultatet af lodtrækningen. I prøven inddrages både faglige og fagdidaktiske emner. Opgaven danner udgangspunkt for den mundtlige prøve, men bedømmelsen foretages alene på grundlag af den mundtlige prøve.

Eksaminationstid: 45 minutter

Skriftlig prøve

Opgaverne til prøven stilles af Undervisningsministeriet, som fastsætter tidspunktet for prøven.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

Musik - 2012

Fagets identitet

Musikfaget i læreruddannelsen sætter den studerende i stand til at begrunde, planlægge, gennemføre og evaluere en alsidig og bredt funderet undervisning i musik. Faget bidrager med særlige erkendelses- og udtryksmuligheder med betydning for sansemæssig, motorisk, følelsesmæssig, æstetisk og intellektuel udvikling og tager udgangspunkt i musik som et væsentligt kulturelt og identitetsskabende fænomen.

Mål

Målet er, at den studerende opnår en professionel fag- og formidlingskompetence som musikunderviser og kan arbejde metodisk, selvstændigt og reflekterende med musikundervisning samt med udvikling af musikundervisning, hvilket indebærer,

- a) at den studerende udvikler praktisk-musikalske, musikteoretiske, musikpædagogiske og musikdidaktiske kompetencer i forhold til at varetage musikundervisning af børn og unge,
- b) at den studerende bliver i stand til at virke som engagerende musikleder med musikalsk og pædagogisk overblik, indlevelse og myndighed,
- c) at den studerende opnår evne til at medvirke til udvikling af eleveres selvstændige, mangesidige og levende forhold til musik som igangsætter og vejleder,
- d) at den studerende bliver i stand til at formidle musik som et betydningsfuldt identitetsskabende og kulturbærende fag,
- e) at den studerende tilegner sig refleksions og analysekompetencer i relation til musikpædagogiske teorier og metoder med inddragelse af udviklings- og forskningsarbejde, og
- f) at den studerende opnår forudsætninger for at kunne tage del i fortsat faglig-pædagogisk udvikling af musik som undervisningsfag.

Centrale kundskabs - og færdighedsområder

Fagdidaktik

Indholdet er:

- a) Kundskaber om musikdidaktik, læringsmål, kriterier for valg af indhold.
- b) Kundskaber om undervisningsmetoder, arbejdsformer, undervisningsmidler og progression.
- c) Kundskaber om teorier om musikalsk læring, undervisningsdifferentiering, æstetiske læreprocesser og børns musikalske udvikling.
- d) Færdigheder i planlægning såvel af enkeltaktiviteter som af længere forløb.
- e) Færdigheder i at gennemføre musikundervisning, herunder ledelse af musikalske aktiviteter, instruktion og vejledning.
- f) Færdigheder i at observere, analysere og evaluere musikundervisning.
- g) Kundskaber og færdigheder i at forholde sig reflekterende til forskellige musiksyn, musikfagets begrundelser, formål og indhold, musikpædagogiske begreber og teorier samt udviklings- og forskningsarbejde i musikundervisning.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

Musikforståelse

Indholdet er:

- a) Musiklytning, musikalsk analyse, musikteori og hørelære samt tolkning af forskellig musik ud fra bevidste valg af teori og metode.
- b) Refleksion og perspektivering af musik som kunstnerisk, kulturelt, samfundsmæssigt og historisk fænomen inden for forskellige genrer, tider og kulturer, herunder musik i børne- og ungdomskulturer samt musik og medier.

Musikudøvelse

Indholdet er:

- a) Erfaringer med og færdigheder i sammenspil, en- og flerstemmig sang samt aktiviteter inden for musik og bevægelse.
- b) Grundlæggende færdigheder i spil på sammenspilsinstrumentariet samt viden om og færdighed i at betjene musikteknologi. Kendskab til skoleinstrumentariet og dets anvendelsesmuligheder.
- c) Kendskab til almindeligt sang- og sammenspilsrepertoire.
- d) Kundskaber om og færdigheder i musikledelse, herunder instruktion, sammenspils- og kormetodik samt ledelse af børnekor.

Musikalsk skaben

Indholdet er:

- a) Arrangement, elementær komposition og improvisation med henblik på at kunne udarbejde musikalsk materiale til undervisningsbrug.
- b) Kreative processer og eksperimentelt arbejde i musik.
- c) Tilrettelæggelse af skabende musikalske processer.
- d) Brug af it som arbejdsredskab og som kreativt værktøj.

Personlige musikalske færdigheder

Indholdet er:

- a) Håndværksmæssige og udtryksmæssige færdigheder i sang, brugsklaver og hovedinstrument gennem individuel undervisning.
- b) Praktisk kendskab til og erfaring med egen stemmes muligheder.
- c) Færdighed i at anvende stemmen som arbejdsredskab i musikundervisning.
- d) Færdighed i brugsklaverakkompagnement til musikaktiviteter.
- e) Færdighed i at anvende klaverspil som hjælpemiddel i musikundervisning.
- f) Musikalsk udtryksfærdighed og fordybelse gennem spil på hovedinstrument.
- g) Erfaring med motoriske/tekniske øvelsesprocesser som grundlag for at arbejde med børns musikalske udvikling.

Linjefaget:

Musik linjefag lægger vægt på, at den studerende opnår de nødvendige forudsætninger for at kunne virke som en inspirerende og reflekterende musiklærer, der kan arbejde med musik reproduktivt og produktivt, bredt funderet og med fagligt overskud i pædagogiske sammenhænge.

Arbejdet med faget sigter på, at det bliver naturligt for den studerende selv at fremføre, instruere og lede inden for musikfaget. Derfor prioriteres *musikudøvelse, skabende musikalsk arbejde og musikledelse højt*. Der lægges endvidere vægt på, at den studerende tilegner sig faglig kompetence gennem arbejdet med et alsidigt musikrepertoire og gennem praktisk såvel som teoretisk, analytisk arbejde inden for de forskellige delområder.

Indhold

Fagdidaktik

Arbejdet med fagdidaktik finder sted dels i særlige forløb dels løbende integreret i alle fagets discipliner. Den fagdidaktiske indsigt udvikles gennem tematiske holdsamtaler, begrundelsesdiskussioner, analyser af publicerede og egne undervisningsmaterialer, planlægningsøvelser og litteraturlæsning. Fælles læsning af udvalgte artikler kombineres med gruppevis læsning og fremlæggelser af væsentlig musikpædagogisk litteratur. Fagdidaktikken relaterer sig desuden til planlægning, analyse og evaluering af de studerendes praktikforløb.

Ledelse af sammenspil og kor

Der arbejdes med indstuderings-metodik, direktion, improvisations-metodik og andre ledelsesmæssige teknikker i relation til forskellige typer besætninger.

Desuden arbejdes der med børns tilgang til instrumenter samt børnestemmer.

Fremlæggelserne i dette fagområde er af praktisk ledelsesmæssig art, dvs. at de studerende skiftes til at lede hinanden eller grupper af børn i korsang og sammenspil.

Musikudøvelse

Den studerende skal kvalificere sig til at beherske flere instrumenter og genrer som fundament for at kunne varetage en kvalificeret musikundervisning. Der arbejdes med rotation mellem skolerellevante instrumenter inden for fortrinsvis det rytmiske instrumentarium. Det sker via praksis i holdtimer samt i projekter som skolekoncerter, oplevelsesdage, samt interaktive musikalske forestillinger på skoler i Silkeborg kommune.

Personlige musikalske færdigheder

Der arbejdes i tre individuelle discipliner med den enkelte studerendes tekniske og udtryksmæssige udvikling i relation til musikformidling. Gennem tilegnelse af musik og sange dækkende et bredt spektrum af musikalske genrer arbejdes der mod en bevidstgørelse om disses forskelligheder hvad angår klangbehandling, tekstbehandling, frasering, rytmisk timing, improvisationstradition, brug af elektrisk forstærkning samt akkompagnementstradition.

Sang: Der undervises i solosang med personlig og generel stemmedannelse/stemmemetodik og stemmeteori med henblik på indsigt i også barnestemmens fysiologi og udvikling.

Hovedinstrument: Undervisning i et af den studerende valgt skolerlevant hovedinstrument. Det forudsættes at den studerende har et elementært kendskab til det valgte instrument i forvejen.

Brugsklaver: Der undervises i de overordnede principper for brugsklaverspil, således at den studerende bliver i stand til at anvende klaveret i undervisningssammenhæng samt har færdigheder i tilrettelæggelse af klaversatser og arrangementer på baggrund af melodi og becifring.

Musik og bevægelse

Der arbejdes med egne færdigheder i musik og bevægelse samt med grundlæggende teorier, metoder og repertoire vedrørende musik og bevægelse med børn.

Korsang

Den studerende træner egne færdigheder i flerstemmig sang og erhverver sig kendskab til korledelsesmetodik, herunder opvarmningsøvelser, slagteknik og børnekorsmetodik. Dette sker gennem deltagelse i kor samt et forløb i korledelse.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

Musikforståelse

Generelt for disciplinen musikforståelse er, at emnerne belyses og trænes via lytte- og sammenspilsituationer samt praktiske øvelser som inddrager bevægelse.

Hørelære: Gennem såvel praktisk musikudøvelse som teoretisk gennemgang er målet, at den studerende udvikler sit gehør og træner færdighed i at gengive, beskrive og notere musikalske forløb.

Musikteori: Målet er at den studerende skal tilegne sig og udvikle sin viden om og færdigheder i musikteoretiske emner som notationsformer, intervallære, skalaer, becifringssystemet, kvintcirklen, harmonisk analyse. De musikteoretiske temaer drøftes desuden i formidlingsøjemed.

Musiklytning og musikundskab i skolen: Gennem diskussioner og lyttesituationer er målet at den studerende får kendskab til metoder og materialer som anvendes ved musiklytning og -orientering og i skolens musikundervisning, samt at give forskelligartede musikoplevelser der træner den studerendes evne til at analysere og formulere sig om musik. Der arbejdes med udvalgte musikhistoriske perioder fx via analyse af eksemplariske værker eller ved gennemgang af en periodes genrer og komponister.

Musikalsk skaben.

Målet er at den studerende bliver i stand til selv at udarbejde musikalsk materiale til undervisningsbrug for givne målgrupper. Der arbejdes med komposition, satsarbejde, ominstrumentering samt forenkling og udbygning af forskellige satstyper. Dette sker med henblik på at stimulere den studerendes musikalske kreativitet samt at kvalificere arbejdet med skabende musikalske processer sammen med børn og unge.

Samspil med praktik og andre fag

Undervisningen og studiet vil ske i samspil med fællesfaget praktiks ckf'er for 3. og 4. studieår.

Studerendes praktikerfaringer indgår i undervisningen som udgangspunkt for diskussioner om fagdidaktik og fagets betingelser som skolefag. Før og i forlængelse af praktikken er de studerende forpligtet på at fremlægge refleksioner over praktikerfaringer eller udarbejde en didaktikrapport.

Der kan aftales tværfaglige forløb med andre linjefag, og fagets tematiske arbejdsform gør det aktuelt at andre fags fagligheder berøres.

Forskningsresultater og innovation

Med henblik på udvikling af undervisningskompetencer i faget står arbejdet med fagdidaktik centralt og relaterer sig til de faglige studier. I den forbindelse inddrages resultater af relevant forskning og udviklingsarbejder.

Musikkens potentiale i forhold til udvikling af erkendelse og af elevers innovative kompetencer er ligeledes et fagdidaktisk kernepunkt.

Evaluering og dokumentation i folkeskolen og i uddannelsen

Gennem forskellige evaluerings- og dokumentationsformer arbejder den studerende i studiet løbende med målsætning, dokumentation og evaluering af egen læring og lærerfaglig udvikling og af folkeskoleelevers læring.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

Deltagelsespligt

Ved linjeforløbets afslutning skal den studerende have afleveret min. 8 skolerelevante sammenspils- eller korsatser, som skal ledsages af en skriftlig redegørelse for den studerendes fagdidaktiske overvejelser samt anvisninger for brugen i en musikundervisning. Disse satser skal arrangeres for en varieret målgruppe, en varieret instrumentering samt i varierede stilarter.

Den studerende udarbejder selv eller i gruppesammenhæng 4 semesteropgaver. I forbindelse med semesteropgaverne tilrettelægges undervisningen i projektorienterede tematiske forløb.

Innovation og iværksætter

Den studerende skal i uddannelsen lære at anvende metoder og samarbejdsformer, der kan udvikle skoleelevers innovative kompetencer, herunder vilje og evne til i et tværfagligt samspil at tænke kreativt og udvise virkelyst. Jf. § 18.

Linjefagets lærere og studerende – evt. i samarbejde med andre – planlægger, gennemfører og evaluerer et forløb, hvori der indgår overvejelser om stimulering af skoleelevers systematiske arbejde med idéudvikling og iværksætter i et tværfagligt samspil blandt skolefagene.

Mødepligt mv. fremgår af almen studieordning

Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til prøven, aflevere mindst fire studieprodukter, der tilsammen dækker fagets mål og CKF og viser både faglige og fagdidaktiske kompetencer, og hvor emne og besvarelse er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til den afsluttende prøve.

Desuden afleveres et alsidigt program med musiklærerfærdigheder. I programmet skal indgå sang, brugsklaver, spil på instrument og musikledelse. Herudover kan der indgå andre færdigheder såsom improvisation, spil på andre instrumenter m.m. Programmet skal godkendes af læreren.

Praktisk og mundtlig prøve

1. Praktisk prøve ved fremførelse af den studerendes program i musiklærerfærdigheder.

2. Mundtlig prøve

Den studerende udarbejder en skriftlig opgave med karakter af fagligt-pædagogisk projekt på max. 5 sider på baggrund af lodtrækning mellem de godkendte studieprodukter. Opgaven afleveres en uge efter, at den studerende har fået meddelt resultatet af lodtrækningen. Den studerende redegør for projektet og dokumenterer gennem demonstration, diskussion og perspektivering sine metodiske kundskaber og færdigheder samt fagdidaktisk refleksion. Opgaven danner udgangspunkt for den mundtlige prøve, men indgår ikke i bedømmelsen.

Samlet eksaminationstid: 45 minutter

Der gives en karakter som en samlet bedømmelse af præstationen ved den praktiske og den mundtlige del.

Natur/teknik – naturfagligt fællesforløb

1. Forløbets identitet

Det naturfaglige fællesforløb består af en fællesdel (36 ETCS-point), som giver undervisningskompetence i natur/teknik samt en specialiseringsdel (36 ETCS-point) i enten biologi, fysik/kemi eller geografi.

Natur/teknik omhandler natur, teknik, livsbetingelser, levevilkår samt menneskets samspil med naturen i den nære og fjerne omverden, som er relevant for natur/teknikundervisningen i skolen. Undervisningen i natur/teknik integrerer fag, fagdidaktik, læringsteori og undervisningsmetoder som en forudsætning for en kreativ og engagerende undervisning i faget natur/teknik samt i naturfaglige temaer for elever på skolens yngste og mellemste klassetrin.

Centralt i faget står det praktisk/ eksperimenterende og undersøgende arbejde.

Fællesdelen har fokus på natur/teknik og naturfagsundervisningens fælles stofområder, videnskabsteoretiske og - historiske tilgange, naturfagernes begrundelse og rolle i samfundet og i skolen. Naturfagernes indbyrdes sammenhæng og samspil gennem skoleforløbet og samspillet med andre af skolens fag er ligeledes et centralt perspektiv.

2. Mål

Målet er, at den studerende udvikler kompetencer til

- a) at forestå en almindende natur/teknikundervisning, der kombinerer viden fra naturvidenskabernes og teknologiens historie med den overordnede samfundsudvikling i sin undervisning.
- b) at kunne demonstrere en bred og punktvis dyb faglig indsigt indenfor natur, teknik, livsbetingelser, levevilkår og menneskets samspil med naturen med særlig relevans for skolefaget natur/teknik.
- c) at kunne forholde sig til interessekonflikter i samspillet mellem menneske, teknologi og natur og perspektivere i forhold til forskellige natursyn og etiske spørgsmål.
- d) at kunne formidle og anvende naturfaglige arbejdsmetoder og tankegange, der er tilpasset elevernes udviklingsstrin og faglige standpunkt.
- e) at varetage en varieret undervisning i natur/teknik for alle elever samt medvirke til udvikling af faget i folkeskolen, så eleverne fastholder og udvikler deres interesse og engagement for naturfagene.
- f) at udvikle elevers naturfaglige erkendelse, lyst til udforskning, fortrolighed med og glæde ved at færdes i naturen.
- g) at målsætte, tilrettelægge, gennemføre og evaluere natur/teknikundervisning med udgangspunkt i den enkelte elevs forudsætninger, og på baggrund af viden om progression.
- h) at anvende fagdidaktiske kundskaber og færdigheder i samspil med almindelige, pædagogiske, psykologiske teorier med henblik på at håndtere undervisning og andre læreropgaver i en konkret praksis og forholde sig analytisk og reflekterende til praksis.

3. Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Fagdidaktiske elementer

Indholdet er:

- a) Formidling af naturfag i folkeskolen inden for rammerne af naturfaglig almindelse.
- b) Skolefagets begrundelse, indhold og historiske udvikling.
- c) Viden om hvordan hverdagsbegreber og hverdagsprog på hensigtsmæssig måde kan udvikles til faglige begreber med tilhørende fagsprog.
- d) Det praktisk/eksperimenterende arbejde i undervisningen, herunder

sikkerhedsbestemmelser om ansvar, praktisk arbejde, laboratorieindretning, brandbekæmpelse samt grundlæggende førstehjælp.

- e) Kriterier for stofudvælgelse til brug for analyse, vurdering og udvikling af undervisningsmidler.
- f) Opstilling af faglige mål for elevers læring indeholdende en faglig progression med udgangspunkt i fagets bestemmelser.
- g) Planlægning, tilrettelæggelse, gennemførelse og evaluering af natur/teknik undervisning, der indeholder overvejelser over progression og tager hensyn til den enkeltes elevs kognitive, affektive og sociale baggrund for naturfaglig læring.
- h) Evaluering af undervisning og forskellige evalueringsformer rettet mod såvel den enkeltelte elev som hele klassen, så evaluering bliver en naturlig integreret del af undervisningen.
- i) Viden om hvordan der kan gennemføres en undervisning, som bygger på iagttagelser, teoretiske refleksioner, aktuelle begivenheder, undersøgende praktisk og eksperimenterende arbejde i laboratoriet og i den omgivende natur.
- j) Nationale og internationale forsknings- og udviklingsarbejder i naturfagsdidaktik, herunder børns og unges interesse for naturfagene nationalt og internationalt.
- k) Viden om hvordan omverdenen og uformelle læringsmiljøer kan inddrages i den naturfaglige undervisning.

4. Faglige elementer

Indholdet er viden om:

- a) naturfaglige fænomener, stoffer, materialer, levende organismer, vejret og teknologi, som børn møder i omverdenen.
- b) stofkredsløb, energistrømme, økologi og klima som centrale sammenhænge.
- c) kroppen og dens funktioner, samt menneskets sundhed i relation til livsstil, levevilkår og livskvalitet.
- d) viden om teorier om universets, Jordens og livets opståen og udvikling og forskellige verdensbilleder.
- e) naturfagernes grundfortællinger/paradigmer samt centrale elementer af naturvidenskabernes og teknologiens historie og idegrundlag.
- f) færdigheder i at anvende naturvidenskabelige undersøgelsesmetoder herunder praktisk/ eksperimenterende arbejde med enkelt udstyr på skolen, i laboratoriet og lokalområdet samt at bygge og designe enkle konstruktioner.
- g) indsigt i naturgivne og menneskeskabte forhold, som har indflydelse på menneskers og andre levende organismers levevilkår og livsbetingelser i den nære og fjerne omverden.
- h) ressourcer, teknologi, produktion og miljø og de interesseudsættninger, der knytter sig til natur- og samfundsudviklingen.
- i) viden om og brug af relevante kilder, kort, opslagsværker, bestemmelsesnøgler og informationsteknologi.

5. Samspil

Gennem natur/tekniks naturvidenskabelige grundspørgsmål bliver udgangspunktet for faget hovedsageligt tværfagligt. Natur/tekniks fokus på emner/temaer frem for fag giver en indre sammenhæng, som både knytter de enkelte elementer af faget sammen og muliggør samarbejde med læreruddannelsens øvrige fag.

6. Indhold

Undervisningsindholdet udvælges på en sådan måde,

- at kravene i bekendtgørelsen opfyldes,
- at de studerende får mulighed for at opfylde fagets mål, og
- at de studerende får mulighed for at arbejde med fagets centrale kundskabs- og færdighedsområder.

I studiet organiseres det faglige indhold i 4 studieforløb, som hver integrerer stof fra flere af fagets CKF-områder. Hvert studieforløb omfatter praktisk undersøgende og eksperimenterende arbejdsformer i naturen og laboratoriet og arbejde med relevant teori og didaktiske overvejelser i relation til forløbet.

Informations og kommunikationsteknologien inddrages i forbindelse med informationssøgning, simulering, dataopsamling og bearbejdning på linje med mere traditionelle kilder og hjælpemidler, ligesom den inddrages i forbindelse med præsentation og formidling sammen med andre udtryksformer for bl.a. at styrke den praktisk musiske dimension.

Formativ evaluering er en del af undervisningen. Der arbejdes i undervisningen med IKT baserede evalueringsværktøjer til støtte af de studerendes lærings- og refleksionsprocesser, herunder også digitale porteføljer.

Der afholdes ekskursioner til forskellige naturtyper og institutioner/virksomheder, som er relevante for faget.

7. Deltagelsespligt (ud over de generelle regler)

I løbet af linjefagsforløbet udarbejder den studerende (enkeltvis eller i grupper) 4 skriftlige studieprodukter, der hver for sig inddrager stofområder fra flere af fagets centrale kundskabs og færdighedsområder, og som tilsammen dækker et væsentligt spektrum af fagdidaktiske emner og indholdet af natur/teknik undervisningen i folkeskolen. Det enkelte studieprodukt udarbejdes som afslutningen på et studieforløb.

8. Studierapporter

Skal i omfang svare til 7-10 normalsider, og opbygges som kommenterede undervisningsplaner, som bl.a. skal omfatte egne undersøgelser/ekskursioner, forsøg og eksperimenter, risikoovervejelser i forbindelse hermed, eksempler på gennemgang af udvalgt fagligt teori samt didaktiske overvejelser i relation til centrale kundskabs og færdighedsområder, Fælles Mål og den valgte elevgruppe.

Studierapporternes problemformuleringer og dispositioner skal godkendes af læreren.

Studierapporterne fremlægges, begrundes og diskuteres fagligt og især fagdidaktisk med holdet. Fremlæggelserne kan foregå under forskellige former og der er mødepligt til disse.

9. Sikkerhedskursus

Der afholdes et obligatorisk laboratorie- og sikkerhedskursus. I tilfælde af sygdom eller andet fravær kan kurset afløses efter nærmere aftale med læreren i hvert enkelt tilfælde. Der afholdes én obligatorisk studietur af mere end ét døgn varighed. Temaet er alternative læringsrum. I tilfælde af sygdom eller lignende forhold, kan deltagelse på studieturen erstattes af et felt- og ekskursionsarbejde inden for et anvist område.

10. Innovation og iværksætteri

Den studerende skal i uddannelsen lære at anvende metoder og samarbejdsformer, der kan udvikle skoleelevers innovative kompetencer, herunder vilje og evne til i et tværfagligt samspil at tænke kreativt og udvise virkelyst. Jf. § 18.

Linjefagets lærere og studerende – evt. i samarbejde med andre – planlægger, gennemfører og evaluerer et forløb, hvori der indgår overvejelser om stimulering af skoleelevers systematiske arbejde med idéudvikling og iværksætteri i et tværfagligt samspil blandt skolefagene.

Mødepligt mv. fremgår af almen studieordning

11. Mundtlig og praktisk prøve

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til prøven, aflevere mindst fire studieprodukter (præsentationsportfolio). Studieprodukterne er udarbejdet på baggrund af studierapporterne, indeholder de samme elementer men har et omfang på maksimalt 5 normalsider. De skal tilsammen dække fagets centrale kundskabs- og færdighedsområder, og de skal være godkendt af læreren, for at kunne danne grundlag for lodtrækning til prøven

Den studerende får oplyst resultatet af lodtrækningen dagen før eksaminationen.

I prøven indgår demonstration af eksempler på praktisk/eksperimenterende arbejde i naturfagsundervisningen, men bedømmelsen foretages alene på grundlag af den mundtlige prøve.

Eksaminationstid: 45 minutter

Prøven er med ekstern censur

Praktik - 2012

1.1. Fagets identitet

Faget praktik har en grundlæggende betydning for uddannelsens professionsrettede karakter, og faget har dermed den sammenbindende funktion for undervisningen i uddannelsens fag og den studerendes arbejde på praktikskolen.

Faget praktik er karakteriseret ved to centrale kompetencer. Dels praktisk/pædagogisk kompetence, der retter sig mod lærerens arbejde med børn og unge, dels analytisk kompetence, der retter sig mod at undersøge egen og andres praksis med henblik på en fortsat udvikling.

Faget har derfor fokus på forholdet mellem praktiske og teoretiske erfaringsdannelse som forudsætning for den studerendes egen almene lærerfaglige læring og udvikling.

1.2. Mål

Målet er, at den studerende opnår kompetence til at

- a) planlægge, gennemføre og begrunde undervisning, herunder træffe beslutning om formålstjenlige undervisnings-, arbejds- og organisationsformer med inddragelse af it,
  - b) beskrive elevforudsætninger for såvel enkelte elever som for grupper af elever,
  - c) lede og udvikle klassens faglige og sociale fællesskab i et demokratisk perspektiv,
  - d) planlægge i langsigtede og kortsigtede perspektiver, herunder planlægge i vekselvirkning mellem enkeltfaglige forløb og forløb i tværgående emner og problemstillinger i samarbejde med kolleger og elever,
  - e) evaluere elevernes læring med anvendelse af formålstjenlige evalueringsmetoder,
  - f) samarbejde med elever, forældre, kolleger og andre ressourcepersoner,
  - g) observere, beskrive og dokumentere undervisning og andre processer i skolen og
  - h) analysere undervisning og læring med henblik på udvikling af egen undervisning og skolens virksomhed som helhed med inddragelse af professions-, udviklings- og forskningsforankret viden.
- Målet for det samlede praktikforløb på hver årgang er, at den studerende opnår kompetence til at anvende de centrale kundskabs- og færdighedsområder, der er beskrevet for hvert studieår.

1.3. Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Praktikkens indhold er områder, der vedrører lærerens opgave og ansvar, planlægning, gennemførelse, evaluering og udvikling af undervisning, elevs sociale udvikling og samarbejde med forskellige parter. Områderne danner grundlag for samspillet med uddannelsens øvrige fag, både i forbindelse med forberedelse, gennemførelse og efterbehandling af praktikken. Områderne angiver det indholdsmæssige grundlag for et professionsbaseret samvirke mellem uddannelsens teori og praksis.

Praktik

1.4 Første studieår

Lærerens opgave og ansvar

Indholdet er arbejdet med relationen lærer–elev, lærer–klasse og lærerens kommunikation og formidling samt læreropgavens etik og klasserumsledelse.

Elevforudsætninger

Elevers forskellige faglige, kulturelle og sociale forudsætninger.

Udvikling af klassens sociale liv og læringsmiljø

Ledelse af undervisning og udvikling af klassens sociale liv.

Planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisning

Arbejdet med korte undervisningssekvenser inden for en ramme sat af praktiklæreren og anvendelse af forskellige organisationsformer i undervisningen.

Evaluering af elevernes læring

Kendskab til anvendte evalueringsformer på praktikskolen.

Samarbejde med elever, forældre, kolleger og andre ressourcepersoner

Kendskab til og arbejde med skolens normer og retningslinjer for forældresamarbejde og kortere skriftlig kommunikation med forældre.

Lærersamarbejdet om klassen.

Beskrivelse, analyse, vurdering

Observation, analyse og vurdering af praksissituationer og elevadfærd.

Uddannelsesholdets lærere og studerende samarbejder med praktiklærere med henblik på at den studerende opnår kompetencerne, der er beskrevet for årgangens praktik. Praktikrapportens tema/indhold/ramme fremgår af vejledninger mv. Den studerende skal udvælge et af læreren godkendt tema/problem, der undersøges og studeres. Resultaterne og overvejelserne fremlægges i relevante fora.

Studerende kan arbejde sammen i grupper på 2 til 4 omkring dette.

1.5 Andet studieår

Lærerens opgave og ansvar

Lærerens feedback til elever, lærerens rammesætning af undervisning og af elevernes læring samt lærerens opmærksomhed på den enkelte elevs trivsel og udvikling.

Elevforudsætninger

Elevers forskellige forudsætninger som grundlag for planlægning af undervisning.

Ledelse og udvikling af klassens sociale liv og læringsmiljø

Ledelse af undervisning og udvikling af klassens sociale liv. Lærerens forskellige måder at forholde sig på, der kan styrke klassens sociale liv og læringsmiljø.

Planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisning

Arbejdet med undervisningsforløb i samarbejde med praktiklæreren med variation i pædagogiske og faglige metoder, udarbejdelse af undervisningsplaner i overensstemmelse med skolens og skolefagernes bestemmelser og regelsæt.

Evaluering af elevernes læring

Inddragelse af forskellige evalueringsredskaber, herunder test.

Samarbejde med elever, forældre, kolleger og andre ressourcepersoner

Deltagelse i planlægning af forældresamarbejde, skriftlig information af forældre om undervisningsplan samt skolens organisering af samarbejde i forskellige fora, herunder forskellige former for samarbejde mellem undervisere.

Beskrivelse, analyse, vurdering

Observation, analyse og vurdering af praksisforløb og elevernes læring.

Uddannelsesholdets lærere og studerende samarbejder med praktiklærere med henblik på at den studerende opnår kompetencerne, der er beskrevet for årgangens praktik. Praktikrapportens tema/indhold/ramme fremgår af vejledninger mv. Den studerende skal udvælge en af læreren godkendt problemstilling, der undersøges og studeres. Resultaterne og overvejelserne fremlægges i relevante fora.

Studerende kan arbejde sammen i grupper 2 til 4 omkring dette.

1.6 Tredje studieår

Lærerens opgave og ansvar

Læreren som deltager i kollegialt samarbejde og som deltager i skolens samlede udvikling.

Lærerens samarbejde med psykologiske og specialpædagogiske ressourcepersoner.

Elevforudsætninger

Lærerens indsats i forhold til elever med særlige vanskeligheder, herunder skrive- og læsevanskeligheder.

Ledelse og udvikling af klassens sociale liv og læringsmiljø

Lærerens arbejde med støtte og udvikling af klassens sociale liv og læringsmiljø, herunder konfliktløsning.

Planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisning

Selvstændigt arbejde med længerevarende, differentierede undervisningsforløb i samarbejde med klassens øvrige lærere, inddragelse af de studerendes selvvalgte undervisningsmaterialer og elevernes medvirken i planlægning af undervisning.

Evaluering af elevernes læring

Lærerens arbejde med individuelle elevplaner.

Samarbejde med elever, forældre, kolleger og andre ressourcepersoner

Deltagelse i forældremøde og elevsamtaler, samarbejde med eleverne, samarbejde med klassens øvrige lærere samt samarbejde med forskellige ressourcepersoner, der fungerer i tilknytning til en skole.

Beskrivelse, analyse, vurdering

Observering, analyse og vurdering af praksis med begrundet valg af undersøgelsesmetode.

Uddannelsesholdets lærere og studerende samarbejder med praktiklærere med henblik på at den studerende opnår kompetencerne, der er beskrevet for årgangens praktik.

Praktikrapportens tema/indhold/ramme fremgår af vejledninger mv.

Den studerende skal udvælge en af læreren godkendt problemstilling, der undersøges og studeres.

Resultaterne og overvejelserne fremlægges i relevante fora.

Studerende kan arbejde sammen i grupper 2 til 4 omkring dette.

4. Fjerde studieår

Lærerens opgave og ansvar

Lærerens arbejde med årsplaner i samspil med alle klassens fag og læreren som iværksætter af pædagogiske handlinger og udviklingsarbejder.

Elevforudsætninger

Intervention og opfølgning i forhold til elever med læringsvanskeligheder.

Ledelse af undervisning og udvikling af klassens sociale liv og læringsmiljø

Den studerendes selvstændige arbejde med klassens sociale liv, herunder intervention og relationsstøtte.

Planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisning

Den studerendes selvstændige ansvar og arbejde med forløbsplaner og årsplaner samt det selvstændige ansvar for længerevarende undervisningsforløb.

Evaluering af elevernes læring

Differentieret og formålsrettet anvendelse af evaluering på alle niveauer, herunder samspillet mellem formative og summative evalueringsformer.

Samarbejde med elever, forældre, kolleger og andre ressourcepersoner

Den studerendes selvstændige ansvar for dele af forældremøder og deltagelse i skole-hjem samtaler. Den studerendes deltagelse i samarbejde med interne og eksterne samarbejdspartner om skoleudvikling.

Beskrivelse, analyse, vurdering

Observation, analyse og vurdering af egen praksis med henblik på handling og udvikling.

Samspil mellem praktik og læreruddannelsens øvrige fag

Den studerendes arbejde med mål, dokumentation og evaluering af egen læring og lærerfaglige udvikling i praktikken er et fællesområde for praktikken og læreruddannelsens øvrige fag.

Forudsætninger for observation, analyse og dokumentation af lærervirksomhed, herunder undersøgelse af undervisning, samarbejde og kommunikation i skolen udvikles i samarbejde mellem praktikken og uddannelsens øvrige fag gennem alle studieår.

Med udgangspunkt i praktik arbejder den studerende med elevers skrive- og læsekompetence i forhold til faglige tekster.

Praktikken på 4. årgang kan i særlig grad bidrage til den studerendes arbejde med professionsbachelorprojektet.

Uddannelsesholdets lærere og studerende samarbejder med praktiklærere med henblik på, at den studerende opnår kompetencerne, der er beskrevet for årgangens praktik.

Praktikrapportens tema/indhold/ramme fremgår af vejledninger mv.

Den studerende skal udvælge en af læreren godkendt problemstilling, der undersøges og studeres.

Resultaterne og overvejelserne fremlægges i relevante fora.

Studerende kan arbejde sammen i grupper 2 til 4 omkring dette.

Bedømmelse af praktikken

Den studerende skal i praktikken bedømmes Bestået eller Ikke bestået .

Bedømmelsen af de enkelte praktikker foretages af uddannelsesinstitutionen på baggrund af:

- En skriftlig begrundet indstilling fra praktikstedet samt
- En indstilling fra en eller flere af uddannelsesinstitutionens undervisere.

Praktikstedet udfylder et særligt begrundelseskema for hver praktik som grundlag for indstillingen. Begrundelseskemaet indeholder de i CKF'erne oplyste indholdskriterier for de 4 årgange.

Den studerende har ret til, hvis bedømmelsen er til ugunst for ham eller hende, at fremkomme med en udtalelse til studielederen, før bedømmelsen er endelig stadfæstet.

De nærmere tidsfrister for indstilling og evt. udtalelse fra studerende fremgår af læreruddannelsens vejledningshæfter om praktik.

I tilfælde, hvor praktikskolen indstiller en studerende til Ikke-bestået, skal der være gennemført en samtale midtvejs i praktikken, med deltagelse af den studerende, en eller flere praktiklærere samt en underviser fra læreruddannelsen, for at indstillingen kan lægges til grund for bedømmelsen.

Mødepligt i praktikken.

Der er mødepligt til praktikken og dens elementer på alle 4 årgange. Praktikkens elementer er:

- Forberedelse til praktik.
  - Herunder forløb om indhold og rammesætning af praktik som udgangspunkt for praktikrapporten samt dagpraktik og forpraktik
- Efterbehandling af forløbet.
  - Herunder forløb med skrivning af praktikrapport
- Didaktikseminarer

Fagets identitet

I faget foretages beskrivelser, analyser og vurderinger af samfundsmæssige fænomener, herunder konflikter, samarbejde og social integration på baggrund af samspillet mellem økonomiske, politiske og sociale strukturer og forskellige aktørers værdi- og interessebaserede handling. Handleperspektiver analyseres, diskuteres og vurderes. Dette sker under inddragelse af begreber, teorier og metoder fra de samfundsfaglige discipliner politologi, økonomi, sociologi, international politik og videnskabsteori.

De studerende udvikler undervisningskompetencer i samfundsfag i folkeskolen og i andre skoleformer, så de i deres karriereforløb som lærere på et samfundsfagligt og fagdidaktisk grundlag er i stand til at begrunde, planlægge, gennemføre og evaluere en varieret og udbytterig undervisning.

Mål

Den studerende opnår kompetence til

- a) at udvikle undervisnings-, planlægnings og kritisk refleksionskompetence til undervisning i og udvikling af samfundsfag i folkeskolen,
- b) at udvikle kritisk sans og handlekompetence på det personlige plan, i klasserummet og i det offentlige rum,
- c) at kunne foretage metarefleksion i linjefagsundervisning, arbejdsprodukter og praktik,
- d) at udvikle sociologisk fantasi og politisk dannelse,
- e) at beherske samfundsfaglig og fagdidaktisk terminologi,
- f) gennem arbejde med aktuelle samfundsfaglige problemstillinger at kunne anvende samfundsfaglige teorier og begreber, demonstrere metodisk indsigt og analytisk kompetence,
- g) begrundet at kunne udvælge relevante undervisningsmaterialer med blik for kontinuitet og dynamik i samfundet, tilrettelægge undervisningsforløb ud fra den enkelte elevs forudsætninger, evaluere undervisning og afvikle eksamen og
- h) at tilegne sig overblik over samfundsfagets udvikling og fagets medvirken i tværfaglige relationer i folkeskolen.

Centrale kundskaber og færdigheder

Fagdidaktik

Indholdet er:

- a) Kundskaber om principielle og metodiske problemer ved formidling, oplysning og undervisning i skolefaget samfundsfag, herunder problemorientering og projektarbejde, det eksemplariske princip og forskellige dannelsesbegreber.
- b) Kundskaber og færdigheder i undervisningsplanlægning, herunder evaluering af undervisningsmidler, undervisningsmetoder, inddragelse af it, observation, evaluering og prøver.
- c) Kundskaber og praktiske færdigheder i udarbejdelse, gennemførelse og evaluering af praktikforløb i samfundsfag i folkeskolen.
- d) Kundskaber og færdigheder i skolefaget samfundsfags begrundelse, formål, indhold og historie, samspil med skolens projektopgave samt fagets samarbejdsmuligheder i og uden for skolen.
- e) Kundskab om nationalt og internationalt forsknings- og udviklingsarbejde med relevans for undervisning i samfundsfag.
- f) Kundskaber og færdigheder angående planlægning og gennemførelse af udadrettede aktiviteter, herunder studierejser og institutions- og virksomhedsbesøg.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

Samfundsfaglige begreber, teori og metode

Indholdet er:

- a) Filosofiske og videnskabsteoretiske indfaldsvinkler til studiet af menneske og samfund, menneske og stat, menneske og kultur samt menneske og natur.
- b) Teorier og perspektiver fra politologi, økonomi, sociologi og international politik.
- c) Principper for udvælgelse af metoder, begreber og modeller i behandlingen af et fagligt stofområde, og skriftlig og mundtlig begrundelse for valg af disse.
- d) Kvantitative og kvalitative undersøgelses- og dokumentationsmetoder knyttet til empiriske undersøgelser.

Faglige genstandsområder

Områderne behandles under inddragelse af konflikt- og samarbejdsperspektivet samt aspekter af fortiden, der har relation hertil, fra individniveau til globalt niveau.

- a) Sociale grupperinger og deres samspil. Normer, værdier, kultur og kommunikation. Levevilkår, livsformer, integration og social arv.
- b) Politiske systemer, demokrati og demokratiske processer. Ideologier, politisk socialisering og menneskerettigheder. Velfærdsstater og velfærdssamfund.
- c) EU's opbygning, beslutningsprocesser, demokrati og politik. EU som aktør i relation til Danmark og det internationale system.
- d) Økonomiske systemer, udviklingstendenser og interesser. Produktion, forbrug, teknologisk udvikling, økonomisk politik, arbejdsmarkedsforhold og uddannelse.
- e) Internationale forhold i globalt perspektiv, internationale aktører, de modsatrettede tendenser mellem globalisering og lokal fokusering. Aktuelle sikkerhedsproblemer. Danmarks og Europas placering i verden. Global udvikling og uligheder.
- f) Miljøforhold i forskellige samfund, bæredygtig udvikling, ressourcer samt produktions- og forbrugsmønstres miljøeffekter.
- g) It som arbejdsredskab og som integreret del af linjefaget og skolefaget samfundsfag.

Fagets tilrettelæggelse

Indhold

Undervisningsindholdet udvælges på en sådan måde,

- at kravene i bekendtgørelsen opfyldes,
- at de studerende får mulighed for at opfylde fagets mål, og
- at de studerende får mulighed for at arbejde med fagets centrale kundskabs- og færdighedsområder.

I samfundsfag tilegner den studerende sig forudsætninger for at varetage og udvikle undervisning i samfundsfaglige emner og problemstillinger under anvendelse af samfundsfaglige begreber, teorier og metoder.

Organisering

I løbet af studiet arbejdes med mindst 4 temaer, der fastlægges efter aftale mellem lærer og studerende.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

Den studerende udarbejder i forlængelse af tre af disse temaer en semesterrapport. Arbejdet foregår alene eller i grupper på højst 4 studerende, Den studerende vælger i samråd med læreren et tema, der ligger uden for de fælles læste temaer, men i relation til fagets mål og CKF'er. Den studerende gennemfører inden for det valgte tema et studieforløb, som afsluttes med udarbejdelse af en skriftlig semesterrapport, der inddrager faglige og fagdidaktiske problemstillinger og analyser samt en oversigt over anvendt materiale.

Grupper på op til 4 studerende kan vælge at arbejde med det samme tema.

I løbet af studiet afholdes ekskursioner og studieture.

Samspillet med praktik, andre fag og videnskabsteoretiske emner frem mod bachelorprojektet.

Faget indgår i en bredere sammenhæng med læreruddannelsens øvrige fag, hvor samfundsfag kan bidrage med udvikling af samfundsforståelse og -bevidsthed.

Faget indgår i samspillet med praktikfaget ved, at den studerendes arbejder med mål, dokumentation og evaluering af egen læring og lærerfaglige udvikling i praktikken.

På 3. årgang sættes fokus på observering, analyse og vurdering af praksis med begrundet valg af undersøgelsesmetode, og på 4. årgang at sætte fokus på observation, analyse og vurdering af egen praksis med henblik på handling og udvikling.

Den studerende skal i løbet af studiet opøve færdigheder i at indsamle, behandle og anvende relevant empiri fra skolevirkeligheden i form af oplevelser, erfaringer og viden fra praktikken. Samt opøve færdigheder i at sammentænke og anvende relevante faglige, fagdidaktiske og pædagogiske teorier, begreber og metoder, og anvende disse som grundlaget for at begrunde og argumentere for lærerfaglige handlinger med professionel indsigt og kritisk distance i et udviklingsperspektiv.

Mundtlige og skriftlige sprogfærdigheder

Den studerende skal i løbet af linjefagsforløbet opøve færdigheder i skriftligt og mundtligt at formulere og formidle faglige problemstillinger.

I løbet af studiet indgår overvejelser om fagets muligheder for at bidrage til udviklingen af børns mundtlige og skriftlige sprogfærdighed.

Informations- og kommunikationsteknologi

Informations- og kommunikationsteknologi integreres i relevant omfang i studiet, hvor denne kan bidrage til at udvikle fagets emner, begreber og metoder.

Forskningsresultater og innovation

I studiet inddrages resultater af nationale og internationale forsknings-, forsøgs- og udviklingsarbejder, der er relevante for historielærerprofessionen og egnede til at bidrage til at udvikle og anvende ny professionel viden.

I relevant omfang indgår overvejelser om stimulering af skoleelevers systematiske arbejde med idéudvikling og iværksætter i et tværfagligt samspil blandt skolefagene.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

Evaluering og dokumentation

I studiet arbejder den studerende løbende med målsætning, dokumentation og evaluering af folkeskoleelevers læring, undervisning, egen læring og lærerfaglige udvikling gennem forskellige evaluerings- og dokumentationsformer.

Deltagelsespligt (udover de generelle regler)

I tilknytning til min. 4 studieforløb udarbejder den studerende et studieprodukt, hvis form, titel og problemstilling vælges i samråd med læreren.

Innovation og iværksætteri

Den studerende skal i uddannelsen lære at anvende metoder og samarbejdsformer, der kan udvikle skoleelevers innovative kompetencer, herunder vilje og evne til i et tværfagligt samspil at tænke kreativt og udvise virkelyst. Jf. § 18.

Linjefagets lærere og studerende – evt. i samarbejde med andre – planlægger, gennemfører og evaluerer et forløb, hvori der indgår overvejelser om stimulering af skoleelevers systematiske arbejde med idéudvikling og iværksætteri i et tværfagligt samspil blandt skolefagene.

Mødepligt mv. fremgår af almen studieordning

Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til prøve i linjefaget samfundsfag, aflevere mindst 4 studieprodukter, der tilsammen dækker fagets mål og CKF og viser både faglige og fagdidaktiske kompetencer, og som er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til den afsluttende prøve.

Mundtlig prøve

Den studerende udarbejder en skriftlig opgave på 5 sider på baggrund af lodtrækning mellem de godkendte studieprodukter. Opgaven afleveres en uge efter, at den studerende har fået meddelt resultatet af lodtrækningen. Opgaven danner udgangspunkt for den mundtlige prøve, men bedømmelsen foretages alene på grundlag af den mundtlige prøve.

Prøven består i en samtale med udgangspunkt i den skriftlige opgave på baggrund af et af læreren stillet spørgsmål. Der kan gives et bilag til spørgsmålet som supplement.

Der gives forberedelsestid på 45 minutter.

Eksaminationstid: 45 minutter

Specialpædagogik - 2012

Fagets identitet

Linjefaget specialpædagogik sætter den studerende i stand til at begrunde, planlægge, gennemføre og evaluere undervisning af børn, unge og voksne med særlige behov under hensyntagen til den enkeltes forudsætninger.

Mål

Målet er, at den studerende tilegner sig kompetencer til

- a) at gennemføre udviklings- og forskningsbaserede analyser og vurderinger af centrale, specialpædagogiske grundspørgsmål,
- b) at begrunde personlig og professionel stillingtagen til specialpædagogiske problemstillinger,
- c) at indgå i tværfaglige drøftelser,
- d) at identificere specialpædagogiske problemstillinger i forhold til organisatoriske, institutionelle og samfundsmæssige betingelser og muligheder,
- e) at forberede, gennemføre og evaluere en undervisning tilpasset den enkelte elevs behov,
- f) at udarbejde, formidle og evaluere elevplaner,
- g) at beskrive, analysere og vurdere forhold, der har betydning for personers, organisationers og institutioners opgaveløsning i forhold til mennesker med særlige behov,
- h) at beskrive, analysere og vurdere normalitet og afvigelse i historisk, belysning og
- i) at beskrive, analysere og vurdere udviklingsmuligheder for børn, unge og voksne med særlige behov.

Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Indholdet er:

- a) Specialpædagogisk teoridannelse som grundlag for forståelsen af særlige behov hos mennesker.
- b) Didaktiske teorier, begreber og problemstillinger af betydning for udvikling af det specialpædagogiske område.
- c) Folkeskolens organisering af specialundervisningen.
- d) Rummelighed og inklusion.
- e) Samfundsmæssige og kulturelle udviklingstendensers betydning for specialpædagogisk praksis.
- f) Lovgrundlaget, herunder nationale love og bekendtgørelser samt internationale deklamationer og konventioner.
- g) Specialpædagogik som fag, udviklings- og forskningsfelt.
- h) Specialpædagogikken i undervisningen.
- i) Læse-, skrive-, og matematikvanskeligheder og problemstillinger i relation til adfærd, kontakt og trivsel.
- j) Metoder til løbende evaluering og dokumentation af elevens faglige, personlige og sociale udvikling.
- k) Forebyggende, foregribende og indgribende foranstaltninger, herunder klasseledelse.
- l) Specialpædagogik og folkeskolens fag, herunder muligheder for undervisningsdifferentiering i alle fag.
- m) It og andre hjælpemidler i den daglige undervisning: Kollegial rådgivning og rådgivning og vejledning fra f.eks. videncentre i brug af særlige hjælpemidler, herunder it-baserede hjælpemidler og programmer.
- n) Kendskab til andre særligt tilrettelagte materialer, f.eks. punkt, digital tekst og piktogrammer.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

- o) Kendskab til mulighederne for samarbejde med og rådgivning fra pædagogisk/ psykologisk rådgivning og fra andre lokale, regionale og nationale specialrådgivningsorganisationer.
- p) Skolens opgaveløsning, funktion og kultur i forhold til elever med særlige behov.
- q) Skole-hjemsamarbejde.
- r) Pædagogisk forskning og udviklingsarbejde.

Indhold:

Undervisningens indhold udvælges i samarbejde mellem lærer og studerende på en sådan måde, at de studerende gennem centrale temaer får mulighed for at arbejde med fagets centrale kundskabs- og færdighedsområder.

Arbejdsformer:

Generelt:

De valgte temaer vil blive gennemarbejdet med varierende undervisnings- og arbejdsformer med særlig vægt på den reflekterende og kritiske diskussion af specialpædagogiske problemstillinger og foranstaltninger.

Der arbejdes med beskrivelse, analyse, refleksion, evaluering og vurdering med henblik på at udvikle:

- a) forståelse for kompleksiteten i det professionelle arbejde med børn, unge og voksne med særlige behov
- b) teoretiske forudsætninger for at kunne træffe begrundede holdnings- og handlingsvalg med særlig fokus på specialpædagogisk bistand.

Der foregår løbende evalueringer af den studerendes faglige og personlige udbytte af undervisningen, egen læring og lærerfaglige udvikling.

Der oprettes en konference for lærer og studerende, hvor fagets semesterplaner, studieproduktkrav, krav om deltagelse og andre relevante oplysninger vil være tilgængelige. Herudover en konference hvor faglige – pædagogiske indlæg og diskussioner kan foregå.

Praktik og praksisrelationer:

Undervisningen og studiet vil ske i samspil med fællesfaget praktiks CKF'er for 3. og 4. studieår.

De studerendes erfaringer fra praktik og andre praksisrelationer inddrages løbende i drøftelserne i faget. I faget indgår iagttagelse og beskrivelse af børn, unge og voksne samt anden empirisk indsamling vedrørende specialpædagogisk praksis på udvalgte skoler og institutioner. Dette tænkes at danne afsæt for teoretiske analyser, refleksioner og vurderinger og perspektivering af forskellige former for undervisning af børn, unge og voksne med særlige behov.

Samarbejde med andre fag:

Faget specialpædagogik samarbejder med andre liniefag og de pædagogiske fag og den studerende inddrager egne øvrige liniefag i ét eller flere af de pligtige studieprodukter.

Fagets bidrag til professionsbachelorprojektet:

Faget specialpædagogik bidrager til at give den studerende iagttagelses- og beskrivelseskompetence, analytisk og videnskabsteoretisk kompetence og kompetence i skriftlig formidling.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

Deltagelsespligt (udover de generelle regler)

I løbet af undervisningen i faget udarbejder den studerende opgaver inden for mindst 4 centrale temaer. Temaer og opgaver skal godkendes af læreren og udgør hermed et studieprodukt.

Innovation og iværksætteri

Den studerende skal i uddannelsen lære at anvende metoder og samarbejdsformer, der kan udvikle skoleelevers innovative kompetencer, herunder vilje og evne til i et tværfagligt samspil at tænke kreativt og udvise virkelyst. Jf. § 18.

Linjefagets lærere og studerende – evt. i samarbejde med andre – planlægger, gennemfører og evaluerer et forløb, hvori der indgår overvejelser om stimulering af skoleelevers systematiske arbejde med idéudvikling og iværksætteri i et tværfagligt samspil blandt skolefagene.

Mødepligt mv. fremgår af almen studieordning

Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til prøven, aflevere mindst fire studieprodukter, der tilsammen dækker bredt inden for fagets mål og CKF, og hvor emne og besvarelse er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til den afsluttende prøve.

Mundtlig prøve

Den studerende udarbejder en skriftlig opgave på max 5 sider på baggrund af lodtrækning mellem de godkendte studieprodukter. Opgaven afleveres en uge efter, at den studerende har fået meddelt resultatet af lodtrækningen. Opgaven danner udgangspunkt for den mundtlige prøve, men bedømmelsen foretages alen på grundlag af den mundtlige prøve.

Eksaminationstid: 45 minutter

TYSK - 2012

A. Fagets identitet

Kernen i faget tysk som fremmedsprog er sprog og kultur med fokus på tilegnelses- og formidlingsprocesser inden for begge områder. I et flersproget perspektiv bidrager tyskfaget til udvikling af kommende læreres sproglige og kulturelle bevidsthed, dannelse og identitet. Beskæftigelsen med faget skærper den studerendes sproglige opmærksomhed, udvikler kommunikationsevnen og interkulturel forståelse og er med til at sikre en sproglig mangfoldighed i Danmark.

B. Kompetencemål

Målet er, at den studerende opnår kompetencer til at

- a) begrunde, planlægge, gennemføre og evaluere tyskundervisning på forskellige trin med elever, der har forskellige forudsætninger,
- b) kunne forstå hovedindholdet i varierede tekster af forskellig sværhedsgrad,
- c) kunne udtrykke sig spontant, klart og flydende om forskelligartede temaer,
- d) klart og struktureret mundtligt og skriftligt at kunne give udtryk for egne holdninger i forhold til faglige og fagdidaktiske problemstillinger, også ved deltagelse i den internationale debat,
- e) kunne anvende formel og funktionel viden om sprog og sprogbrug i forhold til egen og elevernes sproglige udvikling,
- f) anvende sprogtilægnelsesteorier i forhold til egen og elevernes sproglige og kulturelle udvikling,
- g) anvende viden om sammenhæng mellem sprog og kultur til udvikling af kritisk kulturel bevidsthed og interkulturel kompetence,
- h) kunne udnytte informationsteknologiens muligheder i forhold til egen og elevernes sproglige og kulturelle udvikling,
- i) inddrage viden om nationale og internationale forsknings- og udviklingsarbejder inden for fagets områder og
- j) indgå i tværfaglige, læringsmæssige og tværprofessionelle sammenhænge med tyskfaglige eller fremmedsprogsdidaktiske bidrag.

C. CKF

Fagdidaktik

Indholdet er:

- a) Skolefagets begrundelse, indhold og historiske udvikling.
- b) Undervisningens planlægning med udgangspunkt i fagdidaktiske overvejelser over fastlæggelse af mål, valg af indhold, progression, gennemførelse og evaluering af afgrænsede undervisningsforløb i forhold til elevgrupper med forskellige forudsætninger.
- c) Analyse af eksisterende undervisningsmaterialer og færdigheder i at udarbejde nye undervisningsmaterialer i forhold til varierede læringsmæssige forudsætninger og betingelser.
- d) Analyse og vurdering af egen og elevernes intersprog.
- e) Analyse af lærerens opgaver som sproglig vejleder.
- f) Metoder, undervisningsaktiviteter og samarbejdsformer, som fremmer sproglig udvikling.
- g) Det virtuelle læringsrum's muligheder i forhold til egen og elevernes sproglige og kulturelle udvikling.
- h) Kendskab til forskellige evalueringsmetoder og evalueringsværktøjer.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

Sprog, kommunikation og kultur

Indholdet er:

- a) Den internationale dimensions betydning for den studerendes og elevernes sproglige udvikling og kulturelle dannelse.
- b) Arbejde med kombinerede kommunikative færdigheder.
- c) Forståelse af tekster af forskellig sværhedsgrad og færdighed i at udtrykke sig hensigtsmæssigt skriftligt og mundtligt.
- d) Analyse af sammenhængen mellem flersprogethed og almen sprogfærdighed.
- e) Sprogets form og funktion samt sprogbrugsregler.
- f) Analyse af sammenhæng mellem sprogsyn og grammatik.
- g) Samfunds- og kulturforhold i et historisk perspektiv og dets betydning for fremmed- og selvforståelse.
- h) Hverdagskulturelle fænomener og hverdagserfaringers betydning for udvikling af kulturel identitet.
- i) Litteraturens, filmens, musikkens, arkitekturens, mediernes eller andre kulturelle udtryksformers betydning for kulturformidling.
- j) Interkulturelle erfaringer fra studieophold i tysktalende lande, praktik i udland, personlige eller virtuelle kontakter.

Sprogtilegnelse

Indholdet er:

- a) Sprogtilegnelsesteorier.
- b) Analyse af sammenhængen mellem sprog, kognition og den affektive dimension af læreprocesser.
- c) Æstetiske læreprocessers betydning for sprogtilegnelse.
- d) Kommunikations- og læringsstrategiers betydning for sprogtilegnelse.
- e) Arbejde med tilegnelse af ordforråd.
- f) Ligheder og forskelle mellem modersmåls- og fremmedsprogtilegnelse eksempelvis i forhold til læseforståelse og skriveprocesser.

Fagets indhold

Fagets forskellige indholdsområder, beskrevet i de centrale kundskabs- og færdighedsområder, ses i en tæt indbyrdes sammenhæng og integreres i et helhedssyn på sprog og kultur, tilegnelse og formidling. Udvikling af sproglig og kulturel bevidsthed samt forberedelse til lærervirksomhed i tysk som fremmedsprog er fagets kerne.

Temaer, stof samt arbejds- og undervisningsformer udvælges under hensyn til centrale fagdidaktiske perspektiver og problemstillinger i folkeskolens tyskundervisning.

Resultater fra aktuelle nationale og internationale forsknings- og udviklingsarbejder inddrages, og den studerende motiveres til innovativ og kreativ tænkning og handling, der kan udvikle undervisningen i folkeskolen.

Arbejdsformer

Studiet organiseres i en række temaer, der hver for sig indbefatter flere af fagets indholdsområder.

Temaerne afsluttes med deltagelsespligtige, obligatoriske studieprodukter. Deklarationskrav formuleres af læreren ved starten af hvert studieforløb. Studieprodukterne lægges efter godkendelse i den studerendes præsentationsportfolie.

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

I løbet af studiet skal den studerende deltage i udarbejdelse af mindst 4 studieprodukter. Studieprodukterne udarbejdes enkeltvis eller i grupper. Produkterne skal omhandle et emne indenfor hvert af de følgende 4 områder:

- Kommunikativ kompetence
- Sprog, kultur og identitet
- Sprogtilegnelsesteorier
- Praktik

Ved semesterstart aftaler studerende og lærer en semesterplan, der omfatter mål, indhold og arbejdsformer. Der er fokus på en interaktiv og handlingsorienteret undervisning med varierede arbejdsformer, herunder lærer/deltagerstyrede oplæg, par- og gruppearbejde, projektarbejde og individuelle opgaver.

Holdets websted anvendes aktivt i forbindelse med semesterplaner, løbende opdatering samt som læringsplatform hvor arbejdsprocesser og -resultater dokumenteres og evalueres.

Der indgår en studierejse i undervisningen. Studerende, der ikke kan deltage i studierejsen, udformer et skriftligt, digitalt produkt i form af en virtuel sprogrejse. Læreren formulerer deklarationskrav.

Praktik og praksisrelationer

Linjefaget tysk samarbejder med de pædagogiske fag om praktikken og forholder sig til de dele af praktikken, som er i spil på den respektive årgang.

Praktikken forberedes i et samarbejde mellem lærere og studerende. I forberedelsen er der fokus på metoder til systematisk indsamling af empiri under praktikken.

I tilknytning til forberedelse, gennemførelse og efterbehandling af praktikken udarbejdes et studieprodukt. Læreren formulerer deklarationskrav.

Fokuspunkter fra dette studieprodukt danner grundlag for en mundtlig fremlæggelse for det øvrige linjefagshold. Der er mødepligt til denne fremlæggelse.

Evaluering

Evaluering og dokumentation af resultater indgår løbende i linjefaget. Der arbejdes med

- 1) forskellige evaluering- og dokumentationsformer til brug i folkeskolens tyskundervisning
- 2) evaluering i forbindelse med den enkelte studerendes udbytte af studiet
- 3) Evaluering af studieprodukter
- 4) den studerendes vurdering af egne læringserfaringer, interkulturelle erfaringer, sprogfærdigheder samt planlægning af personlige læringsmål.

Innovation og iværksætteri

Den studerende skal i uddannelsen lære at anvende metoder og samarbejdsformer, der kan udvikle skoleelevers innovative kompetencer, herunder vilje og evne til i et tværfagligt samspil at tænke kreativt og udvise virkelyst. Jf. § 18.

Linjefagets lærere og studerende – evt. i samarbejde med andre – planlægger, gennemfører og evaluerer et forløb, hvori der indgår overvejelser om stimulering af skoleelevers systematiske arbejde med idéudvikling og iværksætteri i et tværfagligt samspil blandt skolefagene.

Mødepligt mv. fremgår af almen studieordning

Studieordning for læreruddannelsen af 2007

Eksamen

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til prøven, aflevere mindst fire studieprodukter, der tilsammen dækker fagets mål og CKF, og som er godkendt af læreren i faget som grundlag for lodtrækning til den afsluttende prøve.

Skriftlig prøve

Centralt stillet 6 timers prøve med vægt på professionskompetencer.

Mundtlig prøve

Den mundtlige prøve består af to dele

1. Den studerende udarbejder en skriftlig opgave på max. 5 sider på baggrund af lodtrækning mellem de godkendte studieprodukter. Opgaven afleveres en uge efter, at den studerende har fået meddelt resultatet af lodtrækningen. Denne opgave danner grundlag for 1. del af den mundtlige eksamen, som foregår på tysk, men bedømmelsen foretages alene på grundlag af den mundtlige prøve.

Materiale: Faglitteratur hovedsageligt på tysk, tekster til analyse.

2. Umiddelbart før eksamen trækkes lod om en elevtekst. Den studerende forholder sig til elevens karakteristiske fejltyper, og kommenterer teksten i forhold til elevens intersproglige udvikling.

Denne del af prøven foregår på dansk.

Forberedelsestid: 45 minutter med hjælpemidler.

Samlet eksaminationstid: 45 minutter.

Der gives en karakter som en samlet bedømmelse af præstationen ved de to dele af prøven.